

Voir Note explicative
See Explanatory Note
Se klageveiledningen (NOR)

COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME
EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
DEN EUROPEISKE MENNESKERETTIGHETS DOMSTOL

Conseil de l'Europe – *Council of Europe - Europarådet*
Strasbourg, France - *Frankrike*

REQUÊTE
APPLICATION
KLAGESKJEMA

présentée en application de l'article 34 de la Convention européenne des Droits de l'Homme,
ainsi que des articles 45 et 47 du Règlement de la Cour

*under Article 34 of the European Convention on Human Rights
and Rules 45 and 47 of the Rules of Court*

*jfr. artikkel 34 i Menneskerettighetskonvensjonen og
reglene 45 og 47 i Domstolens regelverk*

IMPORTANT: La présente requête est un document juridique et peut affecter vos droits et obligations.
This application is a formal legal document and may affect your rights and obligations.

VIKTIG: Dette klageskjemaet er et juridisk dokument og kan få betydning for Deres rettigheter og
forpliktelser.

**I. LES PARTIES
THE PARTIES
PARTENE I SAKEN**

**A. LE REQUÉRANT / LA REQUÉRANTE
THE APPLICANT
KLAGEREN**

(Renseignements à fournir concernant le / la requérant(e) et son / sa représentant(e) éventuel(le))
(Fill in the following details of the applicant and the representative, if any)
(Fyll ut de følgende detaljer angående klageren og eventuell representant)

1. Nom de famille ...**Nuland**..... **2.**Prénom (s) ...**Tore (M)**.....
Surname / Etternavn First name (s) / Fornavn

Sexe: masculin / féminin   *Sex: male / female*   *Kjønn: mann / kvinne*

3. Nationalité .....**Norsk**..... **4.** Profession ....**Pensjonist**.....
Nationality / Nasjonalitet Occupation / Yrke

5. Date et lieu de naissance .... ..**27.09.1932 (Lyngdal)**.....
Date and place of birth / Fødselsdato og fødselssted

6. Domicile ...**Middelstuns gt 25, N-0368 Oslo, Norway**.....
Permanent address / Fast bopel

7. Tel. N° / Tlf. ....**+47 22 69 44 29**.....

8. Adresse actuelle (si différente de 6.) .
Present address (if different from 6.) / Nåværende adresse (hvis forskjellig fra 6.)

9. Nom et prénom du / de la représentant(e)* .....**Herman J Berge**.....
Name of representative* / Representantens navn*

10. Profession du / de la représentant(e) ...**Jurist**.....
Occupation of representative / Representantens yrke

11. Adresse du / de la représentant(e) ....**Doktor Holms vei 17 D, N-0787 Oslo, Norway**.....
Address of representative / Representantens adresse

12. Tel. N° / Tlf. ...**+47 67 53 74 03**..... Fax N° / Telefaks...**+47 67 53 65 57**.....

**B. LA HAUTE PARTIE CONTRACTANTE
THE HIGH CONTRACTING PARTY
DEN HØYE KONTRAHERENDE PART**

(Indiquer ci-après le nom de l'Etat / des Etats contre le(s) quel(s) la requête est dirigée)
(Fill in the name of the State(s) against which the application is directed)
(Angi den eller de stater klagen er rettet mot)

13. .....**Norway**.....

* Si le / la requérant(e) est représenté(e), joindre une procuration signée par le / la requérant(e) en faveur du / de la représentant(e).
A form of authority signed by the applicant should be submitted if a representative is appointed. Hvis klageren er representert, skal det vedlegges en fullmakt til representanten, signert av klageren.

II. EXPOSÉ DES FAITS STATEMENT OF THE FACTS REDEGJØRELSE FOR FAKTA I SAKEN

(Voir chapitre II de la note explicative)
(See Part II of the Explanatory Note)
(Se punkt II i klageveiledningen)

14. Sakens faktiske side

Den 23 januar 1982 var Tore Nuland eier av – samt administrerende direktør i – en rekke firmaer, deriblant inkassoselskapet Justitia AS.

Den 23 januar 1982 ble Tore Nuland arrestert mistenkt for gjennom sin virksomhet å ha enten bedratt debitor eller for å ha underslått midler fra kreditor.

Den 16 april 1982 ble den første siktelsen forfattet mot Tore Nuland.

Den 21 september 1984 ble siktelsen mot Nuland utvidet til også å gjelde personlig skatteunndragelse.

Den 9 august 1985 ble Nuland dømt bl.a. for krenkelse av daværende skattelovs §118, nr 1, første ledd, for å forsettlig ha gitt uriktige eller ufullstendige opplysninger (som kunne lede til iligning av for lav skatt) til ligningsmyndighetene.

Bilag nr I: Domsslutning inkl sidene 48 og 49 mht skattesaken

Påtalemyndigheten siktet Nuland for økonomisk underslag for perioden 1975 til 1979, og for å ha tilegnet seg beløpene uten å ha inntektsført disse. For denne del av siktelsen ble Nuland frifunnet.

Nuland ble videre siktet for skatteunndragelse for inntektsårene 1980 og 1981, og for denne delen av siktelsen ble Nuland dømt.

Mer konkret ble Nuland dømt for å ha unndratt **kr 1.165.243,-** fra beskatning for inntektsårene 1980 (653.563,-) og 1981 (511.679,-).

Sett i lys av etterforskningen, tiltalen og dommen mot Nuland, skulle det derved ikke være mulig for ligningsmyndighetene i ettertid – uten at det har kommet frem ny dokumentasjon – å etterligne Nuland for de tidligere nevnte år.

Som følge av Høyesteretts kjennelse om å nekte saken ny behandling for annen instans, var skyldspørsmålet rettskraftig avgjort den 9 august 1985. Med andre ord så var også spørsmålet om skatteunndragelse for inntektsårene 1980 og 1981 rettskraftig avgjort.

Den 14 januar 1987 behandlet Høyesterett straffeutmålingen og enkelte andre spørsmål, hvorpå Høyesterett besluttet å forkaste anken. Saken var dermed i sin helhet rettskraftig avgjort.

Tore Nuland sonet den idømte straffen i perioden høsten 1987 våren 1992. Som følge av sviktende helse ble den siste delen av soningen gjort i hjemmet i Oslo, på det vilkår at han ikke måtte forlate Oslo, og under daglig møteplikt på Majorstuen politikammer.

Den 2 juli 2001 søkte undertegnede på vegne av Tore Nuland, om lemping av skatt, renter og omkostninger på billighetsgrunnlag.

Da vi ikke fikk noe svar, ble kemnerkontoret purret i faks av **25 september 2001**, hvorpå vi fikk til svar i faks av **27 september 2001**, at saksbehandlingen ved Stavanger ligningskontor ville kunne ta opp til ni måneder. Svaret var ubegrunnet.

I faks av **22 november 2001** ber jeg om en forklaring på hvorfor man trenger så vidt lang saksbehandlingstid.

Da denne forespørselen ikke ble besvart, ble kemnerkontoret purret i faks av **13 desember 2001**, hvor jeg også ba om innsyn i sakens dokumenter.

Svaret kom i to brev av **14 desember 2001**, hvor det bl.a. kommer frem at søknaden ikke ble sendt til ligningskontoret for behandling før den 15 august 2001. Den eneste forklaring på hvorfor saksbehandlingen ved Stavanger Kemnerkontor vil kunne ta opp til 9 måneder er at; "...saken skal gjennom flere ledd i forvaltningshierarkiet," og at det derved kan oppstå flaskehals. Videre uttalte kemneren at **skattegjelden skriver seg fra 1984**, men ble ilignet først den 2 mars 1988. Kemnerkontoret (som altså er særnamsmann i innkrevingssaken) understreket også at alle klagefrister var oversittet når det gjaldt skattekravets grunnlag, uten å begrunne eller hjemle påstanden.

Bilag nr II: Stavanger kemnerkontors brev av den 14 desember 2001 som viser at skattekravet på det tidspunkt skriver seg fra inntektsåret 1984, noe Nuland bør være kjent med, som det sies.

Den **19 desember 2001**, gjorde jeg ved faks, til bl.a. kemneren i Stavanger, et **forsøk på å stoppe** en unødvendig utleggsforretning. I denne faksen gjorde jeg det igjen klart at jeg ønsket innsyn i all dokumentasjon som ligger til grunn for skattekravene. Samtidig ga jeg uttrykk for at faksen måtte viderefremmes til rette vedkommende/ligningsavdeling, slik at kravet om dokumentutlevering kunne behandles fortest mulig.

Bilag nr III: Denne parts faks til kemneren i Stavanger av den 19 desember 2001

Denne forespørselen ble først besvart i kemnerkontorets faks av **5 mars 2002**, men da som følge av at jeg hadde vært i kontakt med Sivilombudsmannen den **25 februar 2002**, hvor jeg hadde klaget over sen saksbehandling, manglende dokumentinnsyn, og muligheten for at skattegjelden er ilignet feil juridisk person.

Bilag nr IV: Stavanger kemnerkontors faks av den 5 mars 2002

I faksen av den 5 mars 2002 skriver kemneren at dokumentene som jeg søker, er arkivert på ligningskontoret, men at dokumentene sannsynligvis ikke er der lengre, siden de har en arkivfrist på 10 år.

I skriv av **den 4 april 2002** ber jeg Stavanger ligningskontor om fullt innsyn i saken.

Bilag nr V: Denne parts brev av den 4 april 2002 til Stavanger ligningskontor

I brev av **19 april 2002** svarer ligningskontoret at de ikke besitter dokumenter som er eldre

enn 10 år. Av formelle grunner er altså alle dokumentene i den pågående innfordringssaken fjernet, og tydeligvis kassert, dette til tross for at det pågår en innfordringssak. Det vil med andre ord si at ligningskontoret – på det tidspunktet – ikke kunne dokumentere kravet mot Tore Nuland.

Bilag nr VI: Stavanger ligningskontors brev av den 19 april 2002

I mitt brev av **25 juni 2002** til kemneren i Stavanger – som må anses for å være en klage i medhold av tvfl §7-26, annet pkt – gjør jeg særnamsmannen (i dette tilfellet; kemneren) oppmerksom på at ligningskontoret ikke kan dokumentere kravet. Dessuten gjorde jeg særnamsmannen oppmerksom på at kravet i seg selv bærer preg av å springe ut av et annet rettsforhold med et annet rettssubjekt som skatteskyldner. I brev av samme dato gjorde jeg ligningskontoret oppmerksom på vårt krav.

Bilag nr VII: Denne parts begjæring av den 25 juni 2002

I brev av **23 juli 2002** fra særnamsmannen til Nuland – som i realiteten er en avgjørelse etter tvfl §5-16, annet ledd – beslutter namsmannen å ikke omgjøre sin avgjørelse. Vår klage skulle derfor ha vært forelagt namsretten uten opphold, jf tvfl §5-16, annet ledd, annet pkt., noe som ikke skjedde.

Bilag nr VIII: Stavanger kemnerkontors brev av den 23 juli 2002

Særnamsmannen skriver videre i dette brevet av **23 juli 2002** at saldoen i skatteregnskapet er et meget sterkt bevis som dokumentasjon for kravet, uten å begrunne denne påstanden nærmere.

Som følge av kemnerens manglende dokumentasjon på skattekravet, sendte denne part den **7 oktober 2002** på ny inn klage – begjæring om opphevelse av utlegg.

Bilag nr IX: Denne parts begjæring om opphevelse av utlegg av den 7 oktober 2002

I klagen ble det fra denne part påpekt det uholdbare i at staten kasserer dokumenter (i pågående saker) som er eldre enn 10 år. Med en slik praksis, vil staten ikke ha noen muligheter til å kunne dokumentere sine krav.

Videre anførte denne part at Nuland allerede er dømt for de samme straffbare forhold som ligningskontoret på ny søker fullbyrdelse for. Det ble fra denne side påstått at dette måtte stride imot den syvende tilleggsprotokoll, art 4, til EMK. Tilleggsprotokollen ble vedtatt 22 november 1984, og ratifisert av Norge den 1 januar 1989. Tilleggsprotokollen har sitt utspring fra FN-konvensjonen om sivile og politiske rettigheter av den 16 desember 1966 (SP), art. 14, nr 7, ratifisert av Norge den 23 mars 1976.

Det ble videre påpekt at Nulands klage av den 25 juni 2002 skulle ha vært forelagt namsretten, straks etter særnamsmannens beslutning av den 23 juli 2002.

Endelig påsto denne part – slik som gjort i brev av den 25 juni 2002 – at alle utlegg måtte oppheves.

Den 28 oktober 2002, etter at tilsvarsfristen var løpt ut, besvarte kemneren i Stavanger denne parts begjæring. I dette prosesskriftet anfører kemneren at grunnlaget for skattekravet er:

"... manglende innbetaling av restskatt for inntektsåret 1984."

Bilag nr X: Stavanger kemnerkontors tilsvar av den 28 oktober 2002 inklusive vedlegg

Denne påstanden fant denne part lite holdbar idet Tore Nuland fikk tilbakebetalt flere hundre tusen kroner for nettopp inntektsåret 1984.

For øvrig beviser vedleggene til dette tilsvar utover enhver tvil at det er tale om restskatt for inntektsåret 1984. Renter synes således også å ha startet sitt løp fra dette året. Dette vil være et sentralt faktum mht nedenfornevnte rettslige gjennomgang.

I det samme prosesskrift anfører staten at senere rettspraksis ikke kan gis tilbakevirkende kraft på pågående avstraffelser. En håpløs forståelse av internasjonal rett, som jeg vil komme tilbake til nedenfor.

Kemneren kommenterer også denne parts "sene klage", hvor kemneren anfører at Nuland har hatt 14 år på seg til å klage over utlegg.

Kemneren mener samtidig at denne parts påstand om at han er straffet to ganger for samme forhold, kun hviler på en "antagelse".

Saksøkte (kemneren) har således i det vesentlige anført følgende i sitt tilsvar:

- Klagen gjelder utleggsforretning av 20 november 2000, Oslo kemnerkontor.
- Klagers (Nulands) resonnement mht dobbeltstraff bygger på antagelser
- Høyesteretts praksis – Rt-2002-497 – gis ikke tilbakevirkende kraft mht pågående innfordring
- En reskontro oppstilling er tilstrekkelig grunnlag for å dokumentere et skattekrav
- Dersom den skattepliktige venter i mer enn ti år, og deretter – under innfordring – klager på skattekravet, så vil den skattepliktige få en bedre rettslig posisjon enn han hadde før tiårsfristens utløp i og med at arkivplikten medfører at ligningskontoret etter tiårsfristens utløp ikke lenger besitter dokumentasjon for ligningen. Av denne grunn er det etter fristens utløp opp til den skattepliktige å bevise at ligningskontoret ikke har et krav.
- Klager har uansett på ingen måte bevist at kravet er urettmessig
- Mht tvfl §5-2, første ledd, litra d, så er det tilstrekkelig å angi skatteart og skatteår
- Klage over feil ved ligningen kan ikke fremsettes mer enn 3 måneder etter beslutning om utlegg
- Feil i ligning kan ikke påberopes som klagegrunn etter denne frist

I prosesskrift av **den 20 november 2002**, kom denne part atter en gang tilbake til hovedproblemet i saken, nemlig at staten overhodet ikke har dokumentert sitt krav.

Bilag nr XI: Denne parts prosesskrift av den 19 november 2002

Den 21 november 2002 begjærer Stavanger kemnerkontor atter en gang tvangsdekning med grunnlag i det omprosederde skattekravet. I denne begjæring går det klart frem at grunnlaget er et skattekrav fra inntektsåret 1984

Bilag nr XII: Stavanger kemnerkontors begjæring av den 21 november 2002

Den 15 januar 2003, mottok undertegnede kemnerens nye prosesskrift av **den 6 januar 2003**. I dette prosesskriftet la kemneren frem kopier av angivelig autentiske dokumenter som skulle underbygge og bevise statens krav.

Bilag nr XIII: Stavanger kemnerkontors prosesskrift av den 6 januar 2003

De dokument som ble lagt frem i dette prosesskrift, er dokumenter som jeg i flere år hadde krevd fremlagt, men som staten gjentagne ganger påsto var rettmessig makulert.

Dagen etter, **den 16 januar 2003**, forfattet jeg en begjæring om fristutsettelse mht kommentarer og bemerkning til statens siste utspill. Min begjæring ble fakset over til Stavanger byfogdembete for således å sikre meg en tre ukers frist på å kommentere denne overrumplingen, og de nye dokumentene.

Bilag nr XIV: Denne parts brev/faks til Stavanger byfogdembete av den 16 januar 2003

Dokumentene som skulle bevise kravets eksistens, var udaterte, usignerte, og bar preg av en rekke regnefeil. Det var også straks klart at staten ikke kunne bygge noen som helst rett på de dokumentene som angivelig skulle omfatte ligningsårene 1980 og 1981, idet Nuland allerede var dømt for skatteunndragelse for disse årene med helt andre beløp enn det staten bygget på.

Idet jeg ikke fikk respons fra byfogden, forsøkte jeg mot slutten av januar flere ganger å få kontakt med dommeren. Det lyktes til slutt. Jeg ba over telefon om å få tre uker på meg til å svare på statens prosesskrift. Hun ble gjort klar over grunnene.

Selv om dommeren ikke skulle ha forstått noe av hva jeg sa til henne, kunne hun likevel ikke unnlate å gi meg en frist til å svare på statens siste prosesskrift, jf det kontradiktoriske prinsipp.¹ I denne telefonsamtalen fikk jeg klar beskjed om at jeg ikke for øyeblikket behøvde å komme med mine kommentarer, idet hun først skulle avgjøre et annet prosessuelt spørsmål i saken. Jeg oppfattet henne dit hen at hun skulle ta en avgjørelse mht min anførsel om at staten ikke hadde svart innenfor den gitte tilsvarsfristen, hvorefter jeg ville bli kontaktet før videre skritt ville bli tatt.

Jeg slo meg derfor til ro med dette, og regnet – etter dommerens forsikringer – selvsagt med å bli kontaktet av byfogden i god tid før hun skulle ta noen endelig materiell avgjørelse i saken.

---

¹ CASE OF WALSTON (No. 1) v. NORWAY. Norge ble den 3 juni 2003 dømt for krenkelse av EMK art 6.1. Krenkelsen besto i at Gulating lagmannsrett ikke hadde sendt videre – og derved ikke hadde gitt Walston anledning til å kommentere/svare på – prosesskrift fra motparten, DnB. Staten hevdet på sin side at selv om Walston hadde fått prosesskriftet, ville ikke dette hatt noen innvirkning på domsresultatet. Denne håpløse norske forståelsen av det kontradiktoriske prinsipp, fikk selvsagt ikke gehør i EMD. Det er derfor meget besynderlig at staten fortsetter å krenke internasjonal rett, idet Gulating igjen – kun 5 måneder etter å ha blitt dømt i EMD – anfører den samme begrunnelse; ”Lagmannsretten finner ikke at den manglende kontradiksjon er en feil ved saksbehandlingen som kan ha virket bestemmende på kjennelsens innhold...” se for øvrig notene 12 og 13 med tilhørende grunntekst.

Etter at det hadde gått over to uker fra jeg sist snakket med byfogden, tok jeg **den 12 februar 2003** igjen kontakt for å høre hva som eventuelt hadde skjedd mht den arbeidsoppgave hun hadde pålagt seg selv, og hva neste skritt ville bli i saken.

Dommeren svarte da, noe usikker i stemmen: "Jammen, har du ikke fått kjennelsen, da?" Jeg ble meget overrasket, og oppfattet straks at hun hadde avgjort hele saken, hvor dommeren da samtidig må ha forbrutt seg mot elementære – men like fullt meget sentrale – prosessuelle regler. Dommerens telefonsamtale med undertegnede henimot slutten av januar 2003, må derved åpenbart kunne karakteriseres som en handling mot bedre viten, og derved i strid med strl §110. Det samme må gjelde selve avsigelsen av kjennelsen

Bilag nr XV: Stavanger byfogdembetes kjennelse av den 5 februar 2003

Kjennelsen ble anket av denne part i kjæremål av **den 12 mars 2003**. I kjæremålet ble dommerens villedning av undertegnede, angrepet. Videre ble dommerens forståelse av internasjonal rett angrepet, idet dommeren helt hadde sett bort fra dobbeltstraffproblematikken.

Bilag nr XVI: Denne parts kjæremål av den 12 mars 2003

Dommeren hadde også helt sett bort fra at skattekravet plutselig skrev seg fra andre inntektsår enn det som staten helt frem til den 6 januar 2003 hadde anført. Videre hadde dommeren sett bort fra at skatteunndragelsen allerede var pådømt og sonet. Det ble videre rettet angrep mot at dommeren helt hadde unnlatt å vurdere hvorvidt skattekravet var foreldet, hvorvidt det var sendt varsel om endring av ligning, etc.

Dommeren hadde overhodet ikke sett på saken, men dog åpenbart avgjort saken med bakgrunn i de nye dokumentene som ble fremlagt den 6 januar 2003, og som denne part ble frarøvet muligheten til å kommentere/angripe.

Dommerens hovedargument var at denne part ikke hadde klaget innen fristen. Dommeren så helt bort fra den rettslige problemstilling at ingen, ei heller staten, kan bygge rett på en total rettsmangel. Dersom det eksempelvis skulle vise seg at Nuland ikke har blitt varslet om at det var blitt besluttet å etterligne ham, og heller ikke var varslet om vedtaket, så er etterligningen i seg selv en nullitet, jf Finansdepartementets instruks av 26 januar 1984 nr. 14.

Bilag nr XVII: Finansdepartementets instruks av 26 januar 1984 nr. 14

Høyesterett har da også sementert denne forståelsen av loven, at "Hensynet til skatteyter tilsier etter min mening at det skal kunne dokumenteres på hvilket tidspunkt spørsmålet om endringsligning ble tatt opp, hvilket må medføre at skatteyter som hovedregel skal ha skriftlig underretning..." jf Rt-2000-244.

Dersom det skulle vise seg at etterligningen er foretatt – og hvor det er gitt tilleggs-skatt – for ligningsår som allerede er pådømt og sonet, så finnes der ingen hjemmel for staten til på ny å dømme og avstraffe Nuland for nøyaktig de samme forhold. Det er dette som er blitt gjort, dog har denne part ikke fått anledning til å få prøvet disse forhold for noen norsk rett.

Hovedproblemet: Dersom staten ikke har rettslig grunnlag for sine vedtak, så vil senere vedtak eller andre rettslige skritt, selv om beslutningstaker isolert sett har fulgt lovens ordning, anses for å være nulliteter.

Det foreligger krenkelse av en rekke av EMK's prinsipper. Denne part har da en konvensjonsbestemt rett til å få prøvet saken, jf EMK art. 13.

I denne parts kjæremål, provoserte vi fremlagt dokumentasjon på avbrudd av foreldelsen mht når ligningskontoret må handle mht endring av ligning. Provokasjonen ble tilsidesatt både av byfogden så vel som av Gulating lagmannsrett og Høyesterett.

Den 24 mars 2003, sendte kemneren inn sitt kjæremålstilsvar. Det kom intet nytt frem i dette tilsvar, bortsett fra at staten mente at de allerede hadde fremlagt dokumentasjon på avbrudd av foreldelse. Dette har til dags dato staten ikke kunnet dokumentere.

Bilag nr XVIII: Stavanger kemnerkontors kjæremålstilsvar av den 24 mars 2003

Den 25 mars 2003, oversendte byfogden sakens dokumenter til Gulating lagmannsrett.

Den 11 april 2003 sendte denne part inn et ytterligere prosesskrift til Gulating lagmannsrett, hvor vi pekte på det uholdbare i at de fremlagte dokumentene fra prosesskrift av den 6 januar 2003, verken var signerte, daterte eller for øvrig ga noe klart svar på kravets eksistens.

Bilag nr XIX: Denne parts prosesskrift av den 11 april 2003

Idet jeg ikke hørte noe fra Gulating lagmannsrett, tok jeg telefonisk kontakt med retten i begynnelsen av juni 2003. Jeg ble fortalt at kjennelsen var ferdig, og at den nå kun var ute til gjennomlesing hos de andre dommerne. Jeg slo meg til ro med at kjennelsen ville komme før ferien.

I begynnelsen av september 2003 var jeg igjen i kontakt med Gulating lagmannsrett for å ettersøke saken. Jeg ble igjen fortalt at kjennelsen var ferdig, og at den nå kun var ute til gjennomlesing hos de andre dommerne. Det ble lagt til at en av dommerne var syk, og at dette kunne ta litt tid.

Den 17 oktober 2003 skrev jeg brev til Gulating og etterlyste kjennelsen for tredje gang.

Bilag nr XX: Denne parts brev til Gulating lagmannsrett av den 17 oktober 2003

Den 29 oktober 2003 besvarte Gulating min henvendelse, og kunne fortelle at utkast til kjennelse ikke forelå før ferien, slik Gulating hadde latt meg forstå ved min henvendelse i juni 2003.

Bilag nr XXI: Gulating lagmannsretts besvarelse av den 29 oktober 2003

Den 19 november 2003, mottatt hos meg **den 27 november 2003**, avsa Gulating lagmannsrett kjennelse i saken. Det hadde tatt 8 måneder å behandle saken, hvor jeg i nær 6 måneder var blitt lovet kjennelsen.

Bilag nr XXII: Gulating lagmannsretts kjennelse av den 19 november 2003

I løpet av desember 2003 – januar 2004 ble jeg utsatt for en meget sterk motarbeidelse. Det ble på kort tid utferdiget to rettergangsbøter mot meg (i andre saker), samt at det i samme tidsrom ble signalisert ytterligere to rettergangsbøter. Jeg ble hindret fra å foreta

meg rettslige handlinger for mine klienter – hvor jeg i realiteten ble satt under administrasjon, uten handleevne – noe som fikk til følge at bl.a. denne saken ikke ble påkjært i rett tid.

Denne saken, hvor det i realiteten er nedlagt yrkesforbud mot meg i Norge, vil jeg komme tilbake til i annet skriv.

Den 5 januar 2004 påkjærte Tore Nuland Gulating lagmannsretts kjennelse, hvor det samtidig ble begjært fristoppreisning for de 5 dagene som var oversittet.

Bilag nr XXIII: Denne parts kjæremål til Høyesterett av den 5 januar 2004

Den 22 april 2004 avsa Høyesterett kjennelse i saken, hvor saken ble nektet fremmet. Høyesterett har således akseptert alle krenkelser mot EMK.

Bilag nr XXIV: Høyesteretts kjennelse av den 22 april 2004

Med denne kjennelsen har Høyesterett avgjort (slått fast) at Tore Nuland aldri har hatt og aldri vill få en reell mulighet i norske domstoler til å få prøvet hvorvidt hans rettigheter er krenket eller ikke.

Som en også kan se av Høyesteretts begrunnelse, var en av årsakene til at det ikke ble gitt fristoppreisning, at Nuland ikke ville kunne vinne frem, da også mht krenkelsen av det kontradiktoriske prinsipp. Høyesterett **anerkjenner** således domstolenes fortsatte krenkelse av det kontradiktoriske prinsipp.

Avgjørelsen bryter klart med klagers konvensjonsrettigheter.

Dette skal utdypes nedenfor.

Den 22 september 2004, sendte jeg inn foreløpig klage i herværende sak.

Bilag nr XXV: Denne parts foreløpige klage til EMD av den 22 oktober 2004

Bilag nr XXVI: Prosessfullmakt av den 16 oktober 2004

Dette utgjør slutten på den faktiske gjennomgangen i saken.

*Si nécessaire, continuer sur une feuille séparée
Continue on a separate sheet if necessary
De kan om nødvendig forsette på eget ark*

**III. EXPOSÉ DE LA OU DES VIOLATION(S) DE LA CONVENTION ET / OU DES
PROTOCOLES ALLÉGUÉE(S), AINSI QUE DES ARGUMENTS À L'APPUI
STATEMENT OF ALLEGED VIOLATION(S) OF THE CONVENTION AND / OR
PROTOCOLS AND OF RELEVANT ARGUMENTS
OPPLYSNINGER OM DEN ELLER DE ARTIKLER I KONVENSJONEN OG/ELLER
DENNES TILLEGGSPROTOKOLLER SOM DE MENER ER KRENKET, SAMT DE
ARGUMENTER SOM STØTTER DETTE**

*(Voir chapitre III de la note explicative)
(See Part III of the Explanatory Note)
(Se punkt III i klageveiledningen)*

15 Sakens rettslige sider – Oversikt over krenkelsler

- Saken gjelder klage mot den norske stat for krenkelse av EMK art. 6.1, retten til en rettferdig rettergang, samt krenkelse av EMK art. 13, retten til en effektiv prøvingsrett.
- EMK artikkel 6.1 sier: "In the determination of his civil rights and obligations or of any criminal charge against him, everyone is entitled to a fair and public hearing within a reasonable time by an independent and impartial tribunal established by law."
- Konvensjonen foreskriver altså (skal sikre statens borgere) en rett til en rettferdig og offentlig rettergang innen rimelig tid, utøvet av en uavhengig og upartisk domstol.
- Et av elementene som bygger opp prinsippet om en rettferdig rettergang er bl.a. prinsippet om equality of arms. I dette prinsipp ligger et krav om at partene skal ha en fornuftig mulighet til å kunne føre sin sak under omstendigheter som ikke tilsidesetter den ene parten ufordelaktig i forhold til hans opponent.
  - Partene skal altså ha like muligheter til å kunne presentere sin sak under like forhold.²
- Nuland anfører at han ikke har fått en rettferdig rettergang idet:
  - Stavanger byfogdembete frarøvet Nuland hans rett til å kontradiktere kemnerens prosesskrift av den 6 januar 2003.
  - Gulating lagmannsrett uttaler at
    - "Lagmannsretten finner ikke at den manglende kontradiksjon er en feil ved saksbehandlingen som kan ha virket bestemmende på kjennelsens innhold..."
  - Høyesterett uttaler at kjæremålet, dersom det ble tatt opp til realitetsbehandling, ikke ville føre frem.
- Det anføres videre at alle domstolene i denne saken – som følge av krenkelsene mot EMK artikkel 6, første ledd – har dømt i strid med faktum, i strid med anerkjente rettergangsprinsipper og i strid med den alminnelige rimelighet og rettferdighet. Dette vil bli utdypet nedenfor.
- EMK artikkel 13 sier: "Everyone whose rights and freedoms as set forth in this Convention are violated shall have an effective remedy before a national authority notwithstanding that the violation has been committed by persons acting in an official capacity."
- Konvensjonen foreskriver altså en effektiv prøvingsrett for pretenderte krenkede konvensjonsrettigheter.
- Som det går frem av faktagjenomgåelsen under pkt 14 ovenfor, og som det vil fremgå nedenfor, foreligger der for Tore Nuland ingen slik reell prøvingsrett i Norge.
- I det alt vesentlige har Tore Nuland aldri fått prøvet sine sivile rettigheter for noen norsk domstol.³

Denne saken har tre ledd: 1) Hva ble Tore Nuland dømt for i 1985?, 2) Bygger kemnerens skattekrav på et gyldig rettsgrunnlag?, og 3) Har Tore Nulands konvensjonsbeskyttede

---

² Niderøst-Huber v. Switzerland, Dom av 18 februar 1997, samt Morel v. France, no. 34130/96, §27, 6 juni 2000, 2000-VI)

³ Å få tilgang til en domstol, har ingen reell virkning dersom domstolene konsekvent motarbeider sannhet og rettferdighet, slik Nuland i alle år har opplevd, og som han fremdeles opplever.

rettigheter blitt krenket under ligningskontorets saksbehandling, under kemnerens (som særnamsmann) saksbehandling så vel som under domstolens saksbehandling av begjæring om opphevelse av utlegg og dokumentasjon av skattekravet?

* * *

Innledning

Hovedsaken – hvor konvensjonskrenkelsene er blitt praktisert av den norske stat – dreier seg altså i korte trekk om hvorvidt de stadig pågående utleggsforsøk samt påleggstrekk bygger på gyldig rettsgrunnlag.

Som nevnt i den faktiske gjennomgangen ovenfor, foretok Nuland, straks han fikk hjelp av undertegnede, handlinger for å stoppe det urettmessige utlegget og påleggstrekk.

I første omgang konsentrerte Nuland seg om å få et tilstrekkelig klart bilde av faktum for så å reise sak mot kemneren i Stavanger, da det ble helt klart at det ikke fantes dokumentasjon for kravet.⁴

Klagesak ble reist for riktig instans i begjæring av den 25 juni 2002. Kemneren har her vist grov uforstand idet klagen ikke ble videresendt til namsretten, slik lovens ordning er, jf tvangsfullbyrdelsesloven §5-16, annet ledd, annet pkt.

Sett i lys av at kemneren i flere år, helt frem til den 6 januar 2003, holdt tilbake sentral dokumentasjon, må det være åpenbart at kemneren har utvist grov uforstand i tjeneste idet kemneren her har trenert saken i flere år. Konsekvensen har foreløpig blitt at undertegnede er blitt beskyldt for å ha ventet for lenge med å klage over utlegget, se Gulating lagmannsretts kjennelse av den 19 november 2003, side 8, tredje avsnitt.⁵

Straks jeg fikk stilling som advokatfullmektig,⁶ klaget jeg over utlegget. Men også under tiden som student, hvor jeg bisto Nuland, gjorde jeg alt som stod i min makt for å få et klart bilde av situasjonen og statens krav. Som nevnt viste kemneren i Stavanger ingen interesse i å klargjøre kravet.

Det blir derved meget uriktig når domstolen legger skylden på Nulands prosessfullmektig, all den tid faktum taler for at det er kemneren som er skyld i treneringen.

Skattekravet og dets eksistens – behandling for domstolen

På det tidspunkt hvor jeg fikk saken til behandling, beløp kemnerens krav mot Tore Nuland

---

⁴ Dette er en fornuftig tilnærming av et juridisk problem; først undersøke så evt angripe.

⁵ Det er beklageligvis, med ord, ikke mulig å vektlegge og å understreke problemet samt følgene godt nok; nemlig at kemneren helt frem til den 6 januar 2003 anførte at skattekravet gjaldt restskatt for 1984, mens kemneren **etter** den 6 januar 2003 anførte at skattekravet gjelder etterligning for inntektsårene 1977 til 1981. Man står altså overfor to helt forskjellige rettslige grunnlag. **Jeg understreker igjen:** En klage på påleggstrekket og grunnlaget ville frem til den 6 januar 2003, ikke ha hatt noen mening, idet det viser seg at det ikke fantes noe juridisk grunnlag å klage på: Kemneren anfører nemlig for første gang den 6 januar 2003 at grunnlaget ikke finnes i restskatt for 1984, men på et helt annet grunnlag: nemlig etterligning for inntektsårene 1977 til 1981. **Jeg understreker igjen:** Først etter den 6 januar 2003 var det mulig for Tore Nuland å klage på etterligning for inntektsårene 1977 til 1981, idet dette var **første gang** han fikk høre at grunnlaget for skattekravet skrev seg fra etterligning. Jeg anmoder staten og retten om å lese dette punkt flere ganger, helt til poenget er forstått, idet staten frem til i dag ikke har forstått forskjellen på de to grunnlag, og konsekvensene! Konsekvensen er uvilkårlig den at anledningen for å etterligne for lengst er tapt som følge av foreldelse.

⁶ 15 august 2002

seg til ca kr 12 mill. I følge Nuland hadde kravet vært oppe i mellom kr 15 og kr 18 mill. Kravet har senere hen – men før jeg kom inn i saken – vært nede i ca kr 3 mill.

Grunnlaget for dette kravet var i startfasen ukjent for meg. Etter at kemneren hadde vist sin holdning til Nuland og skattekravet, kunne jeg ikke gjøre annet enn å forsøke å beregne meg frem til hva som var grunnlaget.

Det er i så måte et kjent og ubestridt faktum at Nuland fikk tilbakebetalt mellom kr 100.000,- og kr 200.000,- for ligningsåret 1984. Begrunnelsen for tilbakebetalingen var at Nuland hadde betalt for meget i skatt dette året.

Det er enn videre et ubestridt faktum at Tore Nuland den 9 august 1985 ble dømt for å ha unndratt noe over kr 1 mill. i skatt for inntektsårene 1980 og 1981. I og med dommen, kunne Nuland ikke straffes med straffeskatt el.l. i etterkant av denne dommen, noe som likevel ble gjort.⁷

Idet Stavanger ligningskontors endring av Tore Nulands skatt angivelig skal ha vært foretatt den 2 mars 1988, er det videre klart at det ikke var anledning til å foreta endring av skatten mht inntektsåret 1977, idet tiårsfristen løp ut den 31 desember 1987.

Etter å ha fått meget sparsommelige opplysninger fra ligningskontoret og kemneren i Stavanger, ble jeg sittende igjen med et faktum som fortalte at Tore Nuland ikke hadde betalt restskatt for inntektsåret 1984, jf kemnerens prosesskrift til Stavanger namsrett av den 28 oktober 2002 inkl bilag, samt kemnerens begjæring om tvangsdekning av den 21 november 2002, jf **bilag nr XII**.

Kemneren anførte altså at hele kravet skrev seg fra for lite innbetalt skatt for inntektsåret 1984.

Da jeg fikk se dette faktum, og sammenholdt dette med det faktum jeg maktet å finne frem til på egen hånd, kunne kemnerens anførsler ikke være riktig. Frem til dette tidspunkt hadde derfor ikke kemnerens krav noe rettslig grunnlag.

Det var med dette grunnlag at Nuland begjærte alle utlegg og påleggstrekk – som hadde sitt grunnlag i det nevnte angivelige skattekravet – opphevet.

* * *

Nuland, som en hvilken som helst annen borger hvis rettigheter er beskyttet av Den Europeiske Menneskerettighetskonvensjonen, har en konvensjonsbeskyttet rett til å få prøvet sine plikter og rettigheter.

I herværende sak vil det si at Nuland har et krav på å få prøvet hvorvidt han er forpliktet etter kemnerens angivelige skattekrav.

Kemneren, i likhet med de norske domstoler, hevder på sin side at Nuland er for sent ute med sin klage over utlegg og påleggstrekk. Med dette anføres det at Nuland, dersom han ikke klager – selv om skattekravet ikke har hjemmel i lov, og altså kan være en nullitet – automatisk vil bli forpliktet etter skattekravet.

---

⁷ Dette i strid med FN-konvensjonen om sivile og politiske rettigheter av den 16 desember 1966 (SP), art. 14, nr 7, ratifisert av Norge den 23 mars 1976

Denne slutningen er håpløs. Det er en selvsagthet at en tredjeperson ikke kan bli forpliktet etter et krav som eksempelvis bygger på en straffbar handling. Det er like selvsagt at en person ikke kan være forpliktet overfor et krav som ikke støtter seg til noen hjemmel.

Nulands begjæring om opphevelse av utlegg og påleggstrekk, bygger på en argumentasjon om at skattekravet som er grunnlaget for utlegg og påleggstrekk, er ugyldig. Nuland har ingen interesse i å få vite hvorvidt endringen av hans skatt er kalkulert mer eller mindre riktig.

Det Nuland er interessert i, er å få en rettslig avklaring på hvorvidt det overhodet var juridisk mulig for ligningskontoret å foreta endringen av hans skatter.

Altså: Nuland er i utgangspunktet overhodet ikke interessert i ligningskontorets utregninger av skatter i den nevnte etterligning, men hvorvidt det var prosessuelt mulig for ligningskontoret å endre Nulands skatter.

- Har ligningskontoret varslet Nuland om at det ville bli reist endrings sak?
- Har ligningskontoret varslet Nuland om at det ble foretatt en etterligning?
- Har ligningskontoret i strid med FN konvensjonen om sivile og politiske rettigheter idømt Nuland straff for noe Nuland allerede var straffet for?
- Har ligningskontoret varslet Nuland om at han ble ilignet tilleggs skatt?
- Har ligningskontoret overholdt de foreldelsesfrister som ligningskontoret er underlagt mht å foreta endringer i ligninger?
- Har ligningskontorets manglende handlinger i perioden frem til den 2 mars 1988 ført til at passivitetsvirkningen har inntrådt?
- Har ligningskontoret gått ut over dommen av den 9 august 1985, da ligningskontoret bestemte seg for å etterligne Nuland for inntektsårene 1977 til 1980?
- Har ligningskontoret gått ut over dommen av den 9 august 1985, da ligningskontoret bestemte seg for å ilegge Nuland tilleggs skatt for inntektsårene 1980 og 1981?

Dersom en må svare ja på ett eller flere av disse spørsmål, vil skatten enten måtte reduseres kraftig, eller helt bortfalle dersom det ikke foreligger noe rettslig grunnlag for ligningskontoret i Stavanger til å foreta eller sette i kraft den besluttede etterligning.

Det burde være rimelig klart at dersom dette faktum er det riktige faktum, så vil for det første en endring av ligningen være juridisk umulig. Videre bør det være rimelig klart at dersom ligningsmyndighetene likevel har foretatt endring av ligning, så må Nuland få anledning til å kreve grunnlaget kjent ugyldig, uavhengig av hvilke frister ligningsmyndighetene måtte anføre.

Det kan aldri løpe noen frist for å få omgjort en ligning som juridisk sett er en nullitet.

Dette rettskravet må Nuland få anledning til å fremme i Norge. Nuland har forsøkt, men blitt nektet og avskåret av alle norske domstoler, inklusive Høyesterett.

Det foreligger her en klar krenkelse av Tore Nulands konvensjonsbeskyttede rettigheter, hvoretter Nuland har krav på å få prøvet disse, jf EMK art. 13.

Når man har konstatert en krenkelse av EMK, vil dette kunne medføre at et forvaltningsvedtak kan underkjennes. Videre kan en krenkelse medføre erstatningsplikt, samt krav på oppreisning fra det offentlige, jf eksempelvis Rt-2000-996, underpunkt: Effektivt rettsmiddel.

* * *

Saksbehandlingen i Stavanger byfogdembete

Skatten for inntektsårene 1977 til og med 1981, er betalt for lengst. Det som det er tale om i herværende sak, er hvorvidt det overhodet skal betales for en etterligning, som i seg selv har sannsynligheten mot seg for at kan være juridisk bindende.

Som nevnt i den faktiske gjennomgangen, endret kemneren i Stavanger det rettslige grunnlaget for skattekravet, fra å være restskatt for inntektsåret 1984, til å være etterligning for inntektsårene 1977 til og med 1981.

Denne meget alvorlige endringen i saken, kom som en følge av at kemneren må ha vært klar over at slik saken sto før den 6 januar 2003, ville man ikke kunne bevise skattekravets eksistens, og gyldighet. Det var – frem til den 6 januar 2003 – heller ikke nødvendig eller mulig å klage over utlegg og påleggstrekk, jf note 5 ovenfor.

Kemneren var gjennom flere år blitt oppfordret til å begrunne skattekravet, noe som altså først ble gjort siste fristdag i slutten av en prosess.

De endrede forhold, samt dokumentasjonen, må ha blitt fremlagt i den hensikt å overrumple denne part. Ser man saken i lys av dommerens senere handlinger mot undertegnede, kan meget tale for at dette har blitt gjort i et samarbeid med dommeren.

Som nevnt ovenfor under den faktiske gjennomgangen, ble denne part rett frem villedet og lurt av dommeren, til ikke å foreta rettslige handlinger. Dette førte til at dommeren i ro og mak fikk lov å avsi kjennelse uten intervensjon fra denne side.⁸

Kjennelsen i Stavanger byfogdembete av den 5 februar 2003, er bygget opp rundt Stavanger byfogdembetes prosessuelle mishandling av både saken så vel som av parten, hvor dommeren frarøvet Nuland retten til å kontradiktere kemnerens siste og avgjørende prosesskrift av den 6 januar 2003.

I sak WALSTON v NORWAY (1) (se også note 1) anførte staten for EMD at det prosesskrift som Gulating lagmannsrett unnlot å sende til Walston ikke bidro til noe nytt i saken, at Walston i ankeomgangen hadde tilgang til alle dokumentene i saken, også det som lagmannsretten hadde holdt tilbake, samt at alle prosessuelle mangler som Gulating eller underdomstol måtte ha påført saken, på en adekvat måte ble reparert idet kjæremålsutvalget behandlet saken.

I WALSTON v NORWAY uttalte EMD at partene skal ha mulighet til å gjøre seg kjent med og å kunne kommentere alle fremlagte beviser eller innsendte prosesskrift som er lagt frem for retten i den hensikt å ha innvirkning på domstolens avgjørelse.⁹

---

⁸ Undertegnedes faktumfremstilling mht dommerens opptreden, er ikke bestridt, og er lagt til grunn av Gulating lagmannsrett.

Videre uttalte retten at den ikke behøvde å avgjøre hvorvidt unnlattelsen av å etterfølge det kontradiktoriske prinsipp (unnlattelsen av å videresende prosesskriftet til Walston), påførte Walston noen skade. Retten sier i den sammenheng at eksistensen av en krenkelse er mulig, selv uten at det er påvist en skade.¹⁰ Det er altså ikke nødvendig å påvise noen skade, for at retten skal kunne avgjøre hvorvidt en unnlattelse av å la den ene parten bli kjent med eller kunne få kommentere motpartens prosesskrift, er en krenkelse av EMK artikkel 6.

EMD understreker at det er opp til klager å avgjøre hvorvidt et dokument eller prosesskrift skal kommenteres eller ikke.¹¹

I Walston v Norway sier retten at alene det faktum at klager ikke hadde muligheten til å kommentere eller komme med bemerkninger til det tilbakeholdte dokumentet, førte til at de – under hovedforhandlingen i Gulating lagmannsrett – ble satt i en ugunstig situasjon i forhold til deres motpart. Denne ubalansen i prosessen avgjorde EMD at var uoverensstemmende med garantien i artikkel 6 §1 om en fair hearing, og dermed i strid med artikkel 6 §1.

Faktum i herværende sak er i så måte identisk: Nuland har blitt frarøvet retten til å kontradiktere motpartens avgjørende prosesskrift.

EMD bemerket videre i WALSTON v NORWAY at den langt fra var overbevist av statens argument om at enhver manglende rettferdighet uansett ble reparert gjennom saksbehandlingen i Høyesteretts kjæremålsutvalg.

Kjæremålsutvalget i den nevnte sak (Rt-1997-247) uttalte at det var :

“... åpenbart at også bemerkningene i annen del av advokat Eriksens prosesskrift av 9 oktober 1996 var uten betydning for den avgjørelse som lagmannsretten skulle treffe.”

Kjæremålsutvalget fortsatte med å si at det etter dette er :

“... kommet til at lagmannsretten ikke begikk noen saksbehandlingsfeil ved å unnlate å gi advokat Fjeld underretning om advokat Eriksens prosesskrift av 9 oktober 1996, jf tvistemålsloven §401 annet ledd.”

Kjæremålsutvalget avslutter dette temaet med å si at det:

“... finner grunn til å tilføye at det likevel bør være regelen at prosesskrifter sendes over til den annen part eller vedkommendes prosessfullmektig til orientering.”¹²

Til dette la EMD til at Høyesterett i og med denne uttalelsen nettopp ikke hadde bøtet på den mangelfulle prosess som Gulating lagmannsrett utførte, i og med at Høyesterett uttalte

---

⁹ Se Lobo Machado v. Portugal, dom av den 20 februar 1996, samt K.S. v. Finland, dom av den 31 mai 2001.

¹⁰ Se Adolf v. Austria, dom av den 26 mars 1982.

¹¹ Niderhöst-Huber v. Switzerland, dom av den 18 februar 1997

¹² Selv om en skulle tro at det var håpløst unødvendig å komme med en slik selvfølgelighet av en uttalelse, ser vi likevel av herværende sak, at verken de norske domstoler eller staten akter å etterfølge borgernes mest grunnleggende konvensjonsbestemte rettigheter. Det er betegnende for situasjonen i Norge at Høyesterett kan uttale at det **bør være** regelen at den ene part får vite hva den annen har sagt eller skrevet til retten, sagt eller skrevet i den hensikt å få retten til å avgjøre saken til sin fordel. Høyesterett **unnlater** å understreke **poenget** med en slik plikt (ikke bør, men skal!!!), nemlig å fremme en balansert og rettferdig rettsavgjørelse.

at Walston ikke hadde noe slikt krav til å få se prosesskriftet da prosesskriftets innhold ikke inneholdt relevant informasjon som kunne virke avgjørende på rettens beslutning (med en slik holdning fra Høyesterett, beveger vi oss langt tilbake i tid, hvor mennesker ble dømt, uten å få bli gjort kjent med grunnlaget).

I og med at jeg om ikke lang tid kommer til å føre en identisk sak for EMD i Strasbourg, utover herværende sak, er det for meg helt åpenbart at Norge ikke følger verken internasjonale forpliktelser, eller internasjonale forpliktende avgjørelser. Denne meget alvorlige unnlatsen må være forsettlig.

Min konklusjon hviler på den vurdering at det ikke skal være nødvendig å banke prinsippet inn i hodet på sentrale myndigheter. Her er det tale om et prinsipp som er så grunnleggende og lettfattelig at en objektivt sett må kunne forutsette at dette etterleves av landets embetsmenn.

I tillegg har til og med Høyesterett signalisert at de muligens kan ha forstått prinsippet.¹³

Endelig bygger jeg min vurdering på det faktum at Norge allerede er dømt for krenkelse av prinsippet. Disse momenter bør samlet være tilstrekkelig for å kunne konkludere med at Norge gang på gang fortsetter å krenke det kontradiktoriske prinsipp, med forsett. Det er i denne sammenheng, sett i lys av det gjennomgåtte, intet som tyder på at Norge akter å avstå fra å fortsette med denne type prosess.

Av denne grunn må EMD nå gå ett skritt videre, og således idømme staten en erstatning som er så hardtslående at staten Norge fra neste dom av avstår fra å fortsette å krenke forpliktende konvensjoner, om ikke pga vilje så i hvert fall som følge av beløpet (incitamentet).

Her har også EMD en mulighet til å vise det internasjonale samfunn at EMD tar problemet på alvor.

* * *

Gulating lagmannsrett uttaler at det ikke hadde noe å si for sakens utfall hvorvidt Nuland fikk kontradiktere prosesskriftet eller ikke. Lagmannsretten har, som vi nå ser, **Ikke** endret syn mht hvorvidt det er en krenkelse av EMK art. 6 når en domstol enten holder igjen et dokument som den ene part skulle ha fått se og fått anledning til å kommentere, eller videresender dokumentet til den ene part, men da slik at denne part ikke gis anledning til å kommentere prosesskriftet.

I herværende sak var det åpenbart at Stavanger byfogdembete gjorde tre meget alvorlige prosessuelle feil, som det viser seg at lagmannsretten så vel som Høyesterett anerkjenner: 1) retten nektet, og fratok derved denne part muligheten og retten til å kontradiktere det omtalte prosesskrift, 2) retten la avgjørende vekt på uttalte anførsler i prosesskrift av den 6 januar 2003, og 3) retten la avgjørende vekt på at klagefrist etter skattebetalingslovens §48, femte ledd, samt frist etter ligningsloven §9-6¹⁴ ikke var overholdt.

¹³ Jf uttalelser i Rt-1997-247 kommentert i note 12

¹⁴ Hvorvidt denne frist er overholdt eller ikke er jo meget avhengig av hvorvidt ligningsmyndighetene har varslet Tore Nuland. Fristen starter ikke sitt løp før Nuland er blitt varslet. Idet det er klart at ligningskontoret helt frem til 6 januar 2003, overfor Nuland, har hevdet at skattekravet skriver seg fra restskatt for inntektsåret 1984, er det åpenbart at fristen først startet den 15 januar 2003, som var det tidspunkt denne part ble kjent med etterligningen. På den

* * *

Jeg beklager å måtte terpe dette faktum, dog viser det seg å være helt nødvendig.

Det synes klart at det ikke er sendt noe varsel til Nuland. Dersom man likevel skal tro kemneren, at der er sendt varsel, så må det legges til grunn at det er sendt varsel om endring av ligning for inntektsåret 1984, slik kemneren har hevdet helt frem til 6 januar 2003. Dette er selvsagt ikke gjort, i og med at kemneren har gått fra anførselen om at skattekravet skriver seg fra inntektsåret 1984.

Det er intet som gir signaler om at det skal ha vært sendt ut endringsmelding til Nuland hva gjelder inntektsårene 1977 til 1981.

Ligningskontoret har en frist på ti år - regnet fra utgangen av det år inntekt eller formue har unngått beskatning - til å beslutte etterligning. Forutsetter vi at endringen ble foretatt - slik kemneren hevder - den 2 mars 1988, faller muligheten for etterligning av inntektsåret 1977, automatisk bort.

Når det gjelder inntektsårene 1980 og 1981, var det uansett ikke anledning til å gå ut over den summen Nuland ble dømt for, nemlig ca kr 1.15 mill. Det synes som om ligningskontoret har gjort nettopp dette.

På den annen side så har ligningskontoret en **aktivitetsplikt**. Dersom ikke ligningskontoret reagerer når de har fått en anledning til å reagere, starter fristen for aktivitetsplikten å løpe.

I følge ligningsloven §9-6, nr 5, c, løper det en frist på ett år for ligningskontoret til å foreta seg noe etter at dom har falt. Som nevnt falt det dom den 9 august 1985. Etter Høyesteretts avgjørelse, ble dommen rettskraftig fra denne dato, 9 august 1985.

Stavanger ligningskontor reagerte ikke før den 2 mars 1988, selv om ligningskontoret allerede sommeren 1982 var kjent med forholdet. Fra det tidspunkt hvor ligningskontoret og fylkesskattekontoret ble gjort kjent med titalen og revisorrapporter,¹⁵ tok det nær 6 år før ligningskontoret gjorde noe som helst i saken.

Rettspraksis har lagt til grunn at en **passivitetsperiode** på 4 til 5 år, vil kunne være tilstrekkelig til at endringsadgangen bortfaller. I herværende sak er det åpenbart at fristen for aktivitet har løpt, og den har løpt så lenge at ligningskontoret på tidspunktet for den angivelige etterligningen må ha overtrådt enhver frist, idet det er snakk om en passivitetsperiode på 6 år, samt en passivitetsperiode på 2 ½ år etter at dom hadde falt.

Disse forhold har denne part aldri fått anledning til å prøve for norsk rett. Idet denne part er blitt fratrukket retten til å prøve egne borgerlige rettigheter; hvorvidt straffedommen hindrer ileggelse av tilleggsskat, hvorvidt det er gitt lovlig varsel til Tore Nuland, hvorvidt foreldelse var inntrådt for enkelte eller alle de anførte inntektsår, hvorvidt det var mulig for ligningskontoret å etterligne Tore Nuland for inntektsårene 1980 og 1981 med andre beløp

---

annen side vil det ikke løpe noen frist, idet ligningskontorets mulighet for å etterligne er falt bort som følge av foreldelse, idet det passert over tyve år siden perioden 1977-81.

¹⁵ Som følge av siktelsen oppnevnte påtalemyndigheten to revisorer - hvorav i hvert fall den ene var innhabil - som fikk i oppgave å gå igjennom alle Nulandselskapenes regnskaper. Rapportene som ble levert til Fylkesskattesjefen i Rogaland i løpet av sommeren 1982, konkluderte med at revisorkorpset hadde funnet en rekke mangler ved regnskapene for alle selskapene. Konklusjonene fikk også til konsekvens at Nuland noe senere ble siktet, og deretter dømt, for skatteundragelse.

enn de han var dømt for i rettskraftig straffedom, så foreligger det en krenkelse av bl.a. EMK art. 6, første ledd (fair trial). Idet Tore Nuland ikke har fått tilgang til en effective remedy before a national authority, foreligger det også en krenkelse av art. 13.

* * *

Gulating lagmannsrett legger til grunn at Tore Nuland hele tiden har vært bistått av prosessfullmektig. Dette er ikke riktig. På det tidspunkt jeg ble ansatt som advokatfullmektig, den 15 august 2002, gikk jeg straks i gang med å søke å få opphevet utleggene. Før dette tidspunktet hadde jeg som juridisk student engasjert meg i Nulands saker, hvor jeg også den gang tok kontakt med ligningskontoret og kemneren for å få stoppet utleggene, uten nytte. Gulating har altså lagt til grunn et feilaktig faktum idet retten nekter Nuland fristoppreisning. Det foreligger altså ingen manglende aktsomhet hos prosessfullmektigen.

* * *

Spørsmålet om ilignet tilleggsskatt i 1988 er å anse som dobbeltstraff

Gulating lagmannsrett påberoper seg **Rt-2003-359** som grunnlag for å konkludere med at dagens rettsoppfatning ikke skal virke tilbake i tid i herværende sak. Høyesterett støtter opp under dette syn.

Begrunnelsen eller poenget med den påberopte rettspraksis svikter, idet den nevnte dom gjelder en gjenopptakelse av en straffesak, hvor den dømte i tid før straffesaken hadde blitt etterlignet og samtidig ilagt tilleggsskatt (straffeskatt).

Herværende sak har et motsatt utgangspunkt, hvor Nuland først ble siktet, dømt og straffet, bl.a. for skatteunndragelse, for deretter – flere år – senere å bli ilagt tilleggsskatt (straffeskatt).

Selv i 1988 måtte denne ileggelse av tilleggsskatt (hvor det var åpenbart at Nuland allerede var dømt for skatteunndragelse) være å anse som dobbeltstraff, jf prinsippet i SP art. 14, nr 7.

Da ligningskontoret angivelig etterlignet Nuland i 1988, var det altså klart at norske borgere hadde en rett til (beskyttelse mot å) ikke å bli straffet to ganger for samme lovbrudd, jf strpl §4, som etter alminnelig internasjonal praksis har vært tolket på en slik måte at strpl ikke skal komme i motstrid med internasjonale folkerettslige prinsipper, så som SP art. 14, nr 7. Det er et anerkjent prinsipp at motstrid mellom nasjonal lovgivning og internasjonale forpliktelser skal løses ved å la konvensjonsforpliktelsene gå foran.

Konvensjonen om sivile og politiske rettigheter ble ratifisert av Norge den 23 mars 1976, hvor konvensjonen trådte i kraft samme dato.

Det forhold at norsk rettspraksis ikke har vært i overensstemmelse med internasjonale forpliktelser, vil på ingen måte fritta staten for eventuelt ansvar under forpliktelsen.

Det forhold at norsk rettspraksis først henimot slutten av 1990-tallet erkjenner en forpliktelse som har vært der siden 1976, skal altså ikke medføre at borgere som er påført skader etter en krenkelse før denne erkjennelsen, ikke skal nyte godt av de rettigheter – og beskyttelsesinstrumenter – som er gitt allerede i 1976.

Gulating lagmannsretts avgjørelse er i så måte håpløs, og i sterk strid med alminnelig forståelse av de konvensjoner som Norge har sluttet seg til.

* * *

Kort om tiltak foretatt av denne part som følge av forsettlig krenkelse av det kontradiktoriske prinsipp

Mht krenkelsen av det kontradiktoriske prinsipp, forsøkte denne part å anmelde forholdet til politiet, idet dommerens handlinger åpenbart må ha vært gjort med forsett.

Det er ingen som helst tvil om at dommeren, nær sagt med lukkede øyne, var forpliktet til å la denne part få kommentere kemnerens prosesskrift av den 6 januar 2003. Ikke bare unnlater dommeren å gi meg en frist til å komme med mine bemerkninger, men dommeren går i tillegg aktivt inn for å villedde meg til å tro at 1) jeg skal få anledning til å komme med mine bemerkninger, og 2) at det ikke vil bli avsagt kjennelse i saken før jeg har fått komme med mine bemerkninger.

Etter at dommeren forsettlig har villedet undertegnede til å avvente kommentarer, avsier hun kjennelse, uten engang å sende kjennelse til meg. Dommeren var kjent med min nye adresse, som tydelig kom frem i min faks og mitt brev til dommeren av den 16 januar 2003.

Anmeldelsen ble henlagt av påtalemyndigheten i beslutning den 16 oktober 2003. Grunnlaget for henleggelsen var at påtalemyndigheten mente det ikke var rimelig grunn til å undersøke om det forelå noe straffbart forhold, jf strpl §224.

Henleggelsen må anses å ha blitt utført som følge av grov uforstand i tjeneste. Idet saken ble henlagt, ble det – mot dommeren – reist privat straffesak for Stavanger tingrett. Dommerens prosessfullmektig gikk tidlig ut og krevde at undertegnede skulle ilegges rettergangsbot for å ha reist søksmålet i sjikanøs hensikt.

Som følge av at jeg på det tidspunktet opplevde en rekke angrep fra statlig hold, i form av en rekke uforståelige og urettmessige rettergangsbøter, fant jeg det tvingende nødvendig å trekke meg fra denne delen av saken, slik at jeg da kunne unngå enda en rettergangsbot.

Nuland trakk da sitt søksmål, og dommeren gikk fri.

I saken for Stavanger tingrett var det fra denne side lagt frem helt klare bevis på krenkelse av strl §110, hvor dommeren opplagt hadde handlet mot bedre viten. Når jeg da på vegne av min klient reagerer mot slike straffbare handlinger, får jeg altså rettet en rekke trusler mot meg personlig, bl.a. i form av rettergangsbøter.

I prosesskrift til Stavanger tingrett av den 5 februar 2004, skrev jeg derfor følgende:

”Jeg finner det for øyeblikket håpløst – i denne saken – å utøve den plikt jeg har erklært å etterfølge, nemlig å fremme rett og hindre urett.

Det er således med den største beklagelse jeg herved bekjentgjør at jeg ikke kan hindre at stor urett skjer mot Tore Nuland og hans interesser i denne konkrete saken.

Idet jeg nå er hindret fra å fremme rett og hindre urett, frafalles saken mot dommerfullmektig Christine Haver.”

Det er selvsagt forferdelig å oppleve og å se hvordan dommere og advokater beskytter straffbar virksomhet, utøvet av en annen dommer.

Til tross for at det åpenbart ikke skal skje – at en borger blir hindret fra å få sine rettigheter prøvet for en domstol – så skjer disse krenkelsene ubehagelig ofte i Norge, noe domstolen i Strasbourg i den nærmeste fremtid vil få oppleve, idet jeg pr i dag (som tidligere nevnt) sitter på flere nær identiske saker som vil bli sendt domstolen.

**IV. EXPOSÉ RELATIF AUX PRESCRIPTIONS DE L'ARTICLE 35 § 1 DE LA CONVENTION
STATEMENT RELATIVE TO ARTICLE 35 § 1 OF THE CONVENTION
OPPLYSNINGER OM KONVENSJONENS ARTIKKEL 35 § 1**

(Voir chapitre IV de la note explicative. Donner pour chaque grief, et au besoin sur une feuille séparée, les renseignements demandés sous les points 16 à 18 ci-après)

(See Part IV of the Explanatory Note. If necessary, give the details mentioned below under points 16 to 18 on a separate sheet for each separate complaint)

(Se punkt IV i klageveiledningen. Om nødvendig kan opplysninger under punkt 16, 17 og 18, føres opp på eget ark, med ett ark for hvert klagepunkt)

16. Décision interne définitive (date et nature de la décision, organe – judiciaire ou autre – l'ayant rendue)

Final decision (date, court or authority and nature of decision)

Siste og endelige nasjonale avgjørelser (dato, navn på domstolen eller myndigheten og avgjørelsens art)

1. Kjennelse avsagt den 5 februar 2003 – Stavanger byfogdembete, vedlagt som **Bilag nr XV**

2. Kjennelse avsagt den 19 november 2003 – Gulating lagmannsrett, vedlagt som **Bilag nr XXII**

3. Kjennelse avsagt den 22 april 2004 – Høyesterett, vedlagt som **Bilag nr XXIV**

17. Autres décisions (énumérées dans l'ordre chronologique en indiquant, pour chaque décision, sa date, sa nature et

l'organe – judiciaire ou autre – l'ayant rendue)

Other decisions (list in chronological order, giving date, court or authority and nature of decision for each of them)

Andre avgjørelser (angitt i kronologisk rekkefølge, med dato, navn på domstolen eller myndigheten og avgjørelsens art, i hvert enkelt tilfelle)

- Nei

18. Dispos(i)ez-vous d'un recours que vous n'avez pas exercé? Si oui, lequel et pour quel motif n'a-t-il pas été exercé?

Is there or was there any other appeal or other remedy available to you which you have not used? If so, explain why you have not used it.

Finnes det eller fantes det noen annen anke- eller klagemulighet som De ikke har benyttet? Hvis det er tilfelle, bes De redegjøre hvorfor.

- Nei

Si nécessaire, continuer sur une feuille séparée
Continue on a separate sheet if necessary
De kan om nødvendig fortsette på eget ark

**V. EXPOSÉ DE L'OBJET DE LA REQUÊTE
STATEMENT OF THE OBJECT OF THE APPLICATION
OPPLYSNINGER OM KLAGENS FORMÅL**

(Voir chapitre V de la note explicative)
(See Part V of the Explanatory Note)
(Se punkt V i klageveiledningen)

19 Klagens formål

1. Staten har – som vi kjenner til – påtatt seg ansvaret for, og retten til, å verne omkring borgernes grunnleggende rettigheter. Staten har altså tiltatt seg ansvaret for å sikre en rettferdig rettergang. Dersom staten vegrer seg eller motsetter seg – hvor den har hatt anledning til det motsatte – plikten til å sikre en rettferdig rettergang, så må også staten ta risikoen for det tap parten lider som følge av de mangler staten hadde anledning til å demme opp for.
2. Staten har ansvaret for sine dommere. Dommerne i herværende sak har handlet i strid med grunnleggende anerkjente rettergangsprinsipper, som skal sørge for å gi borgeren en fair trial.
3. Tore Nuland har i snart tyve år – mot sin vilje, og uten å vite grunnlaget – blitt trukket mesteparten av sin pensjon til nedbetaling av et urettmessig skattekrav. Det beløp som kemneren urettmessig har tiltvunget seg, beløper seg i dag, inklusive renter til langt over kr 1 mill.
4. Den behandling som ligningskontoret i Stavanger, kemneren i Stavanger samt domstolene har gitt Tore Nuland, har påført Tore Nuland store lidelser. Han har fra 1982 og frem til i dag ikke fått lov til å være menneske. Han har ikke fått lov til å delta i det norske samfunn som en alminnelig borger. Han har ikke fått anledning til leve som et normalt menneske. Han har ikke engang fått lov til å ha en egen privat bankkonto eller telefon. Nuland har ikke engang muligheten til å betale regninger, idet pengene han forsøker å betale regninger med, idet de blir overlevert til kassereren i banken, straks blir konfiskert til fordel for kemneren i Stavanger. Slik har Nuland levd i mange år, uten den – for alle oss andre – selvsagte rett til å leve fritt.
5. Nuland søknad om å få sannere skattegjelden har gjentatte ganger blitt avvist uten rimelig grunn. Den urettmessige påførte skattegjelden har øket fra ca kr 4 mill., til opp imot kr 18 mill. Tore Nuland i er i dag over 70 år, hvor ligningskontoret og kemneren i Stavanger ikke viser den minste forståelse for at Tore Nulands gjeld i dag øker i langt større takt enn det som innfordres. Er Tore Nuland så heldig å få leve til han blir 100 år, vil hans skattegjeld på det tidspunktet ha økt til omkring kr **390 mill.**¹⁶
  - a. Det gir overhodet ingen mening i å uttale – og å bruke som avvisningsgrunnlag for sanning – at det vil være skadelig for den alminnelige betalingsvilje å frita Tore Nuland for skattekravet. Den type saksbehandling som kemneren her bedriver, er langsom tortur med døden til følge, uten noe fornuftig samfunnsmessig grunnlag eller motiv.
6. Enn verre blir denne situasjonen når det nå må være helt klart at skattekravet ikke har noe rettslig grunnlag.

---

¹⁶ Forutsatt en rente på 12%

7. Hele saksbehandlingen bære preg av til dels grove overtramp på selv de mest banale rettergangsprinsipper.
8. Det overordnede mål med klagen er todelt: 1.) å få konstatert krenkelse av Den Europeiske Menneskerettighetskonvensjon, slik at Nuland gjennom denne konstatering kan få en internasjonal anerkjennelse for at staten Norge skal inneha den fulle risiko når staten medvirker til å undergrave, forpurre, nedbryte eller på annen måte søker å skade en rettergangsprosess.
  - a. Tore Nuland krever i så måte at staten derved må stå ansvarlig for at han urettmessig har måtte betale ca kr 1 mill. i medhold av et skattekrav som ikke har juridisk grunnlag, samt 2.) å få gjenopprettet de enorme tap og skader som Nuland gjennom denne prosessen har blitt påført av staten.
9. Gjennom en konstatering av krenkelser, håper Nuland at han i de gjenværende saker som står eller kommer til å stå for norske domstoler, skal få oppleve en rettferdig rettergang.
10. For at en konstatering av krenkelse skal få virkning i Norge og i Norske domstoler, viser det seg at det åpenbart er nødvendig med en dom fra Strasbourg som har gjennomslagskraft. Dette oppnås kun ved at staten idømmes en meget tung økonomisk forpliktelse overfor Nuland.
11. Ett videre mål med klagen er å – gjennom internasjonalt anerkjent press – få norsk rettsvesen, og i siste instans norske myndigheter, til å innse at man nå må arbeide alvorlig med å få sikret den alminnelige norske borger en rettferdig rettergang. Dette gjelder i saker mellom en borger mot store aktører, og spesielt i saker mellom borgeren og staten. Prinsippene om en fair trial må igjen få sin sentrale betydning innen norsk prosessrett.
12. Erstatningsbeløpet som kreves tilbakebetalt fra staten er kr 750.000,-¹⁷ pluss renter og rentesrente fra første innbetaling. Renten fastsettes foreløpig til 18%.¹⁸
13. Som nevnt like ovenfor, er det maktpåliggende og helt nødvendig med en erstatning som kan bevege staten Norge i retning av å rydde opp i den rettsusikkerhet som i dag råder i landet. Staten må derfor idømmes noe mer enn Nulands faktiske økonomiske tap. **Se nedenfor under pkt. 13.**
14. Problemene som Nuland opplever i Norske domstoler, er ikke enestående i Norge. Gang på gang hører vi om saker som har stått for skifterettene i 10 år, om dommere som har kontaktet den ene partens advokat og krevd at advokaten skal trekke seg fra saken, om advokater som således blir tvunget til å trekke seg, om bobestyrere som stjeler av boer, om bobestyrere som lar den mektige aktør forvalte boer til egen fordel, og til skade for de svake loddeiere, om dommere som tar på seg oppdrag å punktere saksanlegg for staten, om dommere som avsier dommer før hovedforhandlingen har startet, om dommere som avsier dom/kjennelse uten at den ene part er til stede eller er gjort kjent med at det skal avsies dom/kjennelse, om dommere som avstår fra å administrere saken i medhold av grunnleggende rettssikkerhetsprinsipper, om dommere som tillater løgn under hovedforhandlinger, etc. Listen av rettsstridige og straffbare handlinger utført enten av dommere, bobestyrere eller advokater, til fordel for staten eller den mektige aktør i en tvist, kan gå over flere sider.

---

¹⁷ Det beløp som urettmessig er innfordret i forbindelse med det urettmessige skattekravet

¹⁸ Dette er å anse som en avsnvsrente som skal dekke Nulands lidte tap i perioden, knyttet til den feilaktige innbetaling på den urettmessige skattegjelden.

15. Gang på gang forklarer norske myndigheter at de enten ikke har gjort noe galt, eller at de – som i Riis-saken¹⁹ – erkjenner at de har krenket menneskerettighetene, og at dette liksom er siste gangen at noe slikt vil skje. Og så er anerkjennelse av krenkelsen glemt lenge før neste sak. Staten tar rett og slett ikke problemene på alvor, noe vi har sett gjentagne ganger i flere store saker.
16. Systemet i Norge ikke er egnet til å sikre borgeren en rettfærdig rettergang.²⁰ For å få dette til, er det absolutt nødvendig at domstolen i Strasbourg dømmer staten til å betale et så stort beløp at staten ikke bare tar dommen til etterretning, men faktisk blir tvunget – om enn bare av økonomiske grunner – til å sikre borgeren en fair trial.
17. Nuland krever med bakgrunn i ovennevnte at det endelige erstatningsbeløpet av prevensjonshensyn (punitive damages, dss Straffeerstatning) skal ganges med tre.
18. Det nedlegges også påstand om at staten skal dømmes til å betale for omkostningene vedrørende denne klage, som pr i dag beløper seg til €10.000,-.
19. Fullmakt, vedlagt som **Bilag nr XXVI**.

**VI. AUTRES INSTANCES INTERNATIONALES TRAITANT OU AYANT TRAITÉ
L'AFFAIRE
STATEMENT CONCERNING OTHER INTERNATIONAL PROCEEDINGS
ANDRE INTERNASJONALE INSTANSER SOM BEHANDLER ELLER HAR
BEHANDLET SAKEN**

(Voir chapitre VI de la note explicative)
(See Part VI of the Explanatory Note)
(Se punkt VI i klageveiledningen)

20. Avez-vous soumis à une autre instance internationale d'enquête ou de règlement les griefs énoncés dans la présente requête? Si oui, fournir des indications détaillées à ce sujet.
Have you submitted the above complaints to any other procedure of international investigation or settlement? If so, give full details.
Har De sendt ovennevnte klage til andre internasjonale instanser? I så fall bes De angi hvilke.

- Nei

**VII. PIÈCES ANNEXÉES
LIST OF DOCUMENTS
LISTE OVER DOKUMENTER**

**(PAS D'ORIGINAUX,
UNIQUEMENT DES COPIES)
(NO ORIGINAL DOCUMENTS,
ONLY PHOTOCOPIES)
(INGEN ORIGINALE
DOKUMENTER, KUN FOTOKOPIER)**

(Voir chapitre VII de la note explicative. Joindre copie de toutes les décisions mentionnées sous ch. IV et VI ci-dessus. Se procurer, au besoin, les copies nécessaires, et, en cas d'impossibilité, expliquer pourquoi celles-ci ne peuvent pas être obtenues. Ces documents ne vous seront pas retournés.)

¹⁹ *Amelia Riis v Norway* (1) 2003

²⁰ Antakelig har man tilstrekkelig gode prosessregler, dog mangler norsk rettsvesen fullstendig det vi må beskrive som kvalitetssikringsorganer, kvalitetssikringsmetoder, eller mer generelt; kvalitetssikringsverktøy.

(See Part VII of the Explanatory Note. Include copies of all decisions referred to in Parts IV and VI above. If you do not have copies, you should obtain them. If you cannot obtain them, explain why not. No documents will be returned to you.)

(Se punkt VII i klageveiledningen. Legg ved kopier av alle avgjørelser som De henviser til i punktene IV og VI ovenfor. Hvis De ikke har kopier, bes De anskaffe disse, eller forklare hvorfor De ikke kan. Ingen dokumenter vil bli sendt tilbake til Dem.)

21.

- I)..... Domsslutning 9 august 1985 sidene 48 og 49 samt selve slutningen.....
- II).....Stavanger kemnerkontors brev av den 14 desember 2001.....
- III)..... Denne parts faks til kemneren i Stavanger av den 19 desember 2001.....
- IV)..... Stavanger kemnerkontors faks av den 5 mars 2002.....
- V).....Denne parts brev av den 4 april 2002 til Stavanger kemnerkontor.....
- VI)..... Stavanger ligningskontors brev av den 19 april 2002.....
- VII)..... Denne parts begjæring av den 25 juni 2002.....
- VIII).....Stavanger kemnerkontors brev av den 23 juli 2002.....
- IX)..... Denne parts begjæring om opphevelse av utlegg mv av den 7 oktober 2002.....
- X)..... Stavanger kemnerkontors tilsvaer av den 28 oktober 2002.....
- XI)..... Denne parts prosesskrift av den 19 november 2002.....
- XII).....Stavanger kemnerkontors begjæring av den 21 november 2002.....
- XIII).....Stavanger kemnerkontors prosesskrift av den 6 januar 2003.....
- XIV)..... Denne parts brev/faks av den 16 januar 2003 til Stavanger byfogdembete.....
- XV).....Stavanger byfogdembetes kjennelse av den 5 februar 2003.....
- XVI)..... Denne parts kjæremål av den 12 mars 2003.....
- XVII)..... Finansdepartementets instruks av den 26 januar 1984.....
- XVIII).....Stavanger kemnerkontors kjæremålstilsvar av den 24 mars 2003.....
- XIX)..... Denne parts prosesskrift av den 11 april 2003.....
- XX).....Denne parts brev til Gulating lagmannsrett av den 17 oktober 2003.....
- XXI)..... Gulating lagmannsretts besvarelse av den 29 oktober 2003.....
- XXII)..... Gulating lagmannsretts kjennelse av den 19 november 2003.....
- XXIII).....Denne parts kjæremål av den 5 januar 2004.....
- XXIV)..... Høyesteretts kjæremålsutvalgs kjennelse av den 22 april 2004.....

XXV).....Denne parts foreløpige klage til EMD av den 22 oktober 2004.....

XXVI)..... Prosessfullmakt av den 16 oktober 2004.....

**VIII. DÉCLARATION ET SIGNATURE
DECLARATION AND SIGNATURE
ERKLÆRING OG UNDERSKRIFT**

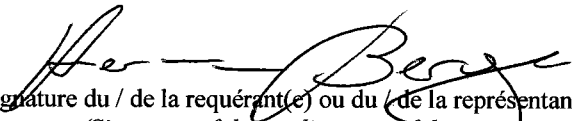
(Voir chapitre VIII de la note explicative)
(See Part VIII of the Explanatory Note)
(Se punkt VIII i klageveiledningen)

Je déclare en toute conscience et loyauté que les renseignements qui figurent sur la présente formule de requête sont exacts.

I hereby declare that, to the best of my knowledge and belief, the information I have given in the present application form is correct.

Jeg erklærer herved at opplysningene som er gitt i dette klageskjemaet er, etter min beste overbevisning, i overensstemmelse med sannheten.

Lieu / Place / Sted ..... OSLO .....
Date / Date / Dato ..... 29.10.2004 .....

(Signature du / de la requérant(e) ou du / de la représentant(e))
(Signature of the applicant or of the representative)
(Underskrift av klageren eller representanten)

R E T T S B O K
FOR
SANDNES HERREDSRETT

År 1985 den 9. august ble rett satt i rettssal II på sorenskriverkontoret i Sandnes.

Rettens formann: Sorenskriver Thor Næsheim.

Domsmenn: Bonde Inge Grødem, ...

Husmor Anna Austvoll. ....

Begge domsmenn har tidligere avgitt forsikring.

Straffesak nr. 7/85: Den offentlige påtalemyndighet mot

1. Tore Kjell Nuland.
2. Arvid Larsen. ....
3. Alf Gunnar Hinna. ....
4. Klaus Martin Gruss.

Til stede: Tore Kjell Nuland, Arvid Larsen, Alf Gunnar Hinna, Klaus Martin Gruss samt deres forsvarere -
h.r.advokat Alf Nordhus, advokat Kåre Vierdal,
advokat Torstein Hellesnes og advokat Tor Eggesvik.

Saken gjelder: Domsavsigelse i Justitiasaken.

....

For åpne dører ble det avsagt den dom som fremgår av neste -
side 3 - og følgende sider.

De rammes begge av skattelovens § 118 nr. 1. Da retten videre har funnet det bevist at Tore Nuland forsettlig har unnlatt å inngi selvangivelse for 1981, og at han har vært klar over at dette kunne føre til at han ble ilignet for lav skatt, blir han å dømme for skatteunndragelse også for inntektsåret 1981. Når det gjelder omfanget av skatteunndragelsen, har retten funnet det godtgjort at dette er i samsvar med de beløp som fremgår av tiltalebeslutningen.

Det kan tilføyes at Trondheim byrett i en lignende sak har kommet til samme resultat som nærværende rett. Det vises til den dom som er referert i Dommer og uttalelser m.v. i skattesaker og skattespørsmål for 1974 side 435.

Med hensyn til skatteunndragelsene for inntektsåret 1980 og tidligere år kan det reises spørsmål om straffeansvaret er foreldet. Men slik det subsidiære tiltalepunkt er utformet, oppstår ikke spørsmålet. Tiltalepunktet gjelder i tillegg til inntektsåret 1981 bare inntektsåret 1980, og for sistnevnte år er det på det rene at foreldelse ikke har inntrått. Med den strafferamme som er angitt i skattelovens § 118 nr. 1, 1. ledd, vil foreldelsesfristen i følge strl. § 67 være 5 år. Det subsidiære tiltalepunkt for skatteunndragelse er medtatt i tiltalebeslutningen av 21.09.84. Selvangivelsen for inntektsåret 1980 ble levert tidlig i 1981.

Etter dette dømmes Tore Nuland for skatteunndragelse for årene 1980 og 1981 med følgende beløp:

I samsvar med tiltalens punkt a for kr. 214.901,- for 1980 og kr. 366.368,- for 1981, og i samsvar med tiltalens punkt d, e, f, h og i 2 og 3 for henholdsvis kr. 120.000,-, kr. 48.000,-, kr. 50.658,-, kr. 36.617,-, kr. 463,25 og kr. 3.247,20 for 1980.

Tiltalens punkt k 1 gjelder betalinger for kredittopplysninger gitt av Soliditet A/S og holdt utenfor selskapets regnskap. Betalingene er inngått på den såkalte Kahlkonto i Vesttyskland. Endel av disse beløp er senere overført til Soliditet A/S og inntektsført der. Av innestående på Kahlkontoen er tilsammen DM 89.547,- stilt til Tore Nulands disposisjon. Av dette beløp er det i 1979 betalt DM 23.000,- til John Aune og i 1980 DM 15.000,- til samme person. Disse betalinger har intet med Soliditet A/S å gjøre. De gjaldt Tore Nulands personlige forpliktelser. Den resterende del av ovennevnte beløp - DM 51.547,- - er i 1980 overført fra Kahlkontoen til Tore Nuland konto i en bank i Sveits.

For 1980 er det dermed unndratt fra beskatning DM 66.547,-, eller omregnet til norske kroner etter samme kurs som de sakkyndige har nyttet ved sin omregning - kr. 179.676,90.

Slavenburgkontoen som omhandles i tiltalens punkt k 2, ble opprettet i 1981. Skatteunndragelsen på kr. 145.311,76 gjelder dermed i sin helhet inntektsåret 1981.

Etter dette utgjør den samlede skatteunndragelse for 1980 kr. 653.563,30 og for 1981 kr. 511.679,76, eller tilsammen kr. 1.165.243.--.

Tiltalens punkt VI. For Alf Gunnar Hinnas vedkommende har aktor endret subsumsjonen. Etter endringen henføres Hinnas forhold under skattelovens § 118 nr. 4, 2. straffealternativ. Retten er enig heri. § 118 nr. 1 retter seg mot den som inngir selvangivelse. Det var det Tore Nuland som gjorde i egenskap av administrerende direktør for selskapene. Det er som regnskapsfører at Hinna er tiltalt for skatteunndragelse. Hans forhold faller dermed inn under § 118 nr. 4. Retten er videre enig med aktor i at Hinnas bistand ikke kan sies å ha skjedd under utøvelse av næring, og at det således er bestemmelsens 2. straffealternativ som kommer til anvendelse for ham.

Da Hinna ikke har ført regnskapene for Skandia Lloyd A/S, har aktor påstått han frifunnet for tiltalens punkt VI e og f. Retten er enig heri. Hinna blir dermed å frifinne for disse to punkter.

Arvid Larsen har i sin selvangivelse oppgitt til beskatning det beløp tiltalens punkt VI h gjelder. Videre har han selv betalt en del av de varer som i følge tiltalens punkt VI g har vært gitt ham som lønn som ikke er oppgitt til beskatning. Tilbake under dette punkt står en rest på kr. 7.000,- som Larsen erkjenner å ha unndratt fra beskatning. Aktor har for Larsen påstått frifinnelse for punkt h og redusert tiltalebeløpet under punkt g til kr. 7.000,-. Da retten er enig heri, avsies dom i samsvar med aktors påstand.

Under tiltalens VI i og j har aktor redusert tiltalepunktene til henholdsvis kr. 27.000,- og kr. 49.318,-. Gruss har erkjent skatteunndragelse for disse beløp, og da retten har funnet hans tilståelse riktig, avsies dom i samsvar med aktors påstand.

Under tiltalens punkt VI c har aktor redusert tiltalebeløpet til kr. 1.754.096,- og under tiltalens punkt VI f til kr. 845.222,-.

Ileggelse av saksomkostninger innebærer at de må oppta ytterligere lån. Når man dertil tar i betraktning at deres fremtidsutsikter er usikre som følge av at man må gå ut fra at de vil miste sine stillinger på grunn av soningen av fengselsstraff finner retten at betaling av saksomkostninger vil representere et uforholdsmessig inngrep i deres økonomiske forhold.

For Tore Nuland er forholdet et annet. Han har til retten oppgitt å ha en inntekt av ca. kr. 300.000,-. Riktignok sier han til retten at han ikke har noen formue. Retten finner imidlertid ikke å kunne legge dette til grunn. Retten har etter det som kom frem i retten, funnet at han ihvertfall fortsatt ha eierinteresser i Justitia A/S, og at han i kraft av disse eierinteresser også vil ha krav på sin del av selskapets inntekter. Omfanget av disse interesser er ganske visst idag noe usikkert, men retten finner å måtte legge til grunn at eierinteressene ikke er ubetydelige. Hensett til den økonomiske evne retten finner at Nuland har til å betale saksomkostninger, og hensett til den skyld han har utvist, finner retten at saksomkostningene passende kan settes til kr. 100.000,-.

Underslagstiltalen var det alvorligste forhold Klaus Mart. Gruss var tiltalt for. For dette er han frifunnet. Han er dømt for dokumentfalsk og skatteunndragelser. Retten finner at straffen for disse forhold passende kan settes til fengsel i 30 dager, og at straffen i medhold av strl. § 60 i sin helhet kan anses sonet ved utholdt varetekt. Gruss har vært varetekt fengslet fra 23.03.82 til 17.04.82. Videre finner retten at Gruss må fritas fra å betale statskassen saksomkostninger. Retten har lagt vekt på at de saksomkostninger som hans forhold har påført det offentlige, er blitt nødvendig store uten at dette kan bebreides Gruss. Hans forhold kunne og burde vært avgjort som egen sak i Oslo før Gruss forlot landet. Hertil kommer at også Gruss er familieforsørger, og at hans inntekt ikke er større enn i underkant av DM 30.000,-.

Dommen er enstemmig.

D O M S S L U T N I N G :

- 1 a. Tore Kjell Nuland, født 27.09.32, dømmes for overtredelse av strl. § 256 jfr. § 255, strl. § 256 jfr. § 255 jfr. § 49 skattelovens § 118 nr. 1, 1. ledd, skattebetalingslovens § 51 nr. 1, strl. § 182, 1. ledds 1. straffealternat.

22/9
3065

og strl. § 286 2. straffealternativ jfr. § 288, 1. ledd, alt sammenholdt med strl. § 62, 1. ledd, til en straff av fengsel i 5 - fem - år med fradrag av 113 - ethundreogtrenten - dager for utholdt varetektsfengsel.

- 1 b. I medhold av strl. § 29 nr. 2 fradømmes Tore Nuland for en tid av 5 - fem - år retten til å drive selvstendig næringsvirksomhet, retten til å være daglig leder/ administrerende direktør i noe selskap og retten til å sitte i noe selskaps styre.
- 1 c. Tore Nuland frifinnes for tiltalens punkt I e og f, tiltalens punkt III, tiltalens punkt IV, tiltalens punkt V og tiltalens punkt IX samt det fremsatte inndragningskrav. *Bedrageri* *Bedrageri* *Arskan*
Regnskaps
- 1 d. Tore Nuland dømmes til å erstatte statskassen saksomkostninger med kr. 100.000,- - kroner ethundretusen -.
- 2 a. Arvid Larsen, født 05.03.48, dømmes for overtredelse av strl. § 256 jfr. § 255, strl. § 256, jfr. § 255 jfr. § 49, og skattelovens § 118 nr. 1, 1. ledd, alt sammenholdt med strl. § 62, 1. ledd, og § 63, 2. ledd, til en straff av fengsel i 1 - ett - år med fradrag av 57 - femtisyv - dager for utholdt varetektsfengsel.
- 2 b. Arvid Larsen frifinnes for tiltalens punkt I b, c, d, e, f og g, tiltalens punkt III, tiltalens punkt IV, tiltalens punkt V c, d, e, f, g, h og i samt tiltalens punkt VI h.
- 3 a. Alf Gunnar Hinna, født 29.03.50, dømmes for overtredelse av strl. § 256 jfr. § 255, strl. § 256 jfr. § 255 jfr. § 49, skattelovens § 118 nr. 4 2. straffealternativ, skattebetalingslovens § 51 nr. 1 og strl. § 286, 2. straffealternativ jfr. § 288, 1. ledd, alt sammenholdt med strl. § 62, 1. ledd, til en straff av fengsel i 2 - to - år med fradrag av 86 - åttiseks - dager for utholdt varetektsfengsel.
- 3 b. Alf Gunnar Hinna frifinnes for tiltalens punkt I e og f, tiltalens punkt III, tiltalens punkt IV, tiltalens V, tiltalens punkt VI e og f, tiltalens punkt IX og tiltalens punkt X b samt det fremsatte inndragningskrav.

- 4 a Klaus Martin Gruss, født 02.01.46, dømmes for overtredelse av skattelovens § 118 nr. 1, 1. ledd, og strl. § 182 1. ledds 1. straffealternativ, begge forhold sammenholdt med strl. § 63, 2. ledd, til en straff av fengsel i 30 - tretti - dager som i sin helhet anses sonet ved utholdt varetektsfengsel.
- 4 b. Klaus Martin Gruss frifinnes fra tiltalens punkt V k.

.....

Dommen ble opplest i overvær av de domfelte og deres forsvarere. De domfelte ble gjort kjent med at opplesningen trer i stedet for forkynnelser av dommen.

De domfelte ble gjort kjent med sin rett til å anvende rettsmidler og med de frister som i så fall gjelder. De domfelte og deres forsvarere fikk hver overlevert kopi av dommen. De domfelte fikk også overlevert Rettledning til domfelte i utfylt stand.

På forespørsel erklærte Tore Nuland, Arvid Larsen og Alf Gunnar Hinna at de prinsipielt begjærer fornyet behandling for Gulating lagmannsrett, subsidiært at de påanker dommen til Høyesterett. Fullstendig ankeerklæring vil bli levert innen fristens utløp. Gruss tok betenkningstid.

Retten hevet.

Inge Grødem
Inge Grødem

Thor Næshem
Thor Næshem

Anne Austvoll
Anne Austvoll

Handwritten notes and signatures at the bottom of the page, including names like Inge Grødem, Thor Næshem, and Anne Austvoll.

STAVANGER KOMMUNE
KEMNERKONTORET
Skatteavdelingen
Postboks 118
4001 STAVANGER

BILAG

11

BILAG: _____

Telefon.....51-50 86 60
Telefax.....51-50 70 32
Bankgironr. skatt...7855.05.11036
kemner1103@stavanger.kommune.no
Org.nr.....NO 964 965 226

Herman Berge
Hovindveien 52 B
0576 Oslo

Vår ref. : 270932 44368

Deres ref. :

Stavanger, 14.12.01

AD SØKNAD OM ETTERGIVELSE - TORE K. NULAND

Viser til din telefaks av 13.12.2001.

I brev av 14.12.2001 Har jeg besvart din henvendelse av 22.11.2001.

Når det gjelder påleggstrekket som går i Nulands utbetalinger så blir han trukket kr 3.502,- pr måned av utbetalingen fra Vital forsikring. Trekkpålegget er hjemlet i Skattebetalingsloven § 33 jfr Dekningsloven § 2-7.

Utlegg i innstående på konto er tatt ved utleggsforretning av 20.11.2001 jfr Tvangsfullbyrdsesl. kap 7. Det er begrenset til innstående som overstiger kr 5.000,-.

De uttalelser som du ber meg kommentere er ukjente for meg.

Skattegjelden skriver seg fra inntektsåret 1984 og er først ilignet 02.03.1988. Hvorledes ligningskontoret har kommet frem til tallet kr 4.378.498,- er for oss ukjent, men bør være kjent av Nuland. Uansett så er alle klagefrister oversittet når det gjelder grunnlaget for skattekravet. Pr i dag er det innbetalt totalt kr 647.334,- på kravet.

Hva angår hans adresse viser en oppdatert utskrift fra folkeregisteret at han ikke er registrert her med den nevnte adresseendring. All den tid vi henter informasjon om adresser fra dette registeret er vi avhengige at adresseendringer meldes hit for å få korrekt adresse på våre brev.

Stavanger kemnerkontor
Skatteavdelingen

Leif Bøge
seksjonsleder

BILAG: 2

BILAG

III

Hovinveien 52 B
N-0576 Oslo
Norway
Tlf : +47 21 90 74 51
Fax : +47 21 90 74 52
Mobil : +47 986 97 331
Mobil e-mail : 98697331@sms.netcom.no
e-mail : herman.berge@chello.no

Herman J Berge

Telefaks

Til:	Kemneren i Oslo	Fra:	Herman J Berge
Faksnr:	22 36 94 74	Sider:	1
Tlf.nr:		Dato:	191201
Emne:	Utlegsforretninger – krav om innbetaling av skatt	Kopi:	Skatteoppkreveren i Tvedestrand, Kemneren i Stavanger

Haster   **Gjennomgang**   **Kommenter**   **Svar**   **Sirkuler**

● **ATT: Rette vedkommende**

Saksnr   40014810 Tvedestrand kommune

Kemnerkontoret Stavanger

Kemnerkontoret Oslo

Tore Nuland (270932 44368), Stranden 83, 0250 Oslo, har bedt meg om å følge opp hans skattesaker.

Slik jeg har forstått det, krever bl.a. Tvedestrand kommune å få utbetalt ca kr 45.000,- i året i skatt. Samtidig krever Oslo kommune omkring kr 90.000,-. Stavanger kommune betaler tilbake skatt i størrelsesorden kr 100.000,- for 1984, for så å iligne en skatt på kr 4.378.498,- for samme år. Dette året hadde ikke Nuland inntekt overhodet. Slik jeg ser det står man overfor mange usikre momenter, mye rot, og ingen samordning.

I tillegg til dette har jeg forstått det slik at namsmannen/særnamsmannen holder utleggsforretninger rett så ofte, til tross for at man positivt er klar over at der ikke finnes noe til utlegg. Påløpne innfordringsutgifter er således unødvendige. Siste utleggsforretning ble avholdt hos Nuland den 7 november 2001. Neste utleggsforretning – som må gi samme resultat – er berammet til den 21 desember 2001.

Vi ber om at denne utleggsforretningen straks blir **stoppet**, og at all dokumentasjon mht alle skattekravene mot Nuland (Stavanger, Tvedestrand og Oslo), blir sendt til undertegnede så fort det lar seg gjøre, slik at jeg kan få satt meg inn i saken, og således få et bilde av problemene.

Desember 19, 2001

For øvrig bemerkes det at det av skatteoppgjøret for 2000 ikke går frem at Tvedestrand kommune har noe skattekrav mot Nuland. Jeg har ikke sett skatteoppgjøret for årene 1997-98, men da det er klart at Nuland hadde bosted i Oslo for dette tidsrommet også, ber jeg derfor om at kravet blir redegjort for.

Jeg ber samtidig om at de respektive mottakere av dette dokument, sender det videre til rette vedkommende/ligningsavdeling, slik at kravet om dokumentutlevering blir behandlet fortest mulig av rette vedkommende.

Nødvendig fullmakt vil bli ettersendt.

Med vennlig hilsen

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Herman Berge', with a stylized flourish at the end.

Herman J Berge

STAVANGER KEMNERKONTOR
SKATTEAVDELINGEN

BILAG:

BILAG

IV

Telefaks

Dato: 5 mars 2002

Tid: 10:27

7

Side 1 av ANFALL SIDER

Til: Herman J Berge

Selskap:

Fax nr.: 21 90 74 52

Fra: Leif Boge

Ref.: 270932 44368

Vennligst gi beskjed til avsender dersom alle sidene ikke kommer frem.

Sak: Vedr. Tore K Nuland

Vi har vært i kontakt med Sivilombudsmannen. Etter det vi forstår er du misfornøyd med at du ikke har fått innsyn i saksdokumenter vedrørende ligningen av Nuland. Dette har du fremholdt i faks av 13.12.2001.

Vi ser at vi ikke har vært nøyaktige nok i vårt svar ved faks av 14.12.2001 og vil i den forbindelse tilføye at opplysninger om ligningen av Nuland for inntektsåret ikke er arkivert hos oss. Vi er altså i utgangspunktet ikke kjent med hvorfor Nuland fikk så stor restskatt. Dette er opplysninger som blir arkivert hos ligningskontoret. Såvidt meg bekjent har de en arkivfrist på 10 år. Det er derfor ikke sannsynlig at de har opplysningene du ønsker. Spørsmål om ligningen må uansett rettes til ligningskontoret.

Leif Boge
seksjonsleder

Stavanger Kemnerkontor
Skatteavdelingen:
Olav Kyrresgate 19
Postboks 118

Telefon: 51-50 86 60
Telefaks: 51-50 70 32
Bankgironr.katt..7855.05.11036
kemner1103@stavanger.kommune.no

Cand.jur Herman J Berge
Hovinveien 52 B
N-0576 Oslo
Norway

Tlf : +47 21 90 74 51
Fax : +47 21 90 74 52
Mobil : +47 986 97 331
Mobil e-mail : 98697331@sms.netcom.no
e-mail : herman.berge@chello.no

BILAG: 5 - **BILAG** V

Stavanger ligningskontor
Bergelandsg 30.
4012 Stavanger

Oslo den 4 april 2002

Ad skattekrav mot Tore Nuland, (270932 44368), Stranden 83, 0250 Oslo

Jeg ber med dette om å få tilgang til alle dokumenter som ligger til grunn for de skattekrav Stavanger kommune har mot Tore Nuland.

Jeg setter pris på et hurtig svar.

Med vennlig hilsen

Herman J Berge

Vedlagt fullmakt

**Stavanger
likningskontor**

Saksbehandler
Bjarne Pedersen

Deres dato

Vår dato
19.04.2002

Telefon
51 91 73 05

Deres referanse

Vår referanse
F1984/01/020770-3/BJP
/270932 44368

Herman J Berge
Hovinveien 52 B

Unntatt offentlighet
lign§3-13

0576 OSLO

DOKUMENTUTLEVERING - TORE NULAND

Jeg viser til Deres brev datert 04.04.2002.

Innledningvis vises til ligningslovens § 9-6, nr.1 som sier at spørsmål om endring av ligningen ikke kan tas opp mer enn ti år etter inntektsåret.

Det antas at De ber om dokumenter knyttet til inntektsåret 1984. På bakgrunn av ovennevnte bestemmelse vil det ikke være adgang til å ta opp endring av ligningen for dette inntektsåret. Som en følge av dette har kontoret rutiner som innebærer at vi ikke er i besittelse av dokumenter som er mer enn 10 år gamle.

Vi kan således ikke se oss i stand til å etterkomme Deres henvendelse om utlevering av dokumenter som ligger til grunn for skattekrav vedrørende inntektsåret 1984.

Med hilsen

Bjarne Pedersen
underdirektør

Hovinveien 52 B
N-0576 Oslo
Norway
Tlf : +47 21 90 74 51
Fax : +47 21 90 74 52
Mobil : +47 958 40 531
e-mail :

BILAG

VII

Til Stavanger kemnerkontor
Postboks 118
4005 Stavanger

Dato: 25 juni 2002

ATT: Leif Boge

Deres ref: 270932 44368

AD: Tore Nuland – skattegjeld – begjæring om opphevelse av utlegg

Jeg viser til tidligere korrespondanse i saken.

I følge Stavanger ligningskontors brev til undertegnede av 19 april 2002, finnes der ingen dokumenter i saken. Det vil mao si at ligningskontoret ikke kan dokumentere kravet mot Tore Nuland.

Skattegjelden til Stavanger for ligningsåret 1984, er ilignet i 1988. Det kan se ut for at beløpet som ble ilignet i 1988 skriver seg fra en tapt skattesak som selskaper i Justitia-gruppen førte mot kommunen, jf RT-1987-1184. Justitia-gruppen tapte, og mye peker i retning av at skattegjelden urettmessig kan ha blitt overført til Tore Nuland, som på det tidspunktet var underlagt soning, uten mulighet til å forsvare egne interesser.

Videre bør det nevnes at Nuland ikke har hatt skattbar inntekt fra 1982 og frem til han nådde pensjonsalder. Det skal også nevnes at Nuland flyttet til Oslo i 1982.

Tore Nuland begjærer alle utlegg opphevet, jf tvfl §7-26, annet pkt., og på bakgrunn av ovennevnte – hvor grunnlaget for utlegget fremstår som tvilsomt, samt at en videre fullbyrdelse opplagt har særlige negative konsekvenser, jf legeerklæring vedlagt i søknad av 2 juli 2001 om ettergivelse på billighetsgrunnlag – begjærer Nuland at klagen får oppsettende virkning, jf tvfl §5-16, første ledd, 6 pkt.

Tatt i betraktning at søknad om ettergivelse nå har vært til behandling i ett år, uten at der foreligger et endelig vedtak, ber vi om at kemnerkontoret som særnamsmann behandler vår klage og begjæring om opphevelse av utlegg hurtigst mulig.

Med vennlig hilsen

Herman J Berge

Oslo den 25 juni 2002

STAVANGER KOMMUNE

KEMNERKONTORET

Skatteavdelingen

Postboks 118

4001 STAVANGER

BILAG: 8

Telefon.....51-50 86 60

Telefax.....51-50 70 32

Bankgiro nr. skatt...7855.05.11036

kemner1103@stavanger.kommune.no

Org.nr.....NO 964 965 226

Herman Berge
Hovinveien 52 B
0576 OSLO

BILAG VIII

Vår ref. : 270932 44368

Deres ref. :

Stavanger, 23.07.02

TORE NULAND SKATTESAK.

Vi viser til tidligere korrespondanse i saken. Sist ditt brev av 25.06.2002.

Du krev på vegne av Nuland våre utlegg opphevet. Begrunnelsen er at ligningskontoret ikke lenger kan dokumentere ligningen. Etter det vi forstår fordi arkivplikten er opphørt.

I slike tilfeller vil saldoen i skatteregnskapet være ett meget sterkt bevis. Skatteregnskap er gjenstand for revisjon og retten har i saker akseptert utskrift fra regnskapet som dokumentasjon på krav. Dersom du vil hevde at ligningen er feil så mange år etter at alle klagefrister er utgått hviler en tung bevisbyrde på Nuland. Det vil være Nuland som må bevise at ligningen er feil.

Vi kan ikke se at noen av de momenter du har fremført skal føre til at vi hever ett gyldig utlegg. En eventuell klage må fremsettes for namsretten. Forutsatt at ikke fristen er oversittet.

Utlegget opprettholdes.

Vedtak i Nulands søknad om ettergivelse er gjort av Skattedirektoratet 08.07.2002. Han fikk avslag.

Stavanger kemnerkontor
Skatteavdeling

Leif Boge
seksjonsleder

MOTTATT

BILAG

IX

Stavanger byrådembeta

KVERNBERG

Stavanger namsrett
Postboks 159,
4001 STAVANGER

Stavanger namsrett

Saksnr. 654 av 02 D

Dokument 1

Att.:

Stavanger/Oslo, den 7 oktober 2002

Vår ref.:

Ansvarlig advokat: Bjørn Kvernberg

Advokatfirma
Kvernberg AS

Fridtjof Nansens plass 9
0160 Oslo

Telefon 22 42 60 84
Telefaks 22 42 60 83
Org nr. 984 677 499 MVA
kvernberg@lawyer.no
www.lawyer.no

M.N.A.
GODKJENT ADVOKATMEGLER
LEGAL & BUSINESS SOLUTIONS
STAVANGER – KLEPP – OSLO

Klage

Begjæring om opphevelse av utlegg

Saksøker: Stavanger kommune v/Stavanger ligningskontor
Postboks 570, 4003 Stavanger

Prosessfullmektig:

Saksøkt: Tore Nuland
Stranden 83, 0250 Oslo

Prosessfullmektig: Advokatfirma Kvernberg AS
v/advokatfullmektig Herman J Berge
Fridtjof Nansens plass 9, 0160 Oslo

Saken gjelder: Utlegg – begjæring om opphevelse

Vi viser til særnamsmannens (Stavanger kemnerkontor) behandling av vår klage i brev av 23 juli 2002.

1 Sakens faktiske side

Den 9 august 1985 ble Tore Nuland dømt for overtredelse av skattelovens §118, nr 1, første ledd. Tre år

advokat bjorn.kvernberg@lawyer.no   advokat johan.heigo@lawyer.no   advokatfullmektig ingebjorg.voster@lawyer.no
advokatfullmektig, markedsøkonom NMH christel.spannow@lawyer.no   advokatfullmektig herman.berge@lawyer.no
juridisk utreder, siv. øk. NHH elisabeth.fjeld@lawyer.no   juridisk utreder bjorn.bredal@lawyer.no   kontoradministrator monika.olsen@lawyer.no

senere, 2 mars 1988, ble Nuland ilignet en skatt på i overkant av kr. 4.3 mill., basert på samme rettslige grunnlag som han i 1985 ble dømt for.

Den 2 juli 2001 søkte undertegnede på vegne av Tore Nuland, om lemping av skatt, renter og omkostninger på billighetsgrunnlag.

Da vi ikke fikk noe svar, ble kemnerkontoret purret i faks av 25 september 2001, hvorpå vi fikk til svar i faks av 27 september 2001, at saksbehandlingen ved Stavanger ligningskontor ville kunne ta opp til ni måneder. Svaret var ubegrunnet.

I faks av 22 november 2001 ber jeg om en forklaring på hvorfor man trenger så vidt lang saksbehandlingstid.

Da denne forespørselen ikke ble besvart, ble kemnerkontoret purret i faks av 13 desember 2001, hvor jeg også ber om innsyn i sakens dokumenter.

Svaret kom i to brev av 14 desember 2001, hvor det bl.a. kommer frem at søknaden ikke ble sendt til ligningskontoret for behandling før den 15 august 2001. Den eneste forklaring på hvorfor saksbehandlingen ved Stavanger Kemnerkontor vil kunne ta opp til 9 måneder er at; "...saken skal gjennom flere ledd i forvaltningshierarkiet," og at det derved kan oppstå flaskehals. Videre uttalte kemneren at skattegjelden skriver seg fra 1984, men ble ilignet først den 2 mars 1988. Kemnerkontoret (som altså er særnamsmann i innkrevings-saken) understreket også at alle klagefrister er oversittet når det gjelder skattekravets grunnlag, uten å begrunne eller hjemle påstanden.

Bilag nr 1: To stk brev av 14 desember 2001 fra kemneren i Stavanger til undertegnede

Den 19 desember 2001, gjorde jeg ved faks et forsøk på å stoppe en unødvendig utleggsforretning. I denne faksen gjorde jeg det igjen klart at jeg ønsket innsyn i all dokumentasjon som ligger til grunn for skattekravene. Samtidig ga jeg uttrykk for at faksen måtte videreformidles til rette vedkommende/ligningsavdeling, slik at kravet om dokumentutlevering kunne behandles fortest mulig.

Bilag nr 2: Faks av 19 desember 2001 til kemneren i Stavanger

Denne forespørselen ble først besvart i kemnerkontorets faks av 5 mars 2002, men da som følge av at jeg hadde vært i kontakt med Sivilombudsmannen den 25 februar 2002, hvor jeg hadde klaget over sen saksbehandling, manglende dokumentinnsyn, og muligheten for at skattegjelden er ilignet feil juridisk

person.

Bilag nr 3: Brev til Sivilombudsmannen av 25 februar 2002

I faksen av den 5 mars 2002 skriver kemneren at dokumentene som jeg søker, er arkivert på ligningskontoret, men at dokumentene sannsynligvis ikke er der lengre, siden de har en arkivfrist på 10 år.

Bilag nr 4: Faks av 5 mars fra kemneren i Stavanger til undertegnede

I skriv av den 4 april 2002 ber jeg Stavanger ligningskontor om fullt innsyn i saken.

Bilag nr 5: Brev av 4 april 2002 til Stavanger ligningskontor

I brev av 19 april 2002 svarer ligningskontoret at de ikke besitter dokumenter som er eldre enn 10 år. Av formelle grunner er altså alle dokumentene i den pågående innfordrings-saken fjernet, og tydeligvis kassert, dette til tross for at det pågår en innfordrings-sak. Det vil mao si at ligningskontoret ikke kan dokumentere kravet mot Tore Nuland.

Bilag nr 6: Brev av 19 april 2002 fra Stavanger ligningskontor

I mitt brev av 25 juni 2002 til kemneren i Stavanger – som må anses for å være en klage i medhold av tvfl §7-26, annet pkt – gjør jeg særnamsmannen (i dette tilfellet; kemneren) oppmerksom på at saksøker (ligningskontoret) ikke kan dokumentere kravet. Dessuten gjorde jeg særnamsmannen oppmerksom på at kravet i seg selv bærer preg av å springe ut av et annet rettsforhold med et annet rettssubjekt som skatteskyldner. I brev av samme dato gjorde jeg ligningskontoret oppmerksom på vårt krav.

Bilag nr 7: Brev av 25 juni 2002 til kemneren i Stavanger

I brev av 23 juli 2002 fra særnamsmannen til Nuland – som i realiteten er en avgjørelse etter tvfl §5-16, annet ledd – så beslutter namsmannen å ikke omgjøre sin avgjørelse. Vår klage skulle derfor ha vært forelagt namsretten uten opphold, jf tvfl §5-16, annet ledd, annet pkt., noe som ikke skjedde.

Bilag nr 8: Brev av 23 juli 2002 fra kemneren i Stavanger til undertegnede

Særnamsmannen skriver videre i dette brevet av 23 juli 2002 at saldoen i skatteregnskapet er et meget sterkt bevis som dokumentasjon for kravet, uten å begrunne denne påstanden nærmere.

2 Sakens rettslige sider

2.1 Skattegjeldens grunnlag

Skattegjelden til Stavanger – som angivelig skal gjelde for ligningsåret 1984 – er ilignet 2 mars 1988. Det kan se ut for at beløpet som ble ilignet i 1988 skriver seg fra en tapt skattesak som selskaper i Justitia-gruppen førte mot kommunen, jf RT-1987-1184. Justitia-gruppen tapte, og mye peker i retning av at skattegjelden urettmessig kan ha blitt ført over på Tore Nulands hånd, som på det tidspunktet var underlagt soning, uten mulighet til å forsvare egne interesser. Nuland har aldri frivillig betalt på den påståtte skattegjelden.

Nuland ble i 1985 dømt bl.a. for overtredelse av den gang skattelovens §118, nr 1, første ledd, samt skattebetalingslovens §51, nr 1. Han kan dermed ikke i etterkant i tillegg bli ilignet straffeskatt, og således bli straffet to ganger, jf Rt-2002-497. Det foreligger altså ikke grunnlag for utlegget, og utlegget må således bli å oppheve.

2.2 Endring av ligning

Ligningskontoret uttaler i sitt brev av 19 april 2002 at spørsmål om endring av ligningen ikke kan tas opp mer enn ti år etter inntektsåret, hvor det vises til lignl §9-6, nr 1. Siden skattekravet skriver seg fra 1984, konkluderes det med at det ikke er anledning til å endre ligningen.

Dette er et *utgangspunkt* mht spørsmål om endring, men det er ikke dermed sagt at der ikke kan innvilges lemping av skatt inkl renter og omkostninger på annet grunnlag, eksempelvis på billighetsgrunnlag, evt som innfordringstiltak, jf Skattedirektoratets In-melding nr 5, 1998.

Selv om spørsmål om endring av ligning ikke kan tas opp etter tiårsperiodens utløp, så er det ingen ting i veien for at ligningsmyndigheten kan bli tvunget til å ta opp spørsmålet, jf lignl §9-6, nr 5. Og selv om der ikke oppstår spørsmål om endring av selve ligningen, må en vel kunne forutsette at kravet til enhver tid må kunne underbygges og derved dokumenteres, så lenge det pågår innfordring. Jeg viser da spesielt til forskrift om påleggstrekk, FOR-1981-08-21-8989, §6, nr 1, litra e, f og i, som klart nok underbygger vår påstand om at kravet må begrunnes.

3 Avslutningsvis

Det er ingen automatikk i at et utlegg er rettmessig – slik særnamsmannen synes å mene – så sant det bare foreligger en saldo i et skatteregnskap.

Sett i lys av det som nå er gjennomgått, samt lignl §9-6, nr 5, kan jeg ikke se at Stavanger ligningskontor har hjemmel i lignl §9-6, nr 1, til å kassere eller på annen måte fjerne sakens dokumenter ti år etter et vedtak, samtidig som innfordring pågår. Når dette likevel er gjort, må ligningskontoret og særnamsmannen – som også skal være i besittelse av kravets dokumentasjon – selv være ansvarlig for konsekvensene som et slikt tap vil medføre.

Videre bør det nevnes at Nuland ikke har hatt skattbar inntekt fra 1982 og frem til han nådde pensjonsalder. Det skal også nevnes at Nuland flyttet til Oslo i 1982.

Med bakgrunn i dette, begjærer Tore Nuland alle utlegg opphevet, jf tvfl §7-26, annet pkt., og i lys av ovennevnte – hvor grunnlaget for utlegget fremstår som tvilsomt, samt at en videre fullbyrdelse opplagt har særlige negative konsekvenser, jf legeerklæring vedlagt i søknad av 2 juli 2001 om ettergivelse på billighetsgrunnlag – krever Nuland at klagen får oppsettende virkning, jf tvfl §5-16, første ledd, 6 pkt. (Legeerklæring kan vedlegges dersom retten finner dette nødvendig).

Nulands klage av 25 juni 2002 skulle ha vært forelagt for namsretten straks etter at særnamsmannen gjorde sin beslutning i brev av 23 juli 2002, jf tvfl §5-16, annet ledd, annet pkt. Dette ble ikke gjort.

Dette er en klage i medhold av tvfl §7-26, jf §5-16. I og med at vi kjenner til særnamsmannens holdning i saken, ber vi særnamsmannen om å – uten opphold – oversende denne klage til namsretten for avgjørelse der, jf tvfl §5-16, annet ledd, annet pkt.

Vi forbeholder oss retten til å ta opp de erstatningsrettslige spørsmål når forholdene rundt denne skattesaken er bedre klarlagt.

4 Påstand

Det nedlegges slik

p å s t a n d :

1. Utleget oppheves

2. Stavanger kommune, ved Stavanger ligningskontor, dømmes til å betale sakens omkostninger inklusive rettsgebyr med kr 6.500,- til Tore Nuland

Advokatfirma Kvernberg AS

Herman Berge

herman.berge@lawyer.no

STAVANGER KOMMUNE
KEMNERKONTORET
Skatteavdelingen
Postboks 118
4001 STAVANGER

BILAG
MOTTATT
04 NOV. 2002

~~Telefon~~.....51-50 86 60
Telefax.....51-50 70 32
Bankgironr. skatt...7855.05.11036
kemner1103@stavanger.kommune.no
Org.nr.....NO 964 965 226

Stavanger byfogdembete

Stavanger namsrett
Postboks 179
4001 Stavanger

MOTTATT
- 6 NOV. 2002

654 - 02D
2

Vår ref. : 270932 44368

Deres ref. : 02-00654 D

Stavanger, 28.10.02

PROSESSKRIV
TIL
STAVANGER NAMSRETT

Sak nr 02-00654 D ved Stavanger namsrett

Klager: Tore Nuland, Stranden 83, 0250 Oslo

Prosessflm: Advokatfirma Kvernberg AS, v/Adv Herman J Berge, Fridtjof Nansens plass 9,
0160 Oslo

Innklaget: Staten v/ Kemneren i Stavanger, Pb. 118, 4001 Stavanger

Prosessflm: Seksjonsleder Leif Boge, Kemneren i Stavanger.

Saken gjelder begjæring om opphevelse av utlegg.

1. INNLEDNING

Klager har fremsatt klage over utleggsforretning 07.10.2002. Retten har satt frist for tilsvaret til 31.10.2002.

Klagen gjelder utleggsforretning foretatt av Oslo kemnerkontor 20.11.2000, hvorefter det ble tatt utlegg i innstående midler på konto 0539 51 85707 i Postbanken til dekning av skattekrav til Staten v/Stavanger kommune på kr 12.267.087,-. Utlegget er tinglyst 19.03.2001. (**Vedlegg 1**).

Grunnlaget for skattekravet er manglende innbetaling av restskatt for inntektsåret 1984. Skatten er fremkommet ved ligning 02.03.1988 og hadde forfall 23.03.1988. Utlignet skatt var opprinnelig på

kr 4.378.498,-. Det er nedbetalt med til sammen kr 682.354,- slik at saldoen i dag utgjør kr.3.696.144,- pluss påløpte forsinkelsesrenter, jfr reskontroutskrift. (Vedlegg 2)

2. SAKENS RETTSLIGE SIDER

Klager har påpekt i pkt 2.1 at det strider mot EMK art 7, kap 4 jfr Rt 2002/s 497 å bli ilignet tilleggsskatt når han samtidig er straffet for det samme forhold.

For det første bygger dette resonnementet bare på en *antagelse* om at han; 1 er ilignet tilleggsskatt og 2 at han er straffedømt for det *samme* forhold.

For det annet vil man uansett ikke kunne gi høyesteretts nyere praksis tilbakevirkende kraft på denne saken.

Klager påpeker videre, under punkt 2.2 at dokumentasjonen av kravet ikke er god nok.

Vi slutter oss til ligningskontorets redegjørelse i dok 1 bilag 6. Arkivplikten følger klagefristen som i dette tilfelle er oversittet jfr ligningsloven § 9-6, nr 1.

Dette medfører etter vår oppfatning at dersom det blir aktuelt å prøve skattekravet i noen sammenheng så er bevisbyrden snudd. Det vil si at klager må bevise at kravet er feil. Dersom han ikke kan gjøre det må skatteregnskapets reskontra legges til grunn.

Årsaken til dette er åpenbar. Skattyter har hatt 14 år på seg til å klage, både hva angår selve ligningen og tidligere innfordringstiltak. Han kan ikke forvente å få prøvet kravene etter at klagefristen er utgått og således vente seg til en bedre posisjon.

Klager har uansett på ingen måte bevist at kravet er urettmessig.

Klager blander til en viss grad sammen, i pkt 2.2 andre avsnitt, reglene i ligningsloven § 9-6 om *endring* av endelig utlignet skatt med reglene i skattebetalingsloven § 41 *omnedsettelse* av endelig utlignet skatt. Det er uklart hva han ønsker å poengtere.

Det blir også henvist til påleggstrekkforskriften, hvor det fremgår at kravet skal beskrives og renter spesifiseres. Vi kan ikke se at det er noen mangler med vår utleggsforretning i så måte. For øvrig vil kravangivelsesplikten også følge direkte av Tvangsfullbyrdelsesloven § 5-2, 1.ledd, bokstav d. Også etter denne bestemmelsen er det nok å angi skatteart og år.

3. AVSLUTNINGSVIS

Klager viser under punkt 3 til at klagen er hjemlet i Tvfbf. § 7-26 jfr 5-16.

Når det gjelder klage over formalia rundt selve utleggsforretningen så er angivelse av hjemmel korrekt. Imidlertid må man ta hensyn til skattebetalingsloven § 48, nr 5 når feil ligning anføres som klagegrunn. Her settes en 3 måneders frist fra den dag utlegget er tatt til klage mottas.

Det er gått mer enn 3 måneder siden utleggsforretningen ble avholdt.

Det vil si at feil ligning i dette tilfelle ikke kan påberopes som klagegrunn.

Selv om retten skulle komme til at klagen burde vært oversendt på et tidligere tidspunkt vil det ikke ha betydning i forhold til noen frister i denne sammenheng.

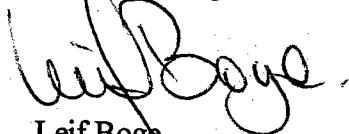
4. PÅSTAND

Med forbehold om ytterligere anførsler nedlegges slik

påstand:

1. Utlegg av 20.11.2000 stadfestes.
2. Staten v/Stavanger kommune tilkjennes saksomkostninger med kr 1.000,-

Stavanger kemnerkontor
Skatteavdelingen

Leif Boge
seksjonsleder

2 Vedlegg

Prosessskriv i 4 eksemplarer

Tinglysningsstempel:

LØSØRE REG.
076452
MAR. 19. 2001

VEDLEGG 1
Oslo kommune
Kemnerkontoret

OLAV Vs GATE 4 - 0037 OSLO - FAX: 22 36 90 91

EKSP.: MANDAG - FREDAG 08.00 - 14.30
Bankgiro for skatt 0827 5803015
Bankgiro for parkeringsgebyrer/-tilleggsavgifter 6004 06 45092

UTLEGGSFORRETNING

HENV. TLF: 02 72 02 25

Innsender	Kundnr. i Løsereregisteret 5009	Bok nr. 9	For. nr. 510
Saksøker	Navn STATEN I VESTVÅNGER KOMMUNE	Namsmann: KEMNEREN I OSLO	
Saksøkt	Fødselsnr./organisasjonsnr. 270932 44358	Navn/firma NYLAND TORE KJELL	
	Postnr./-sted 0391 OSLO	Adresse KRAGS TERRASSE 12 C	
	Dato 20.11.00	Tid 1440	Sted Ingen Oslo kemnerkontor
Varsel etter Tvangsfullbyrdseslovens § 4-18 sendt:		Varsel etter Tvangsfullbyrdseslovens § 7-10 sendt: Undates	
Beregning av saksøkerens krav	Organisasjonsnr./L-nr. S. NR. 40013219		
	1984 RESTSKATT	Kr.	3 780 192.-
	1984 INNF. UTG.		500.-
	PALØPNE RENTER		8 484 195.-
	OMKOSTNINGER		500.-
	Tidligere omkostninger		..
	Gebyr nå		1 500.-
	Tilsammen	Kr.	12 267 087
Til hovedstolen kommer renter med 1,25% pr. mnd. eller del av måned for skatter og arbeidsgiveravgift og 1,5% pr. mnd. eller del av måned for skattetrekk til august 1994. Fra 1. september 1994 påløper renter med 12% hhv. 15% p.a. Rentegrunnlaget er Skattebetalingslovens § 31 og § 49 pkt. 3, og for arbeidsgiveravgift Folketrygdlovens § 24-3 og 24-4.			
Saksøkte ble oppfordret til å betale. Han ble gjort kjent med reglene om hva som skal unntas fra utlegg og kan kreves unntatt. Deretter ble han oppfordret til å oppgi utlegg. Unntak ble gjort etter lov om fordringshaverens dekningsrett av 8. juni 1984 nr. 59 §§ 2-3 - 2-6, jfr. Tvangsfullbyrdsesloven § 7-11.			
Utlegg ble tatt i: DEBITORS INNSTAENDE MIDLER SOM OVERSTIGER KR 5 000.- SAMT EVT. RENTER SOM PALØPER KONTO NR. 0539 51 85707 I POSTBANKEN KUNDEREGISTER, BISKOP GUNNERUSGT. 14, 0021 OSLO			

TIL TINGLYSNING

Namsmannen erklærte at det til sikkerhet for saksøkerens krav med renter og omkostninger er gitt utlegg i det som er skrevet opp foran. Namsmannen forbød enhver forføyning over utlegget som strider mot saksøkerens rett og gjorde oppmerksom på at Straffelovens § 343 setter straff for den som ulovlig bortfører, avhender eller på liknende måter forføy over gods som det er tatt utlegg i. Saksøkeren har rett til å begjære tvangsdekning to uker etter at utleggforretningen er avholdt, jfr. Tvangsfullbyrdseslovens § 7-19. Eventuell klage over utleggforretningen kan framsettes så lenge tvangsdekning ikke er begjært. Klage over valg av utleggsgjenstand må likevel framsettes senest en måned etter at saksøkte ble underrettet om utlegget, jfr. Tvangsfullbyrdseslovens § 7-26 jfr. § 5-16.

Gjenpart av protokollen er tilstilet saksøkte.

TINGLYST
i
LØSØRERREGISTERET
Utskrift vedlegges
Helma Løvsnes
KEMNEREN SOM NAMSMANN
Floyd
Hoyden

Stavanger kommune

Kemnerkontoret
Skatteavdelingen

VEDLEGG 2

NULAND TORE KJELL
KRAGS TERRASSE 12 C

0391 OSLO

Dato: 20021028

RESKONTROUTSKRIFT

Løpenr: 27093244368

Skatteartbeskrivelse	År/Termin	Oppgave mangler	Skyldig beløp
RESTSKATT	1984		3696144
Renter			9375099
INNFORDRINGSUTGIFTER, RESTSKAT	1984		2100

Totalkrav med renter til og med 20021028 : 13073343

Stavanger namsrett
Postboks 159,
4001 STAVANGER

654 C-2
3

Att.:
Sak nr: 02-00654 D

Advokatfirma
Kvernberg AS

Fridtjof Nansens plass 9
0160 Oslo

Stavanger/Oslo, den 19 november 2002

Vår ref:
Ansvarlig advokat: Bjørn Kvernberg

Telefon 22 42 60 84
Telefaks 22 42 60 83
Org nr. 984 677 499 MVA
kvernberg@lawyer.no
www.lawyer.no

Prosesskrift

M.N.A.
GODKJENT ADVOKATMEGLER
LEGAL & BUSINESS SOLUTIONS
STAVANGER - KLEPP - OSLO

Til

Stavanger namsrett

Saksøker: Stavanger kommune v/Stavanger ligningskontor
Postboks 570, 4003 Stavanger

Prosessfullmektig: Leif Boge, Kemneren i Stavanger
Postboks 118
4001 Stavanger

Saksøkt: Tore Nuland
Stranden 83, 0250 Oslo

Prosessfullmektig: Advokatfirma Kvernberg AS
v/advokat Bjørn Kvernberg
v/advokatfullmektig Herman J Berge
Fridtjof Nansens plass 9, 0160 Oslo

Saken gjelder: Utlegg – begjæring om opphevelse

Vi viser til Stavanger byfogdembete's skriv av 5 november 2002, hvor vi er gitt en frist for mulige bemerkninger til kemnerkontorets prosesskrift av 28 oktober 2002, til 20 november 2002. Våre bemerkninger er derved rettidig.

advokat bjorn.kvernberg@lawyer.no   advokat johan.helgo@lawyer.no   advokatfullmektig ingebjorg.voster@lawyer.no
advokatfullmektig, markedsekonom NMH christel.spannow@lawyer.no   advokatfullmektig herman.berge@lawyer.no
juridisk utreder, siv. øk. NHH elisabeth.fjeld@lawyer.no   juridisk utreder bjorn.bredal@lawyer.no   kontoradministrator monika.olsen@lawyer.no

1 Saksøker har i det vesentlige anført følgende:

1. Klagen gjelder utleggsforretning av 20 november 2000, Oslo kemnerkontor.
2. Klagers resonnement mht dobbeltstraff bygger på antagelser
3. Høyesteretts praksis – Rt-2002-497 – gis ikke tilbakevirkende kraft mht pågående innfordring
4. En reskontro oppstilling er tilstrekkelig grunnlag for å dokumentere et skattekrav
5. Dersom den skattepliktige venter i mer enn ti år, og deretter – under innfordring – klager på skattekravet, så vil den skattepliktige få en bedre rettslig posisjon enn han hadde før tiårsfristens utløp i og med at arkivplikten medfører at ligningskontoret etter tiårsfristens utløp ikke lenger besitter dokumentasjon for ligningen. Av denne grunn er det etter fristens utløp opp til den skattepliktige å bevise at ligningskontoret ikke har et krav.
6. Klager har uansett på ingen måte bevist at kravet er urettmessig
7. Mht tvfl §5-2, første ledd, litra d, så er det tilstrekkelig å angi skatteart og skatteår
8. Klage over feil ved ligningen kan ikke fremsettes mer enn 3 måneder etter beslutning om utlegg
  - a. Feil i ligning kan ikke påberopes som klagegrunn etter denne frist

Ad 1: Det har muligens ikke kommet klart nok frem i saksøktes påstand at man krever **alle** utlegg hjemlet i det omtvistede skattekravet opphevet. Dette går dog klart nok frem av innholdet av klagen.

Ad 2: Tore K Nuland ble arrestert den 22 januar 1982. Etter det tidspunkt har ikke Nuland hatt inntektsgivende arbeid i Norge. Den 2 mars 1988 ble Nuland ilignet en skatt på kr 4.378.498,- for ligningsåret 1984. Etter det vi har blitt opplyst, hadde Nuland verken dette året eller de to foregående år skattbar inntekt i Norge, antakeligvis av den grunn at han hadde flyttet til England, og skattet til England på det tidspunkt.

I 1984, eller noe senere, fikk for øvrig Nuland tilbakebetalt – til sin adresse i London – flere hundre tusen kroner i for meget betalt skatt, fra kemneren.

Med den bakgrunn at der nær sagt ikke finnes dokumenter i saken, blir det for oss uforklarlig at Stavanger ligningskontor i 1988 – etter at både straffesaken mot Nuland og ligningssaken (som Justitia AS og Skandia Lloyd II AS hadde reist) var rettskraftig – iligner en skatt for et ligningsår hvor Nuland verken har arbeidet i – eller oppholdt seg i Norge. Enn merkeligere blir dette sett i lys av at kemneren tilbakebetalte for meget betalt skatt for dette ligningsåret.

I saksøktes klage anføres det at en iligning av tilleggs-/straffeskatt vil innebære at Nuland vil bli straffet for det samme forhold to ganger. Saksøker argumenterer mot dette ved å anføre at våre resonnementer bygger på antagelser.

Kemnerens anførsel er lite taktfull. Retten bør merke seg at vi gjennom 1 ½ år har forsøkt å få ut dokumentasjon for kravet, slik at man kunne få brakt på det rene hva ligningskontoret bygger sitt skattekrav på. Da vår ærede motpart ikke har lagt frem et

eneste dokument som kan bevise deres krav, har vi selv måttet forsøke å bringe klarhet i spørsmålet, og det nærmeste vi kan komme er det som vi en rekke ganger har anført, nemlig at:

- Nuland verken bodde eller skattet til Norge i perioden høsten 1982 – 14 mars 1997
- Kemneren betalte tilbake for meget innkrevet skatt i 1984.
- I 1985 ble Nuland dømt, bl.a. for brudd mot daværende skattelov §118, første ledd.
- Justitia AS og Skandia Lloyd II AS ble den 8 oktober 1987 dømt til å betale ca kr 4 mill i skatt.
  - Ut fra størrelsen på dette beløp – som tilsvarer kravet ligningskontoret ilignet Nuland noen måneder senere; den 2 mars 1988 – kan det se ut for at kravet er lempet over på Tore Nuland.
- Under enhver omstendighet så er det intet som tyder på at Tore Nuland har hatt inntekt i Norge i 1984, og i et hvert fall ikke en inntekt på rundt kr 10 mill. Iligningen må i så tilfelle være et resultat av tilleggsskatt, og da i sammenheng med straffesaken mot Nuland, noe som fører til at iligningen er urettmessig og må oppheves i og med at den er ilignet i tid etter en rettskraftig dom for det samme forhold.

Vi ber om rettens forståelse for at vi ikke har maktet å klarlegge faktum bedre enn dette. Våre *antagelser* er ikke blitt mindre sannsynlige etter kemnerens tilsvarende svar, og det må understrekes at årsaken til uklarhetene i denne saken må finnes andre steder enn hos saksøkte.

Ad 3: Kemnerkontoret anfører at prinsippet nedfelt i Rt-2002-497 ikke kan gis tilbakevirkende kraft. Dette anføres uten noen form for begrunnelse. Det skulle være nok å klargjøre denne misforståelsen gjennom et enkelt eksempel; dersom en straffedømt persons handlinger ved lov blir legalisert mens han soner sin straff, så skal den innsatte løslates. For øvrig henviser vi til straffeloven §3, sammenholdt med grl §97, omkring spørsmålet om en borger kan nyte godt av nye mildere bestemmelser/rettspraksis.

Utover dette er det klart at dersom det pågår innfordring med grunnlag i straffe-/tilleggsskatt, hvor vedkommende – som innkrevingen er rettet mot – tidligere er blitt straffet for samme forhold, så skal denne innfordringen straks opphøre etter en slik endring i rettspraksis som Høyesterett nå har besluttet. Selv ikke 3 måneders fristen i skbl §48, femte ledd, tredje pkt, kan hindre dette gjennomslaget. Det finnes altså ingen hjemmel pr i dag som tillater innfordring på dette grunnlag, og ethvert utlegg må derfor oppheves.

Ad 4: Stavanger kemnerkontor og Stavanger ligningskontor har ikke klart å fremlegge dokumentasjon som kan underbygge og legitimere det krav som man i dag innfordrer. Det må være helt klart at dersom en kreditorpretendent hevder å ha et krav, så må han dokumentere kravet. Selv om kreditorpretendenten fremlegger et regnskap som viser utviklingen av partenes angivelige mellomværende (reskontro), så er dette på ingen måte et bevis på at man besitter et pengekrav mot en debitor. Det skal også legges til at Nuland verken har erkjent skattekravet, eller betalt frivillig på det.

Ad 5: Skattekravet er et pengekrav som er oppstått gjennom en administrativ beslutning. Dette er stiftelsesgrunnlaget.

Omfanget av pengekravet vil fremgå av stiftelsesgrunnlaget. For å påberope seg et slikt pengekrav, må en som et minimum kunne kreve dokumentert stiftelsesgrunnlaget. Dersom det er noe galt med stiftelsesgrunnlaget, så er det opplagt at dette – i utgangspunktet – må kunne prøves. Avgjørelser som hører inn under ligningsmyndighetenes skjønn, kan muligens ikke angripes etter at lovens frister har løpt ut, dog må en kunne angripe avgjørelser hvor myndighetene har handlet langt utover den kompetanseramme som loven beskriver at man skal handle innenfor.

Saksøker hevder i realiteten i sitt tilsvarende at kommunen ikke behøver å ta vare på dokumentasjonen på et krav – som er under innfordring – for et lengre tidsrom enn ti år. Etter at det er gått ti år fra kravet oppsto, så kan man nær sagt kaste all dokumentasjon for kravet, og samtidig legge kravet til grunn for en pågående innfordring i all fremtid. Dette er utvilsomt en gal oppfatning av gjeldende pengekravsrett. Det er greit nok at arkivplikten sier det ene eller annet, men å knytte arkivplikten opp med dokumentasjonskravet – slik at når arkivplikten opphører så opphører også plikten til å dokumentere sitt krav – er en lang og ufarbar vei å gå, hvor vedkommende myndighet med slik lovforståelse selv må bære risikoen for misforståelse av loven.

Kemneren har misforstått loven når han anfører at Nuland (eller enhver annen skattepliktig person), dersom vår forståelse av reglene om pengekrav legges til grunn, kan "vente" seg til en (uberettiget) bedre posisjon. Denne kemnerens anførsel er nettopp bygget på den fatale misforståelse at ligningskontoret nær sagt er pliktig til å makulere dokumentasjonen – for et krav man håper å få innfordret – 10 år etter at kravet oppsto. Dersom dette skulle være en riktig forståelse av loven, så kan vi være enige i at man kan "vente" seg til en bedre posisjon. Men nå er nå engang loven ikke å forstå slik. Den som har et krav, må ta godt vare på dokumentasjonen så lenge kravet ikke er innfridd; i det minste for å legitimere at han er rette eier av kravet, jf legitimasjonsreglene i gjeldsbrevlovens §13 og §14. I så måte vil man ikke kunne "vente" seg til en bedre posisjon, rett og slett fordi kravet til enhver tid kan dokumenteres.

Ad 6: I og med at saksøker ikke kan dokumentere sitt krav, så kan det ikke være opp til saksøkte å bevise at et ikke-eksisterende krav er urettmessig. For øvrig taler det meste for at det er urettmessig, dog er det saksøker som skal bevise at det virkelig foreligger et rettmessig krav. Det har saksøker på ingen måte redegjort for.

Ad 7 og 8: Skattebetalingslovens §32, første ledd, gir tvangsgrunnlag for utlegg for skattekravet. Tvfl §4-1, med henvisning til bl.a. §7-2, litra e, beskriver bl.a. skattekrav som et særlig tvangsgrunnlag. Mot et særlig tvangsgrunnlag, kan det – under tvangsdekningen – fremsettes enhver innsigelse som kunne ha vært fremsatt under søksmål, jf tvfl §4-2, tredje ledd, deriblant innsigelser mot kravets eksistens. Dette medfører at det ikke er tilstrekkelig å angi skatteart og skatteår for å dokumentere kravets eksistens og gyldighet, når den skattepliktige har innsigelser mot kravets eksistens.

Kemneren anfører at man må ta hensyn til skattebetalingsloven §48, femte ledd, når feil ligning anføres som klagegrunn. Med hensyn til denne anførsel anerkjenner kemneren at ligningskontoret skal ta vare på dokumentasjonen frem til forføyningstidspunktet. I så måte biter kemneren seg selv i halen, når han samtidig anfører at ligningskontoret ikke plikter å ta vare på dokumenter ti år etter at kravet oppsto, pga arkiveringsplikten. En forføyning kan oppstå langt etter at tiårs-fristen for endring er løpt ut, jf eksempelvis denne saken. I så fall løper det altså en tremåneders-frist, og dokumentasjonen forutsettes i

så fall å være i ligningskontorets besittelse.

Skbtl §48, femte ledd, tredje pkt, åpner som nevnt ovenfor for en prøving av ligningsavgjørelsen i et tidsrom av 3 måneder etter beslutning om forføyning. Forføyningen ble besluttet den 20 november 2000, altså 18 år etter ligningsåret. Dersom en ligningsavgjørelse skal kunne prøves, så må der med nødvendighet foreligge dokumenter som underbygger kravet, dokumenter som vi har etterspurt siden vi ble engasjert i saken, og som i medhold av denne bestemmelsen samt i medhold av sjetten ledd, forutsettes tatt vare på av ligningskontoret.

3 måneders fristen er i utgangspunktet oversittet. Dog har ikke Nuland vært representert ved advokat før nå. Han har ikke vært kjent med fristen og dens løp. Allerede i mitt første brev til kemneren av den 2 juli 2001, gjorde vi det klart at Nuland mente at straffeskatten var urettmessig. På dette tidspunktet hadde jeg ikke grunnlag for å si hvor skattegjelden skrev seg fra. I faks til kemneren av den 13 november 2001, gjorde vi det klart at vi ønsket innsyn i dokumentene i saken. Vi gjorde det samtidig klart at Nuland ikke hadde hatt inntekt siden 1982, samt at vi fant det oppsiktsvekkende at det 6 år senere blir utlignet skatt for 1984, hvor det samtidig er klart at det fant sted store tilbakebetalinger av for meget betalt skatt for dette året.

Nuland var ikke kjent med tremåneders-fristen før etter å ha lest saksøkers innsigelser mht skbtl §48 i prosesskrift av 28 oktober 2002. Saksøker har hatt all anledning til å påberope seg denne bestemmelsen tidligere. Vi søker med dette om fristoppreisning, jf dl §153, første ledd, jf §154, første ledd.

Under enhver omstendighet så har vår part ikke til hensikt å prøve ligningsavgjørelsen, men derimot kravets eksistens. Det er riktig – slik kemneren nevner – at det har gått over tre måneder siden utleggsforretningen ble avholdt, dog er denne fristen ikke til hinder for å prøve kravets eksistens. Det hører rett nok under ligningsmyndighetenes frie skjønn å vurdere individets plikt til å svare skatt av formue og inntekt. Dette er å betrakte som en ligningsavgjørelse hvor prosessreglene i skbtl §48, femte ledd, tredje pkt kommer til anvendelse. Det hører ikke inn under ligningsmyndighetenes frie skjønn å bestemme at A skal svare skatt for en skatt som B etter loven skal svare for. Det hører heller ikke inn under ligningsmyndighetens frie skjønn å ilegge A tilleggsskatt for et forhold som A allerede er dømt og straffet for. Slike avgjørelser er ikke ligningsavgjørelser, og berøres derfor ikke av prosessreglene nevnt like ovenfor. Innsigelser av denne art kan uhindret prøves under en pågående innfordring, jf tvfl §4-2, tredje ledd, deriblant innsigelser mot kravets eksistens.

2 Foreldelse

Da det ikke foreligger dokumentasjon for kravet, ei heller annen dokumentasjon som kan vise til at foreldelse er avbrutt, vil vi subsidiært hevde at kravet er foreldet 3 år etter utgangen av det kalenderår hvor skatten forfalt til betaling, jf Skbtl §48 a, første ledd, sammenholdt med foreldelsesloven §2.

3 Avslutningsvis

På det tidspunkt hvor saksøkte ble ilignet skatten, sonet han den straff som han var blitt idømt 9 august 1985, og var helt ute av stand til å ivareta sine rettigheter. Under soning ble han isolert og han ble til stadighet nektet å snakke med bl.a. sin advokat. Ja, han ble sågar nektet eller forsøkt hindret i å ta kopier av dokumenter, telefonere, sende faks etc. Også i tiden etter at Nuland ble benådet, har han hatt store problemer med å beskytte egne interesser og rettigheter. Dette har sin årsak i at myndighetene nær sagt har nektet han en menneskelig tilværelse. I en periode over flere år ble Nuland – gjennom forskjellige utleggstrekk – trukket opp mot 90% av det som ble utbetalt. Et slikt påleggstrekk er urettmessig, og man har aldri hatt i tankene hvorvidt Nuland økonomisk – enn mindre faktisk – klarte seg. En episode som utspant seg for noen år siden, beskriver Nulands situasjon på en utmerket måte. Nuland dro i posten for å betale regninger. Idet han leverte pengene fra seg, ble de beslaglagt av kemnerens utlegg. Regningene som Nuland skulle betale, måtte han bare ta med seg hjem igjen. Et skattekrav har ikke prioritet foran det "som med rimelighet trengs til underhold av skyldneren og skyldnerens husstand", jf dekl §2-7. I Nulands tilfelle så har kemnerens udokumenterte skattekravet prioritet foran alt.

Prosessens (rettspleiens) hovedfunksjon – sett med partsøyne – er å fastslå, beskytte og håndheve de rettsbeskyttede interesser. Fra et samfunnsmessig syn, derimot, er prosessens funksjon i all hovedsak å bidra til at hensynene bak den materielle lov får maksimalt gjennomslag i samfunnet.

Sett i lys av rettspleiens hovedfunksjon, kan det ikke ha vært lovgivers mening å tillate at en part – gjennom domstolen – kan innfordre et krav som ikke er dokumentert eller begrunnet, enn si mangler enhver kontakt med virkeligheten, slik tilfellet øyensynlig er i denne saken.

Til tross for det sparsommelige faktum som foreligger, kan man i hvert fall legge følgende faktum til grunn:

- Nulands inntekt har ikke endret seg fra og med 22 januar 1982 og frem til han nådde pensjonsalder
- Nuland ble den 2 mars 1988 ilignet skatt for ligningsåret 1984 på nær kr. 4.2 mill.
- Nuland ble så vidt oss bekjent ikke ilignet skatt for ligningsåret 1983 for dette eller tilsvarende beløp
- Nuland ble så vidt oss bekjent ikke ilignet skatt for ligningsårene fra 1985 og frem til han nådde pensjonsalder, for disse beløp.
- Nuland har hatt bostedsadresse i London i perioden 1982-1997
- Nuland har ikke hatt arbeidsinntekt i Norge i perioden 1982-1997
- Kemneren har tilbakebetalt flere hundre tusen kroner i for meget innkrevet skatt for ligningsåret 1984 – dette til tross for at Nuland ikke har levert selvangivelse for ligningsårene etter 1981
- Nuland har under enhver omstendighet aldri hatt inntekter for disse årene som skulle tilsvare en ilignet skatt på over kr 4 mill., for ett av disse årene.
- Justitia AS og Skandia Lloyd II AS i 1987 ble dømt til å betale en skattegjeld på et tilsvarende beløp som det som ble ilignet Nuland i 1988. Sannsynligheten er stor for at ligningskontoret har ilignet beløpet på feil juridisk person

- Det ilgnede beløp – dersom det er riktig at beløpet ikke skulle ilignes Justitia AS eller Skandia Lloyd II AS – bygger høyst sannsynlig på straffe-/tilleggsskatt
- En ilgning av straffeskatt for et forhold som allerede er pådømt av norsk domstol, er ikke rettmessig, jf Rt-2002-497

Vår part hevder derfor at:

1. Kravet er en nullitet, da det er et notorisk faktum at Nuland verken oppholdt seg i, eller tjente penger i Norge i perioden 1982-1997.
  - i. Utlegg bygget på dette grunnlag, må derfor oppheves.
2. Dersom det er riktig at Nuland likevel bodde i Norge og tjente penger i Norge, eller at Nuland til tross for å ha fast bopel i England, likevel kan ilignes skatt i Norge, hevder vi at kravet er bygget på prinsippet om tilleggsskatt, og at kravet derfor ikke er gyldig i og med at Nuland er dømt for det samme forhold tidligere.
  - i. Utlegg bygget på dette grunnlag, må derfor oppheves.
3. På bakgrunn av at det ilgnede beløp ikke kan ha sitt grunnlag i Nulands person, hevder vi videre at det ilgnede beløp i realiteten er et beløp som skulle ilignes enten Justitia AS eller Skandia Lloyd II AS på bakgrunn av dommen mot selskapene i 1987. Vi antar at beløpet på en eller annen måte urettmessig er blitt ført over på Tore Nuland personlig.
  - i. Utlegg bygget på dette grunnlag, må derfor oppheves.

Vi forbeholder oss retten til å redigere påstanden i samsvar med motpartens eventuelle bemerkninger til dette prosesskrift, og vi forbeholder oss retten til å ta opp de erstatningsrettslige spørsmål når forholdene rundt denne skattesaken er bedre klarlagt.

Med dette nedlegges slik endret:

p å s t a n d :

Prinsipalt:

1. Alle utlegg basert på ligning av 020388, hvor det ble ilignet skatt for ligningsåret 1984, oppheves med øyeblikkelig virkning
2. Stavanger kommune, ved Stavanger ligningskontor, dømmes til å betale sakens omkostninger, i følge omkostningsoppgave, til Tore Nuland

Subsidiært:

1. Skattekravet er foreldet

2. Stavanger kommune, ved Stavanger ligningskontor, dømmes til å betale sakens omkostninger, i følge omkostningsoppgave, til Tore Nuland

Omkostningsoppgave leveres inn senere.

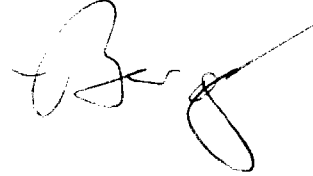
Tilsvaret er sendt Stavanger byfogdembete i fire eksemplarer.

Med hilsen
Advokatfirma Kvernberg AS

Herman Berge

herman.berge@lawyer.no

Stavanger kommune

Kemnerkontoret
Skatteavdelingen

BILAG XII

Namsmannen i Oslo
Postboks 8003 Dep
0030 OSLO

Dato: 21.11.2002

**BEGJERING
OM**

TVANGSDEKNING I VERDIPAPIRER, FONDSAKTIVER, PENGEKRAV M.M.
Jfr. tvangsfullbyrdelseslovens kap. 10

Saksøker : Staten v/ Kemneren i Stavanger
Adresse : Postboks 118
: STAVANGER
Kundenr. i løsrereg. : 5009
Prosessfullmektig : Kemneren i Stavanger
Adresse : Postboks 118
: 4001 STAVANGER

Saksøkt 1 : NULAND TORE KJELL
Løpenr : 27093244368
Adresse : STRANDEN 83
:
: 0250 OSLO

PANTEOBJEKT

Objektnr	Beskrivelse	ID
20002821	BANKINNSKUDD	KTO.05395185707 POSTBANKEN, BISKOP GUNNERUSGT.14, 0021 OSLO

TVANGSGRUNNLAG

Utleggsforretning avholdt 20.11.2000. Tinglyst 19.03.2001.

BEREGNING

Skatteartbeskrivelse	År/Termin	Skyldig beløp
RESTSKATT	1984	3.689.140
INNFORDRINGSUTGIFTER, RESTSKATT	1984	2.100
Sum påløpte renter		9.411.856
Sum omkostninger		<u>670</u>
Sum		<u>13.103.766</u>

STAVANGER KOMMUNE

KEMNERKONTORET

Skatteavdelingen

Postboks 118

4001 STAVANGER

BILAG

XIII

Telefon.....51-50 86 60

Telefax.....51-50 70 32

Bankgironr. skatt....7855.05.11036

kemner1103@stavanger.kommune.no

Org.nr.....NO 964 965 226

Stavanger namsrett

Postboks 179

4001 Stavanger

Sak.nr. 65420 020

Dok.nr. 8

Vår ref. : 270932 44368

Deres ref. : 02-00654 D

Stavanger, 06.01.03

Prosesskriv til Stavanger namsrett

Sak nr 02-00654 D ved Stavanger namsrett

Klager: Tore Nuland, Stranden 83, 0250 Oslo

Prosessflm: Advokatfirma Kvernberg v/ Adv.flm Herman Berge, Fritjof Nansens plass 9, 0160 Oslo

Innklaget: Staten v/ Kemneren i Stavanger, Pb. 118, 4001 Stavanger

Prosessflm: Seksjonsleder Leif Boge, Kemneren i Stavanger.

Det vises til klagers siste prosesskriv i saken , Dok 3.

Klager har i dette prosesskriv kommet med noen presiseringer og en ny subsidiær påstand som vi ønsker å kommentere. For øvrig fastholder vi det som er sagt i vårt tidligere prosesskriv av 28.10.2002.

I

Klager har presisert at han ikke angriper ligningsavgjørelsene, men skattekravets eksistens. Denne sondringen synes etter vår oppfatning å være marginal. Imidlertid viser vi til det vi tidligere har fremhevet ovenfor klager; at for å bevise kravets eksistens så kan en utskrift av revidert skatteregnskap fremlegges. (Vedlegg 1). Det er god nok dokumentasjon på kravets eksistens.

Gulating lagmannsrett har vurdert betydningen av skatteregnskapet i så henseende, Jfr kjennelse av 14.03.2001, LG-2001-00204. Herfra hitsettes:

"Lagmannsretten bemerker: Namsretten har lagt til grunn at hovedkravet er sannsynliggjort og i den forbindelse vist til fremlagt reskontro for skatteregnskapet. Lagmannsretten mener det er klart at Staten ved dette har sannsynliggjort kravet og finner ikke grunn til å gå nærmere inn på dette. "

II

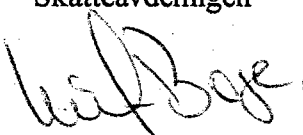
Klager påstår at kravet er foreldet. Det er ikke korrekt. Stavanger kemnerkontor har foretatt en rekke fristavbrytende tiltak som gjør at kravet ikke er foreldet. Vi viser i den forbindelse til skatteregnskapet vedlegg 1 hvor det fremgår at vi har avholdt utleggsforretning en rekke ganger samt at det har løpt påleggstrekk i så og si hele perioden. Både påleggstrekk og utlegg gir ny frist på 10 år fra tvangsforretningens slutning jfr Foreldelsesloven § 21. Vedlagt følger kopi av utleggsforretninger av 18.05.88, 26.09.90 og 20.11.00. Samt kopi av påleggstrekk av 29.04.97. (Vedlegg 2.)

III

Ved gjennomgangen av de eldre utleggene fant vi en kopi av endringsmeldingen som er grunnlaget for dagens skattekrav. Som det fremgår gjelder endringene skatteårene 1977 til 1980. Av praktiske årsaker ble endringen den gang lagt inn i reskontroen på skatteåret som var 3 år forut for siste avsluttede inntektsår. I dette tilfelle medførte det at restskatten i sin helhet ble stående på inntektsåret 1984. I realiteten dreier det seg altså om restskatter etter omligninger fra 1977 til 1980. Dette dokument må uansett være god nok dokumentasjon for kravets eksistens. (Vedlegg 3.)

Tidligere påstander opprettholdes.

Stavanger kemnerkontor
Skatteavdelingen

Leif Boge
seksjonsleder

Prosesskriv i 4 eksemplarer

3 Vedlegg

Skatten utskrevet i Stavanger kommune. Etter vedtak av: Ligningsnemnd

Ligningskontorets adresse: Postboks 570,

Ark nr. 1.

4001 Stavanger. KONTOKORT

Kommunekassererens adresse: Postboks 118, 4001 Stavanger. VEDLEGG 3

Postgiro for skatt: 1211036

Fødselsnummer/~~TOPNUMMER~~

270932 44368

Skattyters navn/adresse:

Nuland, Tore K.,
c/o Norway House, 21-24 Cocks
Street, London SW 1Y 5BN Engl.

010730 43839 (hustru) Nuland Inga,

KOPI

Melding sendt:

Klagefrist:

Forfall:

3 uker fra dags dato 3 uker fra dags dato

<u>Ansettelses:</u>	<u>1977:</u>	<u>1977 (hustru):</u>
Kommune/fylke, nye ansettelses, formue:	1775000	0
Staten, nye ansettelses, formue:	1775000	0
Kommune/fylke, nye ansettelses, inntekt:	195800	5300
Stat, ny ansettelse, inntekt:	431200	5300
Pensjonsgivende inntekt, lønn m.v.:	113400	6800
Pensjonsgivende inntekt i næring:	0	0
Pensjonspoeng:	7,16	0
Klasse:	2f	2f
Særfradrag:	0	0
<u>Skatteberegning:</u>		
Formueskatt, kommune/fylke:	17350	0
Formueskatt, staten:	23400	0
Inntektsskatt, kommune/fylke:	40505	1096
Inntektsskatt, staten:	156684	1925
Særskatt til utviklingshjelp:	-	-
Fellesskatt:	1841	49
Sykedel:	18451	226
Pensjonsdel, lav sats:	4309	0
Pensjonsdel, høy sats:	-	-
SUM:	262540	3296
Livsforsikring/sparing:	1120	-
Forsørgerstønad/fradrag:	492	8
Særskilt skattefradrag:	1067	68
Sum nye skatter/avgifter:	259861	3220
+ tilleggs-skatt 60%:	39992	-
+ Renter 96%:	63987	-
Sum nye skatter/avgifter:	363840	3220
Sist utlignede skatter:	193422	3005
<u>FORHØYELSE/NEDESETTELSE:</u>	<u>170418</u>	<u>215</u>

Merknader:

Skatten utskrevet i Stavanger kommune. Etter vedtak av: Ligningsmemnda

Ligningskontorets adresse: Postboks 570,

ARK NR. 2.

4001 Stavanger. KONTOKORT

Kommunekassererens adresse: Postboks 118, 4001 Stavanger.

Postgiro for skatt: 1211036

KOPI

Fødselsnummer/~~XXXXXXXXXX~~

270932 44368

010730 43839 (Nuland, Inga.)

Skattyters navn/adresse:

Nuland, Tore K.,

c/o Norway House, 21-24 Cocksp
Street, London, SW 1Y 5BN Engla

Melding sendt:

Klagefrist:

Forfall:

3 uker fra dags dato 3 uker fra dags da

<u>Ansettelses:</u>	<u>1978:</u>	<u>1978 (hustru):</u>
Kommune/fylke, nye ansettelses, formue:	1375000	0
Staten, nye ansettelses, formue:	1375000	0
Kommune/fylke, nye ansettelses, inntekt:	258800	11400
Stat, ny ansettelse, inntekt:	258800	11400
Pensjonsgivende inntekt, lønn m.v.:	121600	14800
Pensjonsgivende inntekt i næring:	0	0
Pensjonspoeng:	7.12	0.02
Klasse:	2f	2f
Særfradrag:	0	0
<u>Skatteberegning:</u>		
Formueskatt, kommune/fylke:	13150	0
Formueskatt, staten:	17000	0
Inntektsskatt, kommune/fylke:	54196	2387
Inntektsskatt, staten:	74088	3263
Særskatt til utviklingshjelp:	-	-
Fellesskatt:	2463	108
Sykedel:	10838	477
Pensjonsdel, lav sats:	5107	621
Pensjonsdel, høy sats:	-	-
SUM:	176842	6856
Livsforsikring/sparing:	1120	-
Forsørgerstønad/fradrag:	368	32
Særskilt skattefradrag:	-	-
Sum nye skatter/avgifter:	175354	6824
+ tilleggs-skatt 60%:	54321	-
+ Renter 88%:	79670	-
Sum nye skatter/avgifter:	309345	6824
Sist utlignede skatter:	86483	5160
<u>FORHØYELSE/NEDESETTELSE</u>	<u>222862</u>	<u>1664</u>
Merknader:		

Skatten utskrevet i Stavanger kommune. Etter vedtak av: ligningsnemnda

Ligningskontorets adresse: Postboks 570,

4001 Stavanger. KONTOKORT

ARK NR. 3.

Kommunekassererens adresse: Postboks 118, 4001 Stavanger.

Postgiro for skatt: 1211036

KOPI

Fødselsnummer/~~Arbeidsnummer~~

270932 44368

Skattyters navn/adresse:

Nuland, Tore K.,
c/o Norway House, 21-24 Cockspur
Street, London SW 1Y 5BN Engla

Melding sendt:

Klagefrist:

Forfall:

3 uker fra dags dato 3 uker fra dags dato

<u>Ansettelses:</u>	<u>1979:</u>	
Kommune/fylke, nye ansettelses, formue:	1514000	
Staten, nye ansettelses, formue:	1514000	
Kommune/fylke, nye ansettelses, inntekt:	823000	
Stat, ny ansettelse, inntekt:	938500	
Pensjonsgivende inntekt, lønn m.v.:	120000	
Pensjonsgivende inntekt i næring:	0	
Pensjonspoeng:	6,89	
Klasse:	1e	
Særfradrag:	0	
<u>Skatteberegning:</u>		
Formueskatt, kommune/fylke:	14540	
Formueskatt, staten:	19224	
Inntektsskatt, kommune/fylke:	171360	
Inntektsskatt, staten:	406380	
Særskatt til utviklingshjelp:	-	
Fellesskatt:	16320	
Sykedel:	40986	
Pensjonsdel, lav sats:	6000	
Pensjonsdel, høy sats:	-	
SUM:	674810	
Livsforsikring/sparing:	1120	
Forsørgerstønad/fradrag:	450	
Særskilt skattefradrag:	-	
Sum nye skatter/avgifter:	673240	*
+ tilleggsskatt 60%:	260627	
+ Renter 80%:	336385	**
Sum nye skatter/avgifter:	1270252	
Sist utlignede skatter: v/opprinnelig etterligning	264388	
<u>FORHØYELSE/NEDSETTELSE:</u>	1005864	

Merknader: Tidligere etterlignet på nr. 13/82

*: Tilleggsskatt 251466 + tilleggsskatt ved opprinnelig etterligning: 9161.
** : Renter 335288 + renter ved opprinnelig etterligning: 1097.

Skatten utskrevet i Stavanger kommune. Etter vedtak av: ligningsnemnda

Ligningskontorets adresse: Postboks 570,

4001 Stavanger. KONTOKORT

Ark nr. 4.

Kommunekassererens adresse: Postboks 118, 4001 Stavanger.

Postgiro for skatt: 1211036

Fødselsnummer/~~løpenummer~~:

270932 44368

Skattyters navn/adresse:

Nuland, Tore K.,

c/o Norway House, 21-24 Cocks
Street, London, SW IY 5BN, Engl

KOPI

Melding sendt:

Klagefrist:

Forfall:

3 uker fra dags dato 3 uker fra dags dato

<u>Ansettelses:</u>	<u>1980:</u>
Kommune/fylke, nye ansettelses, formue:	1859000
Staten, nye ansettelses, formue:	1859000
Kommune/fylke, nye ansettelses, inntekt:	1249600
Stat, ny ansettelse, inntekt:	1321300
Pensjonsgivende inntekt, lønn m.v.:	186800
Pensjonsgivende inntekt i næring:	0
Pensjonspoeng:	8,08
Klasse:	1e
Særfradrag:	0
<u>Skatteberegning:</u>	
Formueskatt, kommune/fylke:	17990
Formueskatt, staten:	24744
Inntektsskatt, kommune/fylke:	260841
Inntektsskatt, staten:	590124
Særskatt til utviklingshjelp:	-
Felleskatt:	24842
Sykedel:	57807
Pensjonsdel, lav sats:	9900
Pensjonsdel, høy sats:	-
SUM:	986248
Livsforsikring/sparing:	1600
Forsørgerstønad/fradrag:	450
Særskilt skattefradrag:	1120
Sum nye skatter/avgifter:	983078
+ tillegsskatt 60 %:	493008
+ Renter 72 %:	591610
Sum nye skatter/avgifter:	2067696
Sist utlignede skatter:	161397
<u>FORHØYELSE/NEDESETTELSE</u>	1906299

Merknader:

Skatten utskrevet i Stavanger kommune. Etter vedtak av: ligningsnemnda

Ligningskontorets adresse: Postboks 570,

4001 Stavanger. KONTOKORT

Ark nr. 5.

Kommunekassererens adresse: Postboks 118, 4001 Stavanger.

Postgiro for skatt: 1211036

Fødselsnummer/~~Åpenummer~~:
270932 44368

Skattyters navn/adresse:

Nuland, Tore K.,
c/o Norway House, 21-24 Cocksp
Street, London SW 1Y 5BN Engla

KOPI

Melding sendt:

Klagefrist:

Forfall:

3 uker fra dags dato 3 uker fra dags dat

Ansettelses:1981:

Kommune/fylke, nye ansettelses, formue:	1143000
Staten, nye ansettelses, formue:	1143000
Kommune/fylke, nye ansettelses, inntekt:	917300
Stat, ny ansettelse, inntekt:	987200
Pensjonsgivende inntekt, lønn m.v.:	155000
Pensjonsgivende inntekt i næring:	0
Pensjonspoeng:	7,10
Klasse:	2
Særfradrag:	0
<u>Skatteberegning:</u>	
Formueskatt, kommune/fylke:	10830
Formueskatt, staten:	13288
Inntektsskatt, kommune/fylke:	189063
Inntektsskatt, staten:	333486
Særskatt til utviklingshjelp:	-
Fellesskatt:	18006
Sykedel:	42688
Pensjonsdel, lav sats:	8215
Pensjonsdel, høy sats:	-
SUM:	615576
Livsforsikring/sparing:	-
Forsørgerstønad/fradrag:	900
Særskilt skattefradrag:	650
Sum nye skatter/avgifter:	614026
+ tilleggsskatt 60 %:	286922
+ Renter 64 %:	306050
Sum nye skatter/avgifter:	1206998
Sist utlignede skatter:	135822

FORHØYELSE/~~NEDSETTELSE~~:

1071176

Merknader: Nye skatter 1977-78-79-80-81 (mann og hustru):	5.228.175,-
Opprinnelige skatter:	849.677,-
<u>Forhøyelse 1977-78-79-80-81 (mann og hustru):</u>	<u>4.378.498,-</u>

58.000
avg. f. 1981/88 4320

Telefaks

Stavanger byfogdembete
Postboks 159,
4001 STAVANGER

Faks nr 51 89 98 78

Sak nr: 02-00654 D
Tore Nuland

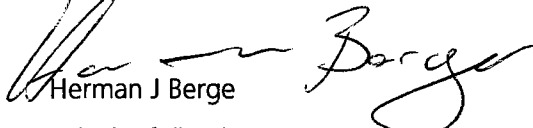
Ad: Fristutsettelse

Jeg viser til Stavanger kemnerkontors prosesskrift av 6 januar 2003, mottatt her den 15 januar 2003.
Grunnen til at dokumentet ikke ble mottatt tidligere, er at klienten har skiftet advokatfirma.

I kemnerkontorets prosesskrift har vi mottatt en rekke nye dokumenter, som for øvrig er provosert fremlagt for snart to år siden, og som kommer inn samtidig som fristen for endelige bemerkninger løper ut. Det blir naturligvis behov for å gå igjennom dette materialet, og derfor bes det om en frist på tre uker for å komme med nye bemerkninger til kemnernes skriv.

Med hilsen

For advokat Ola. P. B. Stavland

Herman J Berge
Advokatfullmektig

OSLO den 16 januar 2003

**Advokatfirmaet
Stavland & Co**

Post-/besøksadresse:
Skippergt. 33
0154 Oslo

Telefon:
22 41 82 76
Telefax:
22 42 78 79

E-mail:
lawyers@stavland.net
Web:
<http://www.stavland.net>

Org.nummer:
NO 981 895 576

Ansvarlig advokat
Ola P.B. Stavland

Advokatfullmektig
Johan Breien

I kontorfellesskap:
advokatene
Jacob Aars-Rynning
John Bakkebø
Niels A. Bugge

BILAG

XV

MOTTATT
12 FEB. 2003**RETTSBOK**

for

Stavanger Byfogdembete

År 2003 den 5. februar ble rett satt i Stavanger tinghus.

Dommer: Dommerfullmektig Christine Haver

Til stede: Dommeren

Protokollfører: Dommeren

Sak nr.: 02-00654 D

Klager: Tore Nuland, Stranden 83, 0250 Oslo

Prosessfullmektig: Advokatfirmaet Stavland & Co, v/ advflm. Herman J. Berge, Skippergt 33, 0154 Oslo

Innklaget: Staten v/ kemneren i Stavanger, Postboks 118, 4001 Stavanger

Prosessfullmektig: Seksjonsleder Leif Boge, Kemneren i Stavanger

Saken gjelder: **Klage på beslutning om utlegg**

Det ble avsagt slik

KJENNELSE:

Kemnerkontoret i Oslo kommune besluttet som særnamsmann, den 20.11.00 å ta utlegg i midler på konto tilhørende Tore Nuland. I følge utleggsforretningen er Nuland skyldig kr 3.780.192,- i skatt for 1984 med tillegg av kr 8.484.195,- i renter, totalt kr 12.267.087,-. Skatten er ilignet 2. mars 1988.

Nuland påklaget avgjørelsen til Stavanger kemnerkontor i brev datert 25.06.02. Stavanger kemnerkontor opprettholdt utleggsforretningen i brev datert 23.07.02. I brev fra Stavanger kemnerkontor datert 09.10.02 ble klagen oversendt daværende Stavanger namsrett (nå: Stavanger byfogdembete) til behandling i medhold av tvangsfullbyrdsloven § 7-26.

Klager har i hovedsak anført:

Nuland er ikke skyldig skatt som angitt. Det er sannsynlig at kravet er blitt henvist til feil skattesubjekt. Trolig er det selskaper i Justitia-gruppen som reelt sett er skyldig beløpet.

Subsidiært anføres det at Nuland ikke kan ilignes straffeskatt når han tidligere har blitt dømt for overtredelse av den gang skattelovens § 118, nr 1, 1. ledd samt skattebetalingsloven § 51 nr 1. Ved å betale straffeskatt vil han derved bli straffet to ganger, i strid med EMK art 7, kap 4, jfr Rt 2002 s 497.

Fristen for å angripe ligningen i ligningsloven § 9-6 er ikke absolutt. Så lenge det pågår innfordring må kravet uansett kunne dokumenteres og underbygges. Det vises til tvangsfullbyrdsloven § 4-1 der det fremgår at debitor ved tvangsdekning, kan fremsette alle innsigelser som kunne vært fremsatt under søksmål, herunder innsigelser mot kravets eksistens.

Det erkjennes at fristen i skattebetalingsloven § 48, femte ledd i utgangspunktet er oversittet, men Nuland har ikke vært representert ved advokat før nå og var ikke kjent med tremåneders fristen før dette ble opplyst i kemners prosesskrift datert 28.10.02. Kemneren har hatt all anledning til å påberope seg denne bestemmelsen tidligere og det søkes derved om fristoppreisning jfr domstolsloven § 153, 1. ledd jfr § 154, 1. ledd. Uansett er det kravets eksistens som skal prøves, hvilket innebærer at det er skattebetalingsloven § 48, femte ledd, tredje punkt som kommer til anvendelse. Innsigelsene kan derved prøves uhindret under en pågående innfordring.

Det anføres at kravet er foreldet jfr skattebetalingsloven § 48 a jfr foreldelsesloven § 2.

Det nedlegges følgende påstand:

Prinsipalt:

Alle utlegg basert på ligning av 020388, hvor det ble ilignet skatt for ligningsåret 19845, oppheves med øyeblikkelig virkning.

Subsidiært

Skattekravet er foreldet

For begge:

Stavanger kommune ved Stavanger likningskontor, dømmes til å betale sakens omkostninger, ifølge omkostningsoppgave, til Tore Nuland.

Innklagede har i hovedsak anført:

Klagefristen i § 9-6 er oversittet. Arkivplikten følger klagefristen. Det må derfor være tilstrekkelig å fremlegge skatteregnskap som dokumentasjon for kravet. Det vises til Gulating lagmannsretts avgjørelse LG-2001-00204 der det ble lagt til grunn at kravet var sannsynliggjort ved fremleggelse av reskontro for skatteregnskapet.

Kravet er uansett dokumentert ved fremlagt endringsmelding som viser at kravet har sitt grunnlag i restskatt etter omligning for årene 1977 til 1980.

Dersom det er aktuelt å prøve skattekravet må bevisbyrden snus og klager må eventuelt bevise at kravet er feil. Nuland har på ingen måte bevist at kravet er urettmessig.

Fristen for klage over forføyningen i skattebetalingsloven § 48, nr 5 er oversittet. Feil ligning kan dermed ikke påberopes som klagegrunn.

Det er ikke korrekt at kravet er foreldet. Det vises til dokumentasjon for avholdte utleggsforretninger av 18.05.88, 26.09.90 og 20.11.00 og påleggstrekk for så å si hele perioden. Både påleggstrekk og avholdte utleggsforretninger gir ny frist på 10 år fra tvangsforretningens avslutning jfr foreldelsesloven § 21.

Det nedlegges slik påstand:

1. Utlegg av 20.11.02 stadfestes
2. Staten v/ Stavanger kommune tilkjennes saksomkostninger med kr 1.000,-

Retten bemerker:

Skattebetalingsloven § 48 nr 5, 2. pkt fastsetter en klagefrist på tre måneder fra dato for utleggsforretningen for prøving av ligningsavgjørelse. Utlegg ble tatt den 20.11.00 og fristen for fremsettelse av innsigelser til ligningen er dermed oversittet. Vilkår for oppreisning jfr skattebetalingsloven § 48 nr 5, 3. pkt jfr domstolsloven §§ 153 og 154, 1.ledd er ikke oppfylt, idet manglende kjennskap til rettsreglene ikke er tilstrekkelig unnskyldningsgrunn. Det foreligger heller ikke særlige omstendigheter som taler for at oppreisning bør gis, jfr domstolsloven § 153. Herunder er det et relevant moment at Nuland med stor sannsynlighet ikke ville vunnet frem med sin sak.

Retten skal i den anledning kort bemerke:

Skattekrav er særlig tvangsgrunnlag for tvangsinndrivelse jfr tvangsfullbyrdelsesloven § 7-2, litra e jfr skattebetalingsloven §§ 30 jfr 32. Tvangsfullbyrdelsesloven § 4-2, 3. ledd kommer således til anvendelse og gir debitor rett til å fremsette "enhver innvending som kunne ha vært satt frem under et søksmål". Nulands anførsler om at han ikke er skyldig den ilignede skatten og at skatten vil innebære en dobbeltstraff er innsigelser knyttet til endring av ligning. For innsigelser relatert til endring av ligning gjelder en tiårsfrist jfr ligningsloven § 9-6 og denne fristen er absolutt. Skattekravet som er grunnlag for den påklagede utleggsforretning er fremkommet i ligning av mars 1988. Nulands innsigelser til fastsettelse av denne ligning er dermed for sent fremsatt i henhold til ligningsloven § 9-6. Innsigelsene kan etter dette ikke prøves ved alminnelig søksmål og kan dermed heller ikke prøves ved en tvangsinndrivelse jfr tvangsfullbyrdelsesloven § 4-2, 3. ledd.

Klagefristen er oversittet jfr skattebetalingsloven § 48 nr 5. Vilkårene for oppreisning er ikke tilstede. Klagen skal dermed avvises.

Nuland skal erstatte Stavanger kemnerkontors saksomkostninger i henhold til tvangsfullbyrdelsesloven § 3-3 jfr tvistemålsloven § 175. Kemneren har krevd dekket kr 1.000,-. Retten finner kravet rimelig og legger dette til grunn jfr tvistemålsloven § 176.

SLUTNING:

1. Klagen avvises.
2. Tore Nuland skal betale kr 1000,- i saksomkostninger til Stavanger kasserkontor innen 14 dager fra forkynnelse av kjennelsen.

Ingen av partene var til stede da kjennelsen ble avsagt. Kjennelsen forkynnes for partene ved deres prosessfullmektiger.

***

Kjennelsen kan påkjæres til Gulating lagmannsrett innen 1-en måned, regnet fra forkynnelsen.

Retten hevet

Christine Haver

dommerfullmektig

MOTTATT
13 MARS 2003

654 021
11

BILAG XVI

**Advokatfirmaet
Stavland & Co**

Post-/Besøksadresse:
Skippergt. 33
0154 Oslo

Telefon:
22 41 82 76
Telefaks:
22 42 78 79

E-mail:
Lawyers@stavland.net
Web:
<http://www.stavland.net>

K J Æ R E M Å L

til

Gulating lagmannsrett

Org.nummer:
NO 981 895 576

Advokat
Ola P. B. Stavland

Advokatfullmektiger
Johan Breien

Herman J Berge
Mobil:
958 40 531
E-mail:
herman.berge@chello.no

I kontorfellesskap:
Advokatene
Jacob Aars-Rynning
John Bakkebø
Niels A. Bugge

Sak nr.: 02-00654 D for Stavanger byfogdembete

Kjærende part: Tore Nuland
Stranden 83
0250 Oslo

Prosessfullmektig: Advokatfirma Stavland & Co
Advokatfullmektig Herman J Berge
Skippergata 33
0154 Oslo

Kjæremotpart: Staten v/kemneren i Stavanger
Postboks 118
4001 Stavanger

Prosessfullmektig: Leif Boge, kemneren i Stavanger
Postboks 118
4001 Stavanger

Saken gjelder: Utlegg – begjæring om opphevelse

Stavanger byfogdembete avsa kjennelse i saken den 5 februar 2003, med slik slutning:

1. Klagen avvises
2. Tore Nuland skal betale kr 1000,- i saksomkostninger til Stavanger kemnerkontor innen 14 dager fra forkynnelse av kjennelsen.

Kjennelsen påkjæres herved, både hva gjelder saksbehandlingen så vel som rettsanvendelsen og bevisbedømmelse.

Kjennelsen ble av retten feiladressert til advokatfirma Kvernberg AS. På forespørsel til retten ble kjennelsen fakset til mitt kontor den 12 februar 2003. Kjæremålet er derved rettidig.

1. Innledning

Helt siden sommeren 2001 har Tore Nuland provosert fremlagt dokumentasjon på kravet som kemneren i Stavanger bygger sitt påleggstrekk på. Da kemneren ikke fant det nødvendig å dokumentere kravet, besluttet Tore Nuland å klage over alle utlegg bygget på dette udokumenterte kravet. Selv ikke etter denne klagen fant kemneren det nødvendig å dokumentere kravet.

I prosesskrift av 6 januar 2003, like før byfogden skulle ta stilling til klagen, fant kemneren likevel å fremlegge noe av den etterspurte dokumentasjonen. Det kom her frem at kravet ikke skriver seg fra ligningsåret 1984, slik kemneren i alle år har hevdet overfor vår part, men for ligningsårene 1977 til og med 1981. Det kom videre frem at det ikke var snakk om et krav om restskatt for ligningsåret 1984, slik kemneren hadde påstått, men et krav oppstått etter en endring av tidligere ilignet skatt for ligningsårene 1977 til og med 1981.

Dette er dokumentasjon som kemneren har holdt tilbake over en lang periode. Dersom kemneren hadde fremlagt dokumentasjonen straks vår part etterspurte denne, ville det ikke ha vært nødvendig å bruke nesten to år på å klarlegge faktum. Utgifter som har påløpt som følge av kemnerens uvilje til å dokumentere sitt krav, må kemneren ha ansvaret for, jf tvml §177.

2. Kjæremålsgrunnene

2.1 Saksbehandlingsfeil

2.1.1 Inhabilitet

Advokat Tor Haver ble sent på 1980-tallet satt til å forvalte Tore Nulands formue, deriblant Nulands aksjer i Grand Hotell. Disse aksjene ble verdsatt til rundt kr 30.000,-. Haver fant det nødvendig å selge disse aksjene. For dette arbeidet skal Haver ha fakturert ca kr 40.000,-, slik at Nuland derved ble skyldig Haver ca kr 10.000,- for denne forvaltningen av hans formue.

Haver hadde ingen fullmakt til å forvalte andre enn Tore Nulands formue. Likevel; under forvaltning av formuen, solgte Haver ut Tore Nulands datters aksjer i bl.a. Grand Hotell.

Nuland anser at Havers forvaltning av hans formue, er belagt med flere rettsstridige og muligens straffbare handlinger.

Etter at kjennelsen i herværende sak ble forkynt, er det blitt kjent for vår part at dommerfullmektig Christine Haver skal være gift med Tor Havers sønn, Toralf. Dersom dette medfører riktighet, finner Tore Nuland det oppsiktsvekkende at Tor Havers svigerdatter har avsagt kjennelse i herværende sak.

Vår part arbeider for øvrig med en gjenopptakelsesbegjæring av straffesaken pådømt den 9 august 1985. I forbindelse med forvaltningen av Tore Nulands formue, vurderer Nuland hvorvidt Havers antatte rettsstridige handlinger skal forfølges rettslig. I så måte – dersom ovennevnte medfører riktighet – anser vår part Christine Haver som inhabil til å handle i saken som dommer, jf dl §106, nr 2, jf nr 1 (i og med at Tor Haver kan være medforpliktet eller regresspliktig), subsidiært dl §108. Denne inhabilitet må medføre at kjennelsen oppheves og hjemvises til ny behandling, jf tvml §386, annet ledd.

2.1.2 Manglende kontradiksjon

Vår part har over en meget lang periode søkt å få tilgang til kemnerens/ligningskontorets dokumentasjon på kravet, samt at vi flere ganger har provosert fremlagt dokumentasjonen. Dokumentasjonen ble påstått å ikke eksistere, da kemneren/ligningskontoret til enhver tid forholder seg til en tiårsfrist, således at dokumenter i saker som er eldre enn ti år, automatisk vil bli kastet.

Helt uventet, den 6 januar 2003, fant kemneren det likevel nødvendig å etterkomme vår parts provokasjoner, idet kravet ble forsøkt dokumentert gjennom vedlegg 2 og 3 i dok nr 8.

Dokumentet ble mottatt av undertegnede den 15 januar 2003. Oversendelsen ble besvart i faks til retten av den 16 januar 2003, hvor vår part ba om tid til å komme med bemerkninger til denne nye dokumentasjonen. Da jeg ikke hørte fra dommerfullmektig Haver mht min henstilling til retten av den 16 januar 2003, tok jeg telefonisk kontakt med henne i slutten av januar 2003. På direkte spørsmål om jeg kunne få en frist for bemerkninger til den nye dokumentasjonen, svarte Haver at det ikke ville være nødvendig med noen kommentar fra min side, da hun i første omgang kun skulle ta stilling til hvorvidt kemnerens tilsvaksfrist var overtrådt, en frist som fra vår parts side var påstått ikke overholdt.

Jeg slo meg derfor til ro med at Haver ville komme tilbake til meg etter at hun hadde tatt en beslutning i denne delen av saken, slik at vi ville bli gitt anledning til å kommentere kemnerens siste prosesskrift.

Det overrasket meg derfor stort at Haver avsa kjennelse i saken. Spesielt problematisk blir det da Haver har lagt til grunn den siste dokumentasjonen idet dommerfullmektigen uttaler at: "...Nuland med stor sannsynlighet ikke ville vunnet frem med sin sak." Dette kommer som en konklusjon etter å ha referert fra kemnerens siste dokumentasjon: "Kravet er uansett dokumentert ved fremlagt endringsmelding som viser at kravet har sitt grunnlag i restskatt etter omligning for årene 1977 til 1980."

Da det før den 6 januar 2003 ikke forelå den minste dokumentasjon på kravet, må man anse det som overveiende sannsynlig at det er nettopp denne nye dokumentasjonen som må ha ligget til grunn for Havers konklusjon. Uten denne dokumentasjonen, ville det ha vært uholdbart å komme til den konklusjon som Haver kom frem til.

Det må derfor antas at dommerfullmektigen derved har lagt til grunn, og bygget sin kjennelse på dokumentasjon som retten har hindret vår part å kommentere, langt mindre angripe, og man står derved overfor et klart brudd mot det kontradiktoriske prinsipp.

Ser man dette faktum i lys av at Haver fikk meg til å tro at det ikke var nødvendig på det nåværende tidspunkt å komme med bemerkninger til den meget overraskende og overrumplende dokumentasjon fra kemneren, bør det komme ganske så klart frem at vår part er blitt villedet av dommerfullmektig Haver. Saksbehandlingsfeilen er alvorlig, noe som må medføre at saken hjemvises til ny behandling, jf tvml §386, annet ledd. Det er også et spørsmål om hvorvidt det ville være fornuftig, sett i lys av det som nå er fremkommet mht byfogdembetes saksbehandling, å henvise saken til annen domstol, jf tvml §387.

Det skal legges til at dokumentasjonen for kravet, som kemneren sendte inn i prosesskrift av den 6 januar 2003, ikke er datert, hvor det derved kan stilles tvil til verdien av dokumentene. I alle tilfeller vil det være nødvendig med ytterligere undersøkelser i forhold til det nye

materialet som er fremlagt. Som følge av dette må vi få komme tilbake til spørsmålet, når materialet er gransket og eventuelle ytterligere provokasjoner er imøtekommet.

2.2 Rettsanvendelse

Den 9 august 1985 ble Tore Nuland dømt til 5 års fengsel, bl.a. for krenkelse av skattelovens §118, nr 1, første ledd. Nuland er gjennom endring av ligning den 2 mars 1988, ilignet tilleggsskatt for ligningsårene 1977 til og med 1981. I og med at Nuland er blitt dømt, og har sonet for krenkelse av skattelovens §118, kan han ikke i ettertid i tillegg bli ilignet tilleggsskatt for det samme forhold, jf EMK protokoll 7, art 4.

Det kan reises tvil om hvorvidt retten har vurdert dette spørsmålet særlig grundig, i og med at retten omtaler anførselen som hjemlet i EMK art 7, som taler om no punishment without law.

Namsrettens kobling av foreldelsesreglene i ligningsloven §9-6, i relasjon til tilleggsskatt som straff, er ikke anvendelig. Det kan forøvrig heller ikke være riktig at §9-6 er en absolutt foreldelsesregel, jf §9-6, nr 5.

Legges namsrettens syn til grunn, ville myndighetene kunne spekulere i å vente med å avbryte foreldelsen før den 31 desember på det tiende året, for deretter å foreta ligning påfølgende år som verken kunne angripes ved klage etter §9-6, nr 5, eller angripes ved en eventuell senere forføyning etter spesialregelen i skattebetalingsloven §48, nr 5.

2.2.1 Klagefristen i skattebetalingsloven §48 nr 5

I vår parts klage går det klart frem at vår part begjærer alle utlegg opphevet. Slik vår part forstår skattebetalingsloven §48, nr 5, løper tremånedersfristen fra den siste sak om tvangsfullbyrdelse eller midlertidig sikring, og ikke nødvendigvis fra utleggsforretningen av den 20 november 2000.

Kemneren har begjært tvangsdekning i Nulands bankkonto. Tvangsdekningen ble begjært den 27 november 2002, og ble meddelt vår part lille julaften 2002. Den 6 januar 2003 begjærte vår part at tvangsdekningen ikke skulle tas til følge, med samme begrunnelse som i herværende klage. Vi har pr i dag ikke fått svar fra namsretten i Oslo om hva som har blitt gjort i saken. Så langt vi kjenner til er der pr i dag ikke foretatt tvangsdekning i nevnte konto. Fra det tidspunkt en eventuell tvangsdekning blir kunngjort, vil det løpe en tremåneders frist for vår part til å klage over forføyningen. Tvangsfullbyrdelsesloven §10-3, første ledd, første pkt, viser til at tvfl §8-3 til §8-11 gjelder tilsvarende. Det vil si at namsmannen må vurdere hvorvidt begjæringen skal tas til følge. I dette arbeidet skal namsmannen ikke kunne hindre saksøkte i å fremme innsigelser, jf tvfl §5-6.

Det er ikke blitt brakt på det rene når den siste utleggsforretningen ble foretatt. Det kan dermed vanskelig avgjøres når tremånedersfristen starter sitt løp, før dette er brakt på det rene.

Høyesterett har i Rt-1984-184 redegjort for hva som bør ligge i skattebetalingsloven §48, nr 5, tredje pkt, mht begrepet; forføyning. Høyesterett kom frem til at tremånedersfristen må starte sitt løp fra utpantning, dvs utleggsforretning, og at det derved ikke kan knyttes noe fristutgangspunkt ved en senere forføyning i samme sak; eksempelvis ved en senere tvangsdekning.

Dette kan ikke være riktig i de saker hvor det foretas flere utleggsforretninger. Det er alltid anledning til å klage over, og komme med innsigelser i en utleggsforretning, og man bør derved ikke være avskåret fra å rette en klage også mot en tvangsdekning, i og med at man

4. Påstand

Med forbehold om endringer, nedlegges det slik

Påstand

Prinsipalt:

1. Saken henvises til ny behandling
2. Staten v/kemneren i Stavanger, dømmes til å betale sakens omkostninger

Subsidiært:

1. Alle utlegg oppheves
2. Staten v/kemneren i Stavanger, dømmes til å betale sakens omkostninger

Med hilsen
For advokat Oia P. B. Stavland

Herman J Berge
Advokatfullmektig

Oslo den 12 mars 2003

§ 9—6 Frister

- Spørsmål om endring av ligning kan ikke tas opp mer enn ti år etter inntektsåret.
  - Fristen skal være tre år når endringen gjelder ligningsmyndighetenes skjønnsmessige fastsetting eller deres anvendelse av skattelovgivningen, og det faktiske grunnlaget for den tidligere avgjørelse ikke var uriktig eller ufullstendig.
  - Er endringen til ugunst for skattyteren skal fristen være
    - to år etter inntektsåret når han ikke har gitt uriktige eller ufullstendige opplysninger,
    - to år etter inntektsåret, eventuelt ett år etter tidligere vedtak i endringssak, når endringen gjelder retting av skrive- eller regnefeil som han ikke var eller burde ha vært klar over.
  - Etter skatteyderens død kan endrings spørsmål tas opp innenfor fristene etter nr. 1 til 3 innen to år fra dødsfallet. Toårsfristen gjelder ikke så lenge boet verken er overtatt av selvskiftende arvinger eller er endelig oppgjort uten slik overtaking.
  - Fristene etter nr. 1—4 er ikke til hinder for
    - at vedtak etter dette kapitlet påklages til overordnet myndighet etter § 9—2,
    - overprøving etter § 9—5 nr. 3—5 hvis melding om overprøvningskravet er sendt skattyteren innen fire måneder etter at vedtaket ble truffet eller
    - at spørsmål om endring som følge av en domstolsavgjørelse tas opp innen ett år etter at avgjørelsen ble rettskraftig.
  - Etter utløpet av fristen etter nr. 1 kan ligningsmyndighetene likevel vedta økning av pensjonsgivende inntekt, når skattyteren forlanger det som følge av feil som i høy grad er sannsynliggjort og som han ikke kan lastes for. Ved slik økning skal pensjonspoeng og trygdeavgift økes tilsvarende. Departementet kan gi forskrift om gjennomføring av slik endring og om beregning og innbetaling av trygdeavgift.
  - Når skattelovgivningen foreskriver eller forutsetter endring av ligningen som følge av senere inntrufne omstendigheter, regnes fristene etter nr. 1 og nr. 2 fra det år da vilkårene for å foreta endringen ble oppfylt.
- Nr. 6 endr., náv. nr. 6 blir 7, 04.07.91 nr. 43, ikr. straks, Ot.p. 42, Inn.O. 60 (90—91)

§ 9—7 Varsel om endringssak

Er saken tatt opp på annen måte enn ved klage fra skatteyderen, skal skattyteren varsles med en passende frist for å uttale seg før saken avgjøres. Er vedtak truffet uten slikt varsel til skattyteren, kan han i klage bringe vedtaket inn for samme myndighet til ny behandling.

Instruks av 26. januar 1984 nr. 14 om

Underretning til skattyteren om at hans sak tas opp til endring.

Fastsatt av Finansdepartementet til ligningsloven § 9—7.

1

Der et vedtak tas opp til endring etter klage fra skattyteren, er det ikke nødvendig med særskilt varsel til skattyteren om at endring vil bli vurdert. Dette gjelder også dersom klagerett ikke foreligger.

2

Når en sak ellers tas opp til endring, skal skattyteren varsles med en passende frist til å uttale seg før saken avgjøres. Det er [redacted] til å [redacted] selv om det er tvilsomt om skatteyderens eventuelle reaksjon på varselet vil kunne få betydning for sakens utfall. Bli det ved en feil truffet et vedtak i endringssak uten at skattyteren har fått

forhåndsvarsel. Skattyteren gjøres oppmerksom på feilen og årsaken til den, samtidig med at han underrettes om vedtaket. Han skal også gjøres oppmerksom på at han i klage kan bringe vedtaket i endringssaken inn for den samme myndighet til ny behandling. Det bør samtidig settes en særskilt klagefrist, i samsvar med § 9—2 nr. 5. Skattyteren bør også etter klagefristens utløp gis anledning til å få prøvet et vedtak i endringssak på ny, dersom han ikke fikk forutgående varsel om endringssaken, (og han ikke selv tok initiativ til saken gjennom en klage). Såfremt ikke skattyterens anførsler er åpenbart grunnløse, bør tvangsinndrivelse av skatt og avgift i disse tilfellene utstå til saken er vurdert på nytt.

§ 9—8 **Vedtaksmyndighet**

1. Endringsspørsmål som tas opp av skattyteren ved klage etter § 9—2 eller av ligningsmyndighetene etter § 9—5 nr. 3—5, avgjøres av de organer som er angitt i de nevnte bestemmelser.
2. Endringsspørsmål som ligningskontoret tar opp etter § 9—5 nr. 1 eller nr. 2 avgjøres av ligningsnemnda, med mindre det gjelder en domstolsavgjørelse som forutsetter en annen behandling etter kapittel 8 eller 9.
3. Ligningsnemnda kan gi ligningskontoret fullmakt til å treffe vedtak som nevnt i nr. 1 eller nr. 2, dog ikke i sak som gjelder
  - a. tilleggsskatt etter §§ 10—2 til 10—4,
  - b. endring til skade for skattyteren av ligningsmyndighetenes skjønnsmessige fastsetting eller deres anvendelse av skattelovgivningen eller
  - c. klage som nevnt i § 9—7 annet punktum.
4. For saker etter dette kapitlet gjelder § 8—6 om stedet for ligningen tilsvarende.

Veiledende retningslinjer av 26. januar 1984 nr. 15 **om**

Delegasjon av myndighet til å treffe vedtak i endringssak

Gitt av Finansdepartementet til ligningsloven § 9—8

Ligningsnemnda kan etter ligningsloven § 9—8 nr. 3 delegere sin myndighet til å treffe vedtak i endringssaker til ligningskontoret. Dette gjelder likevel ikke i saker som nevnt i § 9—8 nr. 3 a—c.

I større kommuner bør ligningsnemnda som utgangspunkt delegere all sin myndighet til å treffe vedtak i endringssaker til ligningskontoret. Det angis så særskilt i delegasjonsvedtaket hvilke typer av saker nemnda selv skal avgjøre. I mindre kommuner kan forholdene ligge slik an at ligningsnemnda som utgangspunkt bør behandle samtlige endringssaker, slik at det eventuelt er de saksområder som skal delegeres, som angis i delegasjonsvedtaket.

Ved delegasjon fra ligningsnemnd til ligningskontor kan en bygge på følgende kriterier:

1. Hvorvidt endringen er i skattyterens favør eller ufavør.
Endringer i skattyterens favør bør som hovedregel kunne foretas av ligningskontoret.
2. Skattyterens standpunkt.
Er skattyteren enig i en bestemt endring i hans ufavør, bør ligningskontoret kunne treffe avgjørelse i endringssaken.
3. Størrelsen av endringen.
Det er bare endringer av større betydning som bør avgjøres av nemnda.

4. Ligningsnemnda bør avgjøre ligning.

5. Tidspunktet for endringen.
Endringssaker bør avgjøres avslutningen av overligningsnettet om det i det hele tatt er grunn til spunktet.

6. Ligningsnemnda kan også avgjøre endringssaker, f.eks. i saker ved

Om delegasjonsvedtakets form og innhold, se § 8—4 nr. 2.

1. Når ligningskontoret tar opp utgifter eller inntekt tas i stedet for at ligningen

2. Summarisk endring etter nr. 1 inntektsår ligningen etter kapittel 8 eller fradrag som for noe år utgjør fradrag som tilsammen utgjør mer

3. Hvis summarisk endring eller vedkommende inntektsår, skal til slik at virkningen på den samlede endring.

4. Summarisk endring kan ikke i måten. Varselet skal også gjøre og blir utført på vanlig måte for det uker.

1. Når det blir fastsatt tilleggsskatt i sak, skal skattyteren også svare som fastsettes av Kongen for hver til det år vedtaket blir truffet.

2. Renter etter nr. 1 skal ikke svare

Forskrift

Rentesats ved økt skat

Fastsatt ved kgl. res. med hjemmel i ligningsloven) §§ 9—10 og 13—2. Fremmet

Når det blir fastsatt tilleggsskatt i sak, skal skattyter svare rente net. For rente som er påløpt før 1. januar etter de samme regler. For renter etter 1. januar 1992, skal rentesatsen være

STAVANGER KOMMUNE
KEMNERKONTORET
Skatteavdelingen
Postboks 118
4001 STAVANGER

MOTTATT
28 MARS 2003

Telefon.....51-50 86 60
Telefax.....51-50 70 32
Bankgironr. skatt....7855.05.11036
kemner1103@stavanger.kommune.no
Org.nr.....NO 964 965 226

Sak nr. 654 021
Dok. nr. 13

Stavanger namsrett
Postboks 179
4001 Stavanger

BILAG XVIII

Vår ref. : 270932 44368

Deres ref. : 02-00654 D

Stavanger, 24.03.03

Prosesskriv til Gulating lagmannsrett

Sak nr 02-00654 D ved Stavanger namsrett

Kjærende part: Tore Nuland, Stranden 83, 0250 Oslo
Prosessflm: Advokatfirma Stavland & Co, v/ Adv.flm Herman Berge, Skippergata 33, 0154 Oslo

Kjæremotpart: Staten v/ Kemneren i Stavanger, Pb. 118, 4001 Stavanger
Prosessflm: Seksjonsleder Leif Boge, Kemneren i Stavanger.

Det vises til kjæremål av 12.03.2003. Samt rettens oversendelsesskriv av 14.03.2003. Vi har vedtatt forkynnelse 17.03.2003 og tilsvarefristen utgår således i dag.

I

Kjærende part har fremsatt habilitetsinnsigelser til dommerfullmektig Christine Haver. Bakgrunnen skal være at hennes nåværende svigerfar for 20 år siden var kjærende parts advokat. Og grunnlaget for habilitetsinnsigelsen er at man å vurderer å klage over det arbeidet Advokat Tor Haver gjorde. Disse innsigelsene finner vi nærmest paradiske. Det er ikke opplyst at det er fremsatt noen formell klage over Adv Tor Havers arbeid på noe tidspunkt forut for nærværende sak. Innsigelsene på dette punkt må avvises som grunnløse.

Kjærende part har videre påpekt at vi har holdt tilbake dokumentasjon. Det er for såvidt sant at det ble fremlagt dokumentasjon i form av ligningsvedtak på et sent stadie i saken. Selvsagt var ikke dette bevisst. Vi har trodd at disse dokumentene har vært makulert i tråd med ordinære rutiner etter 10 år. Det er også tilfelle med den originale endringsmelding. Denne kopien av endringsmeldingen som er fremlagt ble funnet ved en tilfeldighet, som vedlegg til korrespondanse med Nuland. Selv om vi er av den oppfatning at endringsmeldingen i seg selv ikke er avgjørende for sakens avgjørelse var det selvsagt at vi måtte legge den frem for sakens fullstendige opplysning.

Det fremgår av klart av Stavanger byfogdembetes kjennelse at for innsigelser knyttet til ligningen gjelder en absolutt 10-års frist, jfr lignl § 9-6. Fristen er oversittet og ligningene som er grunnlaget for våre krav er endelige.

Kjærende part provoserer fremlag dokumentasjon for avbrudd av foreldelse. Vi har tidligere fremlagt slik dokumentasjon jfr vedleggene til dok 8 i saken.

Med forbehold om ytterligere anførsler fremsettes slik

PÅSTAND:

1. Kjæremålet avvises.
2. Staten v/Stavanger kemnerkontor tilkjennes saksomkostninger for lagmannsretten med kr 1.000,-

Stavanger kemnerkontor
Skatteavdelingen

Leif Boge
seksjonsleder

Prosesskriv i 4 eksemplarer

**Advokatfirmaet
Stavland & Co**

Post-/Besøksadresse:
Skippergt. 33
0154 Oslo

Telefon:
22 41 82 76
Telefaks:
22 42 78 79

E-mail:
Lawyers@stavland.net
Web:
<http://www.stavland.net>

Org.nummer:
NO 981 895 576

Advokat
Ola P. B. Stavland

Advokatfullmektiger
Johan Breien

Herman J Berge
Mobil:
958 40 531
E-mail:
herman.berge@chello.no

I kontorfellesskap:
Advokatene
Jacob Aars-Rynning
John Bakkebø
Niels A. Bugge

P r o s e s s k r i f t

til

Gulating lagmannsrett

Sak nr.: 02-00654 D for Stavanger byfogdembete

Kjærende part: Tore Nuland
Stranden 83
0250 Oslo

Prosessfullmektig: Advokatfirma Stavland & Co
Advokatfullmektig Herman J Berge
Skippergata 33
0154 Oslo

Kjæremotpart: Staten v/kemneren i Stavanger
Postboks 118
4001 Stavanger

Prosessfullmektig: Leif Boge, kemneren i Stavanger
Postboks 118
4001 Stavanger

Saken gjelder: Utlegg – begjæring om opphevelse

Vi viser til Stavanger byfogds oversendelsesbrev av den 25 mars 2003, inkl kjæremotpartens tilsvar av den 24 mars 2003, og har følgende å bemerke til tilsvaret.

Ad habilitetsinnsigelsen – saksbehandling

Habilitetsinnsigelsen mot dommerfullmektig Haver er høyst berettiget. Advokat Tor Haver ble den 24 september 1987 oppnevnt av Sandnes herredsrett til å – som **tilsynsmann** – forvalte Tore Nulands formue. Begjæring om slik kjennelse hadde kommet fra politiet samme dag. Haver satte i gang med å selge ut Nulands aksjer. Ikke bare anså Haver seg bemyndiget til å forvalte Nulands formue, men også hans barns formuer, samt Nulands selskaper, dette til tross for at det i kjennelsen kun er gitt mandat til å forvalte Tore Nulands *personlige* formue.

Etter at høyesteretts dom i straffeutmålingssaken forelå, ble det angivelig utstedt og avsendt en soningsinnkalling adressert til Tore Nuland på hans Londonadresse. På det tidspunkt myndighetene påstår de har mottatt en bekreftelse på at Nuland hadde mottatt innkallelsen, var Nuland på ferie i Spania, og kunne objektivt sett umulig ha mottatt innkallelsen. Det faktiske forhold er at han aldri mottok denne innkallelsen.

Myndighetenes forfalsking av faktum, ga grunnlag for utstedelse av arrestordre gjennom InterPol, samt å begjære forvaltning av Nulands formue. Umiddelbart etter at Nuland ble kjent med arrestordren, meldte han seg på det lokale politihus i London, og ble straks satt i arrest. Formuesforvaltningen som kun hadde ett mål for øyet; å presse Nuland hjem til Norge, må anses for å ha vært totalt unødvendig i og med arrestasjonen.

Haver hadde ikke fått som mandat å kvitte seg med Nulands formue. Dog kan det se ut for at det var nettopp det han arbeidet for, og i den sammenheng; dekke opp for egne skyhøye honorarer i forbindelse med salg av formuen. Det er denne rettsstridige formuesforvaltningen Nuland har reagert mot. I dette lys bør det fremstå som rimelig klart at personer som er i nær slekt eller inngift i nær slekt med Haver, ikke kan behandle saker hvor Nuland opptrer som part.

Bakgrunnen for habilitetsinnsigelsen er ikke – slik kemneren hevder – at Tor Haver har vært Nulands advokat. Dersom kemneren skulle være usikker på faktum, må en av kemneren kunne forvente en viss selvstendig nysgjerrighet for å klargjøre faktum, før man legger ut med høyst hånefulle uttalelser som ikke har snev av rot i virkeligheten.

Habilitetsuttalelsen fra kemneren føyer seg inn i rekken av ugjennomtenkte og overflatiske uttalelser, og fremhever den arroganse og tildels hånefulle holdning vi og vår part har opplevet fra kemneren de siste år. Det skulle være tilstrekkelig å vise til den – etter vårt skjønn – straffbare overrumpende fremleggelsen av dokumentmateriale som kemneren har hatt i sin besittelse gjennom hele den tid jeg har søkt å få dokumentert kemnerens krav, dokumenter som kemneren altså forsettlig har valgt å holde tilbake, samt uttalelser om at Nuland – i motsetning til alle andre som opplever å bli gjenstand for dobbeltstraff – ikke må forvente å kunne frigjøre seg fra pågående dobbeltstraff, da Høyesteretts praksis ikke skal ha tilbakevirkende kraft for ham.

Avslutningsvis under dette punkt tillater jeg meg ytterligere å belyse kemnerens arroganse – og etter mitt skjønn; grove forakt for retten – når denne i tilsvar av 28 oktober 2002 (et tilsvar som kemneren

ikke engang var i stand til å overholde tilsvarsfristen på), som svar på vår parts forsøk på å resonnerer oss frem til hva kemneren muligens kunne bygge sitt krav på, uttaler – samtidig som han sitter på de ettersøkte dokumenter – at våre resonnement kun bygger på *antakelser*. Hva ellers skulle de bygge på, når det på det tidspunkt – og slik vi ser det, fremdeles – ikke eksisterte noen rettslig dokumentasjon på kravet.

Kemneren var for lengst oppfordret til å legge frem de fremprovoserte dokumenter som eventuelt skulle bygge opp under grunnlaget for kravet, men valgte likevel å sitte på dokumentene, i det lengste. Det hele kulminerte når kemneren likevel fant det nødvendig å legge frem dokumentasjonen i et prosesskrift av 6 januar 2003.

Det er nettopp slik oppførsel vår rettsorden gjennom vår prosesslovgivning ikke ønsker, noe som gjenspeiles bl.a i tvml §189, første ledd, nr. 5. Kemnerens unnløstelse av å fremlegge de nevnte dokumenter rammes også av dl §200, første ledd. I så måte ble vi hellig overrasket over at dommeren ikke engang reagerte på overrumplingen, men tvert imot – og uaktet vår rett til kontradiksjon – la den for sent fremlagte – og udaterte – dokumentasjonen til grunn for sin avgjørelse.

Det skal ikke kreves mye for å se alvorret i en slik saksbehandling, hvor dommeren ikke gir vår part den ringeste anledning til å kontradiktere denne fremlagte dokumentasjonen. Dette er et så alvorlig brudd på de mest elementære prosessregler, at vi ikke kan se det annerledes enn at dommeren må ha handlet mot bedre viten, jf strl §110.

Straks etter at jeg ble gjort kjent med de for sent fremlagte dokumentene, meddelte jeg retten i faks og brev av 16 januar 2003 om at jeg ønsket en tre ukers frist for å besvare kemnerens overrumpling. Da jeg ikke hørte fra retten, ringte jeg dommeren, og ble da villedet til å tro at hun kun skulle ta opp til vurdering vår parts innsigelse mht kemnerens oversittelse av tilsvarsfristen, slik at det ikke var nødvendig med noen bemerkninger i denne omgang.

Når det så viser seg at dommeren har villedet meg, hvor hun avgjør hele saken, på basis av for sent innleverte dokumenter, som vår part ikke har fått anledning til å svare på, så kan vi ikke se annerledes på dette enn at dommeren har inkriminert seg selv. Jeg legger ved faks og brev av 16 januar 2003.

Ad for sent fremlagt dokumentasjon – og beviskraft

Kemneren hadde i 1 ½ år vært kjent med våre uttallige krav om dokumentinnsyn og provokasjoner om dokumentfremleggelse, og hadde derved all anledning og incitament til å gå igjennom arkivene sine for å evt finne dokumenter.

I og med at alle arkiver i saken skal være makulert, fremstår det som meget merkelig at man likevel finner arkiver på Nuland, hvor man der finner de ettersøkte dokumenter. Hvorom allting er, jeg tør påstå at det umulig kunne medføre særlig omfattende arbeid å lete seg frem til den arkivboksen hvor kemneren nå har funnet dokumentene lagret. Således – og i og med våre uttallige krav og provokasjoner – vil kemneren ha gjort seg skyldig i forsømmelig eller annet utilbørlig forhold, under

tvangsfullbyrdelse eller rettergang, og bør derved straffes for dette, jf dl §200. Dette må bl.a. medføre at vår parts omkostninger i denne saken, i sin helhet må belastes kemneren.

Vi anser for øvrig ikke den for sent fremlagte dokumentasjon som et bevis for kravet.

Dokumentasjonen kan for det første ikke gis i original form. Derneft er dokumentasjonen udatert. Og for det tredje sier den intet om når Nuland ble notifisert om den fremtidige endringen.

Det er opplagt at kommunen har frister å forholde seg til mht når en ligning kan endres, jf ligningsloven §9-6, første ledd, samt femte ledd, litra c. Vi har bedt om å få dokumentert på hvilket tidspunkt Nuland ble notifisert om at ligningsmyndighetene hadde i tankene å endre hans ligning. Dette har vi ikke fått.

Av den fremlagte utdaterte endringsmelding, fremgår det at en stor del av endringen gjelder tilleggsskatt. Slik skatt kan ikke ilignes uten at skatteyter blir varslet samt gitt en frist for uttalelse, jf ligningsloven §10-2, femte ledd. Kemneren har ikke dokumentert at Nuland er blitt varslet før man ila tilleggsskatt. Vedtaket er dermed ugyldig.

Kemneren påstår at den angivelige endringsmelding er funnet som et vedlegg til korrespondanse med Nuland. Vi ber om å få dokumentert hvilken korrespondanse det her er tale om, og nøyaktig hvor i arkivet man har funnet denne fremlagte dokumentasjonen. Vi begjærer samtidig innsyn i hele det arkiv hvor kemneren angivelig skal ha funnet dokumentasjonen.

Kemneren kan vel neppe høres i at de har trodd at dokumentene har vært makulert i tråd med ordinære rutiner etter 10 år. Skattebetalingsloven §48, femte ledd, åpner opp for at prøving av ligningsavgjørelse kan kreves inntil 3 måneder etter den forføyning som det klages over. En slik forføyning kan begjæres i lang tid etter at en evt tiårsfrist har løpt ut – som i herværende sak, hvor forføyningen er begjært 15-20 år etter den angivelige ligningsavgjørelsen. Følgelig forutsettes det vel at vedkommende må ta vare på dokumentasjonen, i et hvert fall inntil 3 månedersfristen er løpt ut.

Dersom kemneren likevel makulerer all dokumentasjon på eget krav som er under stadig innkreving, så får det være opp til kemneren å ta ansvaret for en slik handling, bl.a. ved at kemneren naturligvis må sitte med bevisbyrden for kravets eksistens og gyldighet.

Selv om kemneren måtte mene at endringsmeldingen ikke er avgjørende for sakens avgjørelse, så må vår part få mene det motsatte. Det er klart at dersom kemneren har notifisert Nuland om endring etter at foreldelse har inntrådt, så kan ligningen ikke endres. Det er da naturligvis høyst avgjørende å få dokumentert når slik endringsmelding ble sendt til Nuland, jf Rt-2000-244: "Hensynet til skattyter tilsier etter min mening at det skal kunne dokumenteres på hvilket tidspunkt spørsmålet om endringsligning ble tatt opp, hvilket må medføre at skattyter som hovedregel skal ha skriftlig underretning..."

Ut fra dette må det kreves en klar underretning til skattyter om at han har grunn til å vente seg ligningsmessige endringer for at saken skal anses å være "tatt opp". Det er ikke nok at ligningsmyndighetene arbeider med saken og skattyter er klar over dette, dersom han ikke har fått en

klar (skriftlig) underretning om dette. Nuland har ikke en gang vært klar over at det angivelig ble arbeidet med en slik endring av ligningen. Nødvendig dokumentasjon om underretning provoseres fremlagt.

Dersom skatteyder innenfor klagefristen har bedt om opplysninger som han må få fra ligningskontoret for å kunne klage, kan han levere endelig klage innen tre uker etter at ligningskontoret har sendt de nødvendige opplysninger. Jeg er usikker på hvorvidt Nuland i det hele tatt hadde mulighet til å klage på ligningen, i og med at han satt i varetekt på det tidspunkt den angivelige endringsmelding angivelig skal ha blitt sendt ut, og at han derved heller ikke har fått meldingen fra ligningskontoret.

I et hvert fall kan Nuland levere inn en klage innen tre uker etter at ligningskontoret har sendt ut de nødvendige opplysninger. Ligningskontoret – og kemneren – har gjennom hele perioden fra 1988 og frem til januar 2003 hevdet at ligningen gjaldt inntektsåret 1984, noe som senere har vist seg å være helt feil. Det må vel da være klart at Nuland neppe noen gang har kunnet forfatte en rimelig fornuftig klage, i og med at han av fengselsmyndigheten ble totalt hindret fra å beskytte egne interesser, samt at ligningskontoret selv har villedet Nuland til å tro at skattekravet gjaldt ligningsåret 1984, et ligningsår hvor Nuland for øvrig fikk tilbakebetalt flere hundre tusen kroner i for meget betalt skatt. Det er således et stort spørsmål om Nuland i det hele tatt har fått tilgang til nødvendige opplysninger, slik at denne tre ukers fristen neppe kan ha startet sitt løp.

Endelig skal det igjen understrekes at vedlegg til dok 8 i herværende sak, ikke dokumenterer avbrudd av foreldelse, slik kemneren hårdnakket synes å mene, da dokumentene ikke er etterprøvbare, og heller ikke er daterte.

Påstanden opprettholdes.

* * *

Dette prosesskrift er sendt retten i ett eksemplar, og saksøker i to eksemplar.

Med hilsen
For advokat Ola P. B. Stavland

Herman J Berge
Advokatfullmektig

Oslo den 11 april 2003

Gulating lagmannsrett
Postboks 7414
5020 Bergen

Post-/Besøksadresse:
Skippergt. 33
0154 Oslo

Telefon:
22 41 82 76
Telefaks:
22 42 78 79

E-mail:
Lawyers@stavland.net
Web:
<http://www.stavland.net>

Oslo den 17 oktober 2003

Att : Dommeren
Ad : Kjæremålssak – manglende avgjørelse
Deres Referanser :
Vår Referanse :
Oversendelse : Brev
Deres faks nr :
Antall sider :
Vedlegg :

Org.nummer
NO 981 895 576

Advokat
Ola P. B. Stavland

Advokatfullmektiger
Johan Breien

Herman J Berge
Telefon:

22 42 12 80
Telefaks:
22 42 12 81

Mobil:
958 40 531

E-mail
herman.berge@chello.no

I kontor felleskap:
Advokatene
Jacob Aars-Rynning
John Bakkebø
Niils A. Bugge

Den 12 mars 2003 sendte jeg inn kjæremål i sak nr 02-000654 D for Stavanger byfogdembete – Tore Nuland vs Staten v/kemneren i Stavanger.

I begynnelsen av juni 2003 var jeg i kontakt med Gulating lagmannsrett for å ettersøke saken. Jeg ble fortalt at kjennelsen var ferdig, og at den nå kun var ute til gjennomlesing hos de andre dommerne. Jeg slo meg til ro med at kjennelsen ville komme før ferien.

I begynnelsen av september 2003 var jeg igjen i kontakt med Gulating lagmannsrett for å ettersøke saken. Jeg ble igjen fortalt at kjennelsen var ferdig, og at den nå kun var ute til gjennomlesing hos de andre dommerne. Det ble lagt til at en av dommerne var syk, og at dette kunne ta litt tid.

Det har nå gått 7 måneder siden jeg sendte inn kjæremålet, og det har gått over seks uker siden jeg var i kontakt med lagmannsretten for å ettersøke kjennelsen.

Med denne bakgrunn, ber jeg om Gulating lagmannsretts redegjørelse for hvorfor det har tatt så vidt lang tid, uten at det foreligger noen kjennelse. Samtidig ber jeg retten om å prioritere denne saken, spesielt sett i lys av de konsekvenser usikkerheten rundt avgjørelsen får for min klient. Dersom det ikke lar seg gjøre å forsere saken, ber jeg retten om å informere oss om dette.

For advokat Ola P. B. Stavland

Herman J Berge
Advokatfullmektig

GULATING LAGMANNSRETT

Postadresse: Postboks 7414 5020 BERGEN Besøksadresse: Bergen Tinghus, Tårnplassen 2

Telefon: 55 23 71 20 Telefaks: 55 23 07 24 Bankgiro: 8276.01.01091

Internett: www.gulating.no Saksbehandlers direkte telefon, se ved underskriften

Advokat Ola P.B. Stavland
v/adv.flm. Herman J. Berge
Advokatfirma Stavland & Co.
Skippergt. 33

0154 OSLO

Sak nr 03-00652 K/01: Tore Nuland - Staten v/Kemneren i Stavanger
Vår ref.: RS/wso

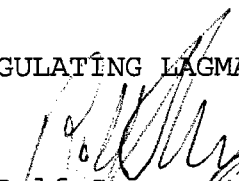
Det vises til Deres brev av 17.10.2003 hvor De etterlyser avgjørelse i ovennevnte sak.

Som forberedende dommer i saken kan jeg opplyse at utkast til kjennelse forelå først etter at flere dommere hadde startet sin ferieavvikling. Disse kunne først gå gjennom saken og utkastet etter ferien. Denne gjennomgangen avdekket et ønske om en intern drøftelse. På grunn av reisefravær og sykefravær har dette dessverre tatt tid. Dommeren som har vært syk er nå tilbake, delvis, og konferanse i saken ble avholdt i forrige uke.

Jeg håper dette er tilstrekkelig avklarende.

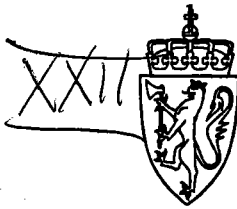
Kopi av dette brevet sendes kjæremotparten til orientering.

GULATING LAGMANNSRETT, 29. oktober 2003.

Rolf Strøm
lagdommer

BILAG

MOTTATT
27 NOV. 2003

GULATING LAGMANNSRETT

gjør vitterlig:

År 2003 den 19. november ble av Gulating lagmannsrett

Lagdommer Rolf Strøm

Lagdommer Jon Atle Njøs

Lagdommer Arne Henriksen

i kjæremålssak nr 03-00652

Kjærende part: Tore Nuland

Prosessfullmektig: Advokatfullmektig Herman J. Berge, Oslo

Motpart: Staten v/kemneren i Stavanger

Prosessfullmektig: Seksjonsleder Leif Boge, Kemneren i Stavanger

avsagt slik

KJENNELSE:

Saken gjelder klage på beslutning om utlegg.

Stavanger byfogdembete avsa den 5. februar 2003 kjennelse med slik slutning:

1. Klagen avvises.
2. Tore Nuland skal betale saksomkostninger til Stavanger kemnerkontor innen 14 dager fra forkynnelsen av kjennelsen.

Kjennelsen er rettidig påkjært av Tore Nuland. Kjæremålet gjelder saksbehandlingen, rettsanvendelsen og bevisbedømmelsen. Staten v/kemnerkontoret i Stavanger har tatt til motmæle og påstått kjennelsen avvist.

Den kjærende part har sammenfatningsvis anført at det kan foreligge inhabilitet dersom det er korrekt at dommerfullmektig Haver, som avsa den påkjærte kjennelse, er svigerdatter til adv. Tor Haver som tidligere har forvaltet kjærende parts formue. Inhabilitet må føre til opphevelse, jfr. tvml. § 386 annet ledd.

Det foreligger manglende kontradiksjon i saken. Kjærende part har flere ganger provosert fremlagt dokumentasjon for kravets eksistens, men fått opplyst at dokumenter eldre enn 10 år automatisk ble kastet. Kemneren etterkom likevel provokasjonene idet kravet ble forsøkt dokumentert gjennom vedlegg 2 og 3 til prosesskrift av 6. januar 2003 som kjærende part mottok den 15. samme måned. Kjærende sendte 16. januar telefaks til retten og ba om tid til å komme med bemerkninger til den nye dokumentasjonen. Da tilbakemelding ikke ble mottatt tok kjærende part telefonisk kontakt og ba om frist for bemerkninger. Dommerfullmektigen opplyste da at det ikke ville være nødvendig med noen kommentar fra den kjærende part da retten i første omgang kun skulle ta stilling til hvorvidt kemnerens tilsvarsfrist var oversittet slik som påstått av kjærende part. Kjennelse ble deretter avsagt uten ytterligere tilbakemelding til kjærende part. Dette er særlig problematisk fordi retten uttaler i kjennelsen at kjærende part "...med stor sannsynlighet ikke ville vunnet frem med sin sak." Da det før 6. januar 2003 ikke var fremlagt dokumentasjon for kravet, bygger retten etter all sannsynlighet

på dokumentasjonen som var vedlagt nevnte prosesskrift og som retten hindret kjærende part i å kommentere og langt mindre imøtegå. Dette innebærer et brudd på det kontradiktoriske prinsipp. Saksbehandlingsfeilen var alvorlig og må medføre at saken hjemvises til ny behandling, jfr. tvml. § 386 eventuelt henviser den til en annen domstol, jfr. tvml. § 387. Verdien av dokumentasjonen fra kemneren er usikker da dokumentasjonen ikke er datert.

Vedrørende rettsanvendelsen er bemerket at den kjærende part den 9. august 1985 ble dømt til fem års fengsel bl.a. for krenkelse av skatteloven § 118 nr 1 første ledd. Den kjærende part er gjennom ligning av 2. mars 1988 ilignet tilleggsskatt for ligningsårene 1977 til og med 1981. Domfellelsen gjør at han ikke i ettertid kan bli ilignet tilleggsskatt for samme forhold, jfr. EMK protokoll 7, art. 4. Namsrettens kobling av foreldelsesreglene i ligningsloven § 9-6 i relasjon til tilleggsskatt som straff, er ikke anvendelig. § 9-6 er ikke en absolutt foreldelsesregel, jfr. bestemmelsens nr. 5.

Dersom namsrettens syn legges til grunn, kan staten spekulere i å vente med å avbryte foreldelsesfristen til utgangen av det tiende året for deretter å foreta ligning det påfølgende år og for å unngå klage etter § 9-6 eller unngå eventuell senere forføyning etter spesialregelen i skattebetalingsloven § 48 nr. 5.

Kjærende part begjærer alle utlegg opphevet. Etter skattebetalingsloven § 48 nr. 5 løper tremånedersfristen for å klage fra den siste sak om tvangsfullbyrdelse eller midlertidig sikring. Det er ikke bragt på det rene når siste utleggsforretning ble foretatt og når fristens løp derfor startet.

Kemneren begjært tvangsdekning i kjærende parts bankkonto den 27. november 2002. Dette ble meddelt den kjærende part den 23. desember samme år og 6. januar 2003 begjærte kjærende part at begjæringen ikke skulle tas til følge. Fra en eventuell tvangsdekning blir kunngjort, vil det løpe en tre måneders klagefrist. Det vises til tvfbl. § 10-3 første ledd første punktum jfr. §§ 8-3 til 8-11. Det vil være anledning til å reise innsigelser knyttet til endring av ligning ved enhver tvangsforføyning.

Påstanden om dobbelstraff er ikke innsigelser knyttet til endring av ligninger som sådan, men står på egne ben. Foreldelse skjer etter strafferettslige bestemmelser. Tilleggsskatten er materiellrettslig straff.

Vilkårene foreligger for fristoppreisning.

Etterlyst dokumentasjon ble først oversendt retten den 6. januar. Kemneren bør derfor ilegges ansvar for sakens omkostninger jfr. tvml. § 177.

Kjærende part har nedlagt slik påstand:

Prinsipalt:

1. Saken henvises til ny behandling
2. Staten v/ kemneren i Stavanger, dømmes til å betale sakens omkostninger

Subsidiært:

1. Alle utlegg oppheves
2. Staten v/kemneren i Stavanger, dømmes til å betale sakens omkostninger.

Kjæremotparten har sammenfatningsvis anført at det ikke er grunnlag for habilitetsinnsigelse mot dommeren i første instans.

Kjæremotparten har ikke holdt tilbake dokumentasjon. Kjæremotparten la til grunn at dokumentene som ble etterspurt var makulert i tråd med ordinære rutiner. Dokumentene som senere ble fremlagt ble ved en tilfældighet funnet som vedlegg til korrespondanse med kjærende part. Selv om denne aktuelle endringsmeldingen ikke er avgjørende for saken, var det selvsagt at den måtte fremlegges for sakens fulle opplysning.

For innsigelser knyttet til ligningen, gjelder en absolutt 10-års frist, jfr. lignl. § 9-6.

Fremprovosert dokumentasjon for avbrudd av foreldelse er tidligere fremlagt i saken.

Kjæremotparten har nedlagt slik påstand:

1. Kjæremålet avvises.
2. Staten v/ Stavanger kemnerkontor tilkjennes saksomkostninger for lagmannsretten med kr. 1.000,-

Kjærende part har inngitt prosesskrift av 11. april 2003. I prosesskriftet har kjærende part utdypet inhabilitetsinnsigelsen og anført at advokat Haver var tilsynsmann satt til å forvalte

kjærende parts formue og at han ikke var hans advokat. Kjærende part anfører at saksbehandlingen i tingretten ikke tilfredsstilte kravene til kontradiksjon og at kjærende part ble overrumplet ved den dokumentasjon som kjæremotparten fremla i prosesskrift i 6. januar d.å. Forholdet rammes av domstolloven § 200 første ledd. Kjærende part kan ikke se det annerledes enn at dommeren må ha handlet mot bedre viten, jfr. strl. § 110 når det ikke ble gitt adgang til kontradiksjon av den fremlagte dokumentasjonen.

I anledning for sent fremlagt dokumentasjon og dens beviskraft anføres at kjæremotparten var vel kjent med kravet om innsyn og provokasjoner om dokumentfremleggelse og derved hadde all anledning og icitament til å gå igjennom arkivene for å eventuelt finne dokumenter. Det kunne umulig medføre særlig omfattende arbeid å lete seg fremtil den arkivboksen hvor de aktuelle dokumenter ble funnet lagret. Således vil kemneren på bakgrunn av kjærende parts utallige krav og provokasjoner ha gjort seg skyldig i forsømmelig eller annet utilbørlig forhold under tvangsfyllbyrdelse eller rettergang og bør straffes for dette, jfr. dstl. § 200. Dette må bl. a. medføre at kjæremotparten må belastes den kjærende parts saksomkostninger.

Den fremlagte dokumentasjon er ikke bevis for kravet. Den er ikke i original. Den er udatert og det fremgår ikke om kjærende part ble notifisert om endringen.

Kommunen har frister å holde seg til med hensyn til når en ligning kan endres, jfr. ligningsloven § 9-6 første ledd, samt femte ledd, litra c. Kjærende part har ikke fått dokumentert når ligningsmyndighetene hadde i tanke å endre hans ligning. Av den fremlagte endringsmelding fremgår at en stor del var tilleggsskatt. Slik skatt kan ikke ilignes før skattyter er varslet og gitt frist for uttalelse, jfr. ligningsl. § 10-2 femte ledd. Det er ikke dokumentert at kjærende part ble varslet før tilleggsskatt ble ilagt og vedtaket er derfor ugyldig.

Kjæremotparten har opplyst at dokumenter ordinært makuleres etter 10 år. Forføyning kan begjæres også etter ti års-fristen. Skattebetalingsloven § 48 femte ledd åpner for at prøving av ligningsavgjørelser kan kreves inntil 3 måneder etter den forføyning det klages over. Det må forutsettes at dokumentasjonen tas vare på i hvert fall inntil 3 månederfristen er løpt ut. I motsatt fall må kjæremotparten sitte med bevisbyrden for kravets eksistens og gyldighet. Dersom kemneren har notifisert kjærende part om endring etter at foreldelse har inntrådt, kan

ligningen ikke endres. Det vil være avgjørende når endringsmelding ble sendt den kjærende part, jfr. Rt. 2000 s. 244.

Dersom skattyter innenfor klagefristen har bedt om opplysninger som han må få fra ligningskontoret for å klage, kan han klage innen tre uker fra ligningskontoret har sendt de nødvendige opplysningene. Frem til januar 2003 har ligningskontoret og kemneren feilaktig hevdet at ligningen gjaldt inntektsåret 1984 hvor kjærende part fikk tilbakebetalt flere hundre tusen kroner i for meget betalt skatt. Det er derfor uklart om tre ukers fristen har startet sitt løp.

Lagmannsretten bemerkninger:

Saken gjelder kjæremål over kjennelse avsagt av byfogden i Stavanger. Kjærende part har anført at dommerfullmektigen som avsa den påkjærte kjennelse var inhabil og vist til dl. § 106nr. 2 jfr. nr.1, subsidiært § 108. Dl. § 106 nr. 2. Lagmannsretten legger til grunn at dommerfullmektigen er gift med nevø av advokat Tor Haver. Dommerfullmektigens svogerskapsforhold til advokat Tor Haver er derved så nær at hun rammes av bestemmelsen i dl. § 106 nr. 2 dersom grunnvilkåret i nr. 1 er tilstede. Avgjørende blir derfor om advokat Tor Haver er medforpliktet eller regresspliktig i forhold til den kjærende part. De andre alternativene som er nevnt i bestemmelsens nr. 1 er ikke påberopt og synes heller ikke aktuelle. Det er anført at advokat Haver solgte *"ut Tore Nulands datters aksjer i bl.a. Grand Hotell."* og at *"Nuland anser Havers forvaltning av hans formue, er belagt med flere rettsstridige og muligens straffbare handlinger."*

Anførselen om at advokat Haver har solgt aksjer tilhørende kjærende parts datter, kan ikke føre frem. Lagmannsretten kan ikke se at det kan medføre medforpliktelse eller regressplikt for adv. Haver i forhold til kjærende part at advokaten eventuelt har solgt aksjer eiet av andre enn den kjærende part. Kravet må eventuelt bero hos den som var eier av aksjene. Det er også påstått at advokaten solgte kjærende parts selskaper enda advokatens mandat kun omfattet kjærende parts personlige formue og at advokat Haver har begått *"flere rettsstridige og muligens straffbare handlinger."* Det er ikke gitt nærmere opplysninger om mandat og formuesforhold eller for øvrig konkret angitt hva de rettsstridige forhold skulle være. Da handlingene skulle være knyttet til formuesforvaltning sist på 1980 tallet iflg. den kjærende part, måtte det kunne forventes at dette hadde vært fulgt opp i form av anmeldelser, pengekrav eller annet som kunne konkretisere anførselen. Så er ikke gjort og lagmannsretten

kan ikke se at det er grunnlag for den. Det foreligger derfor ikke inhabilitet med grunnlag i dl. § 106 nr.2 jfr. nr. 1.

Inhabilitet etter den skjønnsmessige regel i dl. § 108 krever at det foreligger "*særegne omstendigheter*". Det er ikke anført noen slike særegne omstendigheter annet enn de som er nevnt i forbindelse med strl. § 106. Selv om det vektlegges at kjærende part har påstått inhabilitet hos dommerfullmektigen, må det kreves at det også faktisk foreligger særegne omstendigheter som er skikket til å svekke tilliten til dommerfullmektigens uhildethet. Her synes det eneste å være at kjærende part etter at dommerfullmektigen har avsagt kjennelse, hevder at hennes manns onkel bortimot 15 år tidligere har forvaltet kjærende parts formue på en måte som man nå opplyser kan være rettsstridig. Dette er etter lagmannsrettens syn ikke tilstrekkelig til å inhabilisere dommerfullmektigen.

Med hensyn til saksbehandlingen legger lagmannsretten til grunn den kjærende parts opplysninger om at kjærende part først den 15. januar 2003 mottok en rekke nye dokumenter som den kjærende part tidligere hadde begjært fremlagt. Det er for lagmannsretten ikke nødvendig å gå inn på bakgrunnen for dette. Det må videre legges til grunn at den kjærende part umiddelbart deretter, den 16. januar 2003, skriftlig anmodet om tre ukers frist til å kommentere det nye materialet. Av kjæremålet fremgår at kjærende parts prosessfullmektig tok kontakt med dommerfullmektigen i slutten av januar da han ikke hadde mottatt svar på begjæringen om fristutsettelse. Han skal da, iflg. kjæremålet, ha fått beskjed om at det ikke ville være nødvendig med noen kommentar fra hans side da dommerfullmektigen i første omgang kun skulle ta stilling til om kjæremotpartens tilsvarsfrist var overholdt. Det er på det rene at kjennelsen hvor klagen ble avvist, ble avsagt mindre enn tre uker fra begjæringen om fristutsettelse ble datert.

Lagmannsretten finner ikke at den manglende kontradiksjon er en feil ved saksbehandlingen som kan ha virket bestemmende på kjennelsens innhold, jfr. tvistemålsloven § 384 første ledd. Av kjennelsesgrunnene fremgår at byfogden la til grunn at kjærende part hadde oversett sin klagefrist og at den kjærende part begjærte oppreisning for fristoversittelse. Retten fant at vilkårene for oppreisning ikke var tilstede, jfr. domstolloven §§ 153 og 154. I anledning sistnevnte bestemmelse uttalte retten at det ikke forelå særlige omstendigheter som talte for at oppreisning burde gis; herunder at "*det er et relevant moment at Nuland med stor sannsynlighet ikke ville vunnet frem med sin sak.*" Retten har i sin avgjørelse redegjort for at

den ved denne vurderingen har bygget på at saken gjelder innsigelser relatert til endring av ligning og at det da gjelder en absolutt ti-årsfrist. Retten har vist til ligningsloven § 9-6 og at innsigelsene verken kan prøves ved alminnelig søksmål eller ved tvangsinndrivelse, jfr. tvangsfullbyrdelsesloven § 4-2 tredje ledd. Kjennelsen må forstås slik at retten ved sin avgjørelse ikke har bygget på den dokumentasjon som kjærende part ønsket å kommentere.

Lagmannsretten bemerker videre at den kjærende part har oversett klagefristen i skattebetalingsloven § 48 nr. 5 annet pkt. og at lagmannsretten for så vidt gjelder kjæremålet over avslaget på å gi fristoppreisning, har full prøvelsesadgang.

Lagmannsretten finner ikke å ta kjæremålet til følge og gi kjærende part oppreisning for fristoversittelse. Lagmannsretten finner ikke at kjærende parts fristoversittelse har vært forsettlig, men finner at den må legges ham til last, jfr. domstolloven § 153. Lagmannsretten er etter en helhetsvurdering kommet til at det ikke foreligger særlige omstendigheter som taler for oppreisning og at vilkårene for å gi dette ikke er tilstede. Lagmannsretten viser til at den kjærende part var representert ved prosessfullmektig og at manglende aktsomhet hos denne, rammer kjærende part selv. Lagmannsretten bemerker at fristoversittelsen var betydelig. I forhold til de omstendigheter som den kjærende part har fremhevet til støtte for at oppreisning bør gis, bemerker lagmannsretten at anførselen om at den ilagte tilleggesskatt innebærer dobbelstraff for kjærende part, åpenbart ikke kan føre frem etter Høyesteretts plenumskjennelse av 21. mars 2003. Ved kjennelsen ble uttalt at det ikke var rimelig å la dagens rettsoppfatning virke tilbake med gjenopptakelse av avsagte straffedommer. Det samme må gjelde i forhold til skattekravet som pretenderes å være dobbelstraff i sak hvor kjærende part tidligere er straffedømt.

Kjennelsen fra Stavanger byfogdembete blir etter dette å stadfeste.

Kjæremålet har vært forgjeves. Kjærenede part, Nuland, tilpliktes i overensstemmelse tvfbl. § 3-3 jfr. tvml. § 180 første ledd å bære kjæremotpartens omkostninger, idet det ikke finnes særlige omstendigheter som tilsier at han fritas for erstatningsplikt. Kemneren i Stavanger har påstått seg tilkjent kr. 1.000,- i saksomkostninger. Beløpet finnes rimelig og omkostningsoppgaven legges til grunn.

Kjennelsen er enstemmig.

SLUTNING:

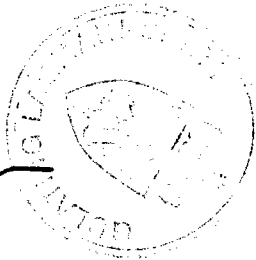
1. Stavanger byfogdembetes kjennelse stadfestes.
2. Tore Nuland tilpliktes å betale Staten v/ Stavanger kemnerkontor sakens omkostninger med 1.000,- -ettusen- kroner innen 2 –to- uker fra forkynnelse av kjennelsen.

Jon Atle Njosen

Rolf Strøm

Arne Henriksen

Rett utskrift:

Wibecke S. Onarheim

K J Æ R E M Å L

BILAG XXIII

til

Norges Høyesterett

Sak nr.: 03-00652 K/01 for Gulating lagmannsrett

Kjærende part: Tore Nuland
Middelstun gt 23
0368 Oslo

Prosessfullmektig: Egen

Kjæremotpart: Staten v/kemneren i Stavanger
Postboks 118
4001 Stavanger

Prosessfullmektig: Leif Boge, kemneren i Stavanger
Postboks 118
4001 Stavanger

Saken gjelder: Utlegg – begjæring om opphevelse

1. Innledning

Den 12 mars 2003 påkjærte min prosessfullmektig Stavanger tingretts kjennelse av den 5 februar 2003. Etter flere purringer til Gulating lagmannsrett kom lagmannsretten med en kjennelse i saken først 8 måneder senere, den 19 november 2003. Kjennelsen ble mottatt av min prosessfullmektig den 27 november 2003, da kjennelsen ikke ble sendt fra Gulating før den 26 november 2003.

Denne part ble først i går kjent med at kjæremålsfristen gikk ut for en uke siden, den 29 desember 2003. Min prosessfullmektig har vært utenlands fra den 16 desember og frem til den 1 januar 2003.

Slik jeg oppfatter det, har arbeidsforholdet mellom min prosessfullmektig og hans prinsipal, kommet til et uløselig punkt som har ført til en umulig arbeidssituasjon for min prosessfullmektig, hvor han etter den 16 desember 2003 i praksis ikke har hatt handleevne, uten at det synes å foreligge noen grunn til dette.

Situasjonen mellom min prosessfullmektig og Stavland synes å skade mine saker i så stor grad at jeg har funnet å måtte foreta de nødvendige prosessuelle skritt personlig. Jeg har samtidig meddelt advokatfirmaet Stavland & Co, at de ikke lenger representerer meg i denne saken.

Kjæremålsfristen er løpt ut for en uke siden, og dette er beklagelig. Saken er av stor prinsipiell interesse, også utover denne parts interesser i saken. Det faktum at fristen er løpt ut, har vært utenfor denne parts makt og kontroll. Jeg ber om at det gis

fristoppreisning, jf dl §153, første ledd, og at det gis ny kort frist for innsendelse av fullstendig kjæremål i denne saken.

2. Klage over saksbehandling og bevisbedømmelse

Gulating lagmannsrett har misforstått saken, og har handlet i strid med det kontradiktoriske prinsipp. Det er ikke mer enn et halvt år siden Norge, og i realiteten Gulating lagmannsrett, ble dømt i Strasbourg, nettopp som følge av en krenkelse av det kontradiktoriske prinsipp. Den 3 mai 2003 avsa EMD dom, hvor Norge ble dømt (Walston v Norge).

I den saken hadde Gulating mottatt et brev fra den ene parten, DnB, hvoretter retten unnlot å sende dette brevet videre til motparten. Motparten ble først på et langt senere tidspunkt kjent med at det var sendt et slikt brev til retten. Norge uttalte i prosessen i Strasbourg, at brevets innhold ikke ville ha noe innvirkning på sakens utfall. Strasbourg uttalte at det ikke har noen betydning hvorvidt innholdet av det tilbakeholdte dokument ville ha konsekvenser for utfallet. Poenget er at en domstol naturligvis skal sørge for at det kontradiktoriske prinsipp blir etterfulgt på ethvert trinn av prosessen.

Gulating har altså atter en gang anerkjent alvorlige krenkelser av dette grunnleggende rettssikkerhetsprinsipp. Det burde være en selvfølge at denne part burde ha fått anledning til å sette seg inn i de alt for sent fremlagte dokument, og derved også fått tid på seg til å komme med eventuelle bemerkninger. Saksbehandlingen i Stavanger byfogdembete har i så måte vært helt håpløs, og i strid med anerkjente rettsprinsipper.

Legger man til grunn Gulating lagmannsretts rettslige forståelse, vil dette best kunne beskrives slik: Partene og dommeren setter seg for å ta fatt på hovedforhandlingen. Dommeren setter rett, reiser seg og sier: vent litt. Han tar med seg en solid taperulle, og går deretter over til denne part og taper igjen både munn og ører, hvoretter han avslutter med å tape fast hender og føtter til stolen. Deretter går dommeren tilbake til sin stol, setter seg og sier: Jaha, nå kan vi endelig fortsette.

Poenget og det springende punkt i saken helt frem til den helt plutselige nye dokumentfremleggelsen, var at Stavanger kemnerkontor overhodet ikke kunne dokumentere sitt pengekrav mot denne part. Dersom kemnerkontoret ikke helt plutselig hadde lagt frem de omstridte dokumenter, så hadde ikke retten kunnet gjøre annet enn å frifinne denne part for det påståtte pengekravet.

Verken retten eller kemneren kan gjemme seg bak ligningsloven §9-6, dersom de ikke kan dokumentere at der finnes et pengekrav. I så fall står man overfor en håpløs rettslig situasjon hvor kreditor kan påberope seg at fristen for å klage har løpt ut, uten noe eksisterende krav om at kreditor i forkant må dokumentere sitt krav. I et slikt tilfelle er det således åpnet for at enhver skattekreditor kan fabrikkere et hvilket som helst krav mot en borger, og beskytte sitt krav bak denne foreldelsesregelen.

Det er altså helt åpenbart at det var den nye dokumentfremleggelsen som fikk byfogdembetet til å dømme slik de gjorde, da det ikke fantes grunnlag for å fatte en slik beslutning før den 6 januar 2003.

Som sagt, før dokumentfremleggelsestidspunktet fantes det ingen dokumentasjon på skattekravet, noe som er understreket flere ganger allerede i klagen av den 7 oktober 2002. Denne part ba således om domstolens beslutning med dette som grunnlag.

Denne part vil for øvrig hevde at de for sent fremlagte dokumentene lider av så store mangler at de ikke kan tjene til bevis. De er ikke originaler, de er ikke daterte, og de stemmer ikke overrens med kemnerens tidligere saksfremstilling.

Retten har heller ikke vurdert denne parts anførsel om at fristen for å endre ligningen samt å illegge straffeskatt var løpt ut på det tidspunktet kemneren fremmet kravet, i mars 1987.

Det er heller ikke vurdert enn si dokumentert at skatteyder har blitt informert om at hans ligning var blitt tatt opp til endring.

Gulating lagmannsrett har hatt som utgangspunkt at denne part har klaget på ligningen for om mulig å oppnå *endringer*.

Dette er opplagt en logisk brist fra lagmannsrettens side. Det er ikke tvil om at denne part helt frem til dokumentene ble fremlagt i prosesskrift av den 6 januar 2003, har måttet forholde seg til et udokumentert skattekrav. Denne part har således helt frem til den 6 januar 2003 anført at det ikke foreligger noe dokumentert skattekrav. I et slikt tilfelle kan man ikke – som lagmannsretten gjør – støtte seg til en absolutt 10 års foreldelsesfrist mht endring av ligning. Denne part hadde jo ingen forutsetninger for å klage for å oppnå endringer all den tid kemneren anførte at det ikke fantes dokumentasjon på kravet. I et slikt tilfelle hadde denne part bare en ting å gjøre, og det var å kreve seg frifunnet for kravet, hvilket ble gjort.

Først etter den 6 januar 2003 kan man si at det ble åpnet opp for å klage på selve innholdet av ligningen. Dog ble dette umuliggjort da denne part ikke ble gitt anledning til å komme med en eneste bemerkning til den overrumplende dokumentfremleggelsen.

Pr i dag foretas det et løpende påleggstrekk mot denne part. Dersom det er riktig slik Stavanger byfogdembete og Gulating lagmannsrett uttaler i sine avgjørelser, at den nye dokumentasjonen ikke har hatt noen som helst innvirkning på avgjørelsen, må en legge til grunn at rettene – uten noen som helst dokumentasjon – har dømt denne part til å betale på et pengekrav som altså overhodet ikke er dokumentert.

Som sagt: frem til tidspunktet for den overrumplende og rettsstridige dokumentfremleggelsen, fantes det overhodet ingen dokumentasjon på pengekravet. Det eneste denne part var blitt gjort kjent med, var at det dreide seg om restskatt for ligningsåret 1984. Til alt overmål hadde denne part fått tilbakebetalt store beløp for nettopp dette ligningsåret, i for meget innbetalt skatt.

Dette er påpekt under hele saksgangen, uten at verken rettene eller motparten har tatt dette særlig høytidlig.

Forholdet ligger således slik an at enten må denne saken dømmes etter det faktum som er kommet til etter den 6 januar 2003, men da må denne part få anledning til å komme med bemerkninger, både til den for sent fremlagte dokumentasjon så vel som til selve innholdet av dokumentasjonen, eller så må retten dømme saken etter det faktum som forelå før den 6 januar 2003, hvilket automatisk burde føre til full frifinnelse for kravet.

Når det gjelder de menneskerettslige sidene av saken, ønsker denne part å få komme tilbake til disse, sett i lys av at jeg pr i dag ikke er representert ved advokat.

Denne part ønsker likevel å uttrykke sin sterke uenighet i lagmannsrettens tolkning av dobbeltstraffmomentene.

Denne part er dømt for brudd mot bl.a. skatteloven (det arbeides med gjenopptakelse av hele straffesaken). Deretter blir denne part, etter at fristen for endring av ligning har løpt ut, ilagt tilleggs-skat. Når denne tilleggs-skatten i dag og for all fremtid (det pretenderte skyldige beløp er i dag steget til ca kr 13 mill. og vil fortsette å stige) innfordres, så er det opplagt at dette ikke bare oppleves, men også fremstår som en dobbeltstraff. Dette oppleves spesielt ille, når det nå er klart at Gulating lagmannsrett har gitt kemneren sin

godkjenning til å fordre inn beløpet, uten engang å kreve noen dokumentasjon for kravet.

Denne part har i dette liv - verken i dag eller for all fremtid – ingen mulighet for å leve som et alminnelig menneske. Denne part kan som følge av dobbeltstraffen ikke eie noe som helst. Denne part har ikke engang anledning til å betale nødvendige regninger i posten, da alt blir beslaglagt så snart navnet fremkommer.

3. Påstand

Med forbehold om endringer, nedlegges det slik

Påstand

Prinsipalt:

1. Saken henvises til ny behandling
2. Staten v/kemneren i Stavanger, dømmes til å betale sakens omkostninger

Subsidiært:

1. Alle utlegg oppheves
2. Staten v/kemneren i Stavanger, dømmes til å betale sakens omkostninger

Dette kjæremål er utarbeidet i tre likelydende eksemplarer

Tore Nuland

Oslo den 5 januar 2004

Høyesteretts kjæremålsutvalg - Kjennelse.

INSTANS: Høyesteretts kjæremålsutvalg - Kjennelse.
DATO: 2004-04-22
PUBLISERT: HR-2004-00760-U - Rt-2004-689
STIKKORD: Sivilprosess. Tvistemålsloven. Fristoversittelse ved kjæremål.
SAMMENDRAG: Kjæremålsutvalget ga ikke oppreisning for fristoversittelse etter domstolloven §153. Eventuelle kommunikasjonsproblemer eller misforståelser i forholdet mellom parten og prosessfullmektigen måtte legges dem til last.
Henvisninger: lov-1915-08-13-5-§153 (D1 §153),
SAKSGANG: Stavanger byfogdembete 02-00654 D - Gulating lagmannsrett LG-2003-00652 - Høyesterett HR-2004-00760-U, (sak nr. 2004/466), sivil sak, kjæremål.
PARTER: A mot Staten v/ Kemneren i Stavanger.
FORFATTER: Tjomsland, Bruzelius og Mitsem.
Henvisninger i teksten: lov-1952-11-21-2-§48 (Sktbl §48), lov-1999-05-21-30-emkn-a6 (Menneskerettslov EMKN A6), lov-1999-05-21-30-emkn-p7-a4 (Menneskerettslov EMKN P7-A4)

- (1) Saken gjelder spørsmålet om oppreisning for fristoversittelse ved kjæremål, jf. domstolloven §153.
- (2) Kemnerkontoret i Oslo besluttet 20. november 2000 å ta utlegg i midler på konto tilhørende A. Utlegget er tatt for skyldig skatt med tillegg av renter. A klaget utleggsforretningen inn for Stavanger byfogdembete som 5. februar 2003 avsa kjennelse med slik slutning:
« 1. Klagen avvises.
2. A skal betale kr 1000,- i saksomkostninger til Stavanger kemnerkontor innen 14 dager fra forkynnelse av kjennelsen. »
- (3) Retten fant at tre-måneders fristen i skattebetalingsloven §48 nr. 5, tredje punktum var oversittet. Det ble heller ikke gitt oppreisning for fristoversittelsen.
- (4) A påkjærte kjennelsen til Gulating lagmannsrett, som 19. november 2003 avsa kjennelse (LG-2003-00652) med slik slutning:
« 1. Stavanger byfogdembetes kjennelse stadfestes.
2. A tilpliktet å betale Staten v/ Stavanger kemnerkontor sakens omkostninger med 1.000,- ettusen- kroner innen 2 -to- uker fra forkynnelse av kjennelsen. »
- (5) Kjennelsen ble forkynt for As prosessfullmektig 27. november 2003, og kjæremålsfristen utløp dermed mandag 29. desember.
- (6) Ved kjæremåls erklæring datert 5. januar 2003 påkjærer A lagmannsrettens kjennelse til Høyesteretts kjæremålsutvalg. Samtidig begjærer han oppreisning for oversittelse av kjæremålsfristen, jf. domstolloven §153.

- (7) A viser til at han først 4. januar 2004 ble kjent med at kjæremålsfristen hadde løpt ut en ukes tid i forveien. Hans prosessfullmektig var utenlands fra 16. desember 2003 og til 1. januar 2004. Det forelå også en konflikt mellom advokatfullmektigen som bisto ham og dennes prinsipal, som førte til en umulig arbeidssituasjon for fullmektigen.
- (8) Saken er av stor prinsipiell interesse, særlig i forhold til Den europeiske menneskerettskonvensjon artikkel 6 nr. 1 og artikkel 4 nr. 1 i tilleggsprotokoll nr. 7.
- (9) A har lagt ned slik påstand:
« Prinsipalt:
1. Saken henvises til ny behandling.
2. Staten v/ kemneren i Stavanger, dømmes til å betale sakens omkostninger.
Subsidiært:
1. Alle utlegg oppheves.
2. Staten v/ kemneren i Stavanger, dømmes til å betale sakens omkostninger. »
- (10) Staten v/ Kemneren i Stavanger viser til at kjæremålsfristen er oversittet, og til at domstoloven §153 identifiserer part og prosessfullmektig. Prosessfullmektigen hadde kunnskap om kjæremålsfristen i god tid før den utløp, og kjærende part kan således bebreides for ikke å ha innlevert kjæremål i tide. Det foreligger ikke andre særlige omstendigheter som taler for oppreisning.
- (11) Staten v/ Kemneren i Stavanger har lagt ned slik påstand:
« Prinsipalt:
1. Saken avvises på grunn av oversittelse av kjæremålsfrist.
2. Kjærende part ilegges saksomkostninger med kr 2.000,- for Høyesteretts kjæremålsutvalg.
Subsidiært:
1. Stavanger byfogds kjennelse stadfestes.
2. Kjærende part ilegges saksomkostninger med kr 2.000,- for Høyesteretts kjæremålsutvalg. »
- (12) **Høyesteretts kjæremålsutvalg** bemerker:
- (13) Lagmannsrettens kjennelse ble forkynt for As prosessfullmektig 27. november 2003, og kjæremålet er erklært etter utløpet fristen. Dette er heller ikke bestridt.
- (14) Adgangen til å gi oppreisning for fristoversittelsen er regulert i domstoloven §153.
- (15) En part kan kreve oppreisning hvis det sannsynliggjøres at fristforsømmelsen hverken kan legges ham eller hans prosessfullmektig til last.
- (16) A har gjort gjeldende at han først 4. januar 2004 fikk vite om kjæremålsfristen, som da allerede var utløpt. Det er i så fall mulig at det har foreligget kommunikasjonsproblemer eller misforståelser i forholdet mellom A og hans daværende prosessfullmektig, men fristoversittelsen må like fullt legges dem til last, jf. Rt-1986-575 og Rt-2000-566.
- (17) Oppreisning kan også gis hvis særlige omstendigheter ellers taler for dette og det ikke dreier

seg om en forsettlig fristoversittelse.

- (18) Utvalget finner det unødvendig å ta standpunkt til om fristforsømmelsen må karakteriseres som forsettlig, idet det ikke kan ses å foreligge særlige omstendigheter som bør føre til oppreisning. I denne forbindelse er det også sett hen til muligheten for at kjæremålet til utvalget ville kunne føre frem, hvis det ble tatt under realitetsbehandling.
- (19) Kjæremotparten har krevd 2 000 kroner i saksomkostninger. Kravet tas til følge.
- (20) Kjennelsen er enstemmig.

Slutning:

- 1. Kjæremålet avvises.*
- 2. I saksomkostninger for Høyesteretts kjæremålsutvalg betaler A til Staten v/ Kemneren i Stavanger 2.000 - totusen - kroner innen 2 - to - uker fra forkynnelsen av kjennelsen.*

Databasen sist oppdatert 25. august 2004

COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME
EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
DEN EUROPEISKE MENNESKERETTIGHETSDOMSTOL

Conseil de l'Europe – Council of Europe - Europarådet
Strasbourg, France - Frankrike

REQUÊTE
APPLICATION
KLAGESKJEMA

présentée en application de l'article 34 de la Convention européenne des Droits de l'Homme,
ainsi que des articles 45 et 47 du Règlement de la Cour

*under Article 34 of the European Convention on Human Rights
and Rules 45 and 47 of the Rules of Court*

*jfr. artikkel 34 i Menneskerettighetskonvensjonen og
reglene 45 og 47 i Domstolens regelverk*

IMPORTANT: La présente requête est un document juridique et peut affecter vos droits et obligations.
This application is a formal legal document and may affect your rights and obligations.

VIKTIG: Dette klageskjemaet er et juridisk dokument og kan få betydning for Deres rettigheter og
forpliktelser.

I. LES PARTIES
THE PARTIES
PARTENE I SAKEN

**A. LE REQUÉRANT / LA REQUÉRANTE
THE APPLICANT
KLAGEREN**

(Renseignements à fournir concernant le / la requérant(e) et son / sa représentant(e) éventuel(le)
(Fill in the following details of the applicant and the representative, if any)
(Fyll ut de følgende detaljer angående klageren og eventuell representant)

1. Nom de famille ...Nuland..... **2. Prénom (s) ...Tore (M).....**
Surname / Etternavn *First name (s) / Fornavn*

Sexe: masculin / féminin *Sex: male / female* *Kjønn: mann / kvinne*

3. Nationalité .....Norske..... **4. Profession**
....Pensjonist.....
Nationality / Nasjonalitet *Occupation / Yrke*

5. Date et lieu de naissance .... 27.09.1932 (Lyngdal).....
Date and place of birth / Fødselsdato og fødselssted

6. Domicile ...Middeluns gt 25, N-0368 Oslo, Norway.....
Permanent address / Fast bopel

7. Tel. N° / Tlf. ....+47 22 69 44
29.....

8. Adresse actuelle (si différente de 6.) .
Present address (if different from 6.) / Nåværende adresse (hvis forskjellig fra 6.)

9. Nom et prénom du / de la représentant(e)* .....Herman J
Berge.....
Name of representative* / Representantens navn*

10. Profession du / de la représentant(e) ...Jurist.....
Occupation of representative / Representantens yrke

11. Adresse du / de la représentant(e) ....Doktor Holms vei 17 D, N-0787 Oslo,
Norway.....
Address of representative / Representantens adresse

12. Tel. N° / Tlf. ....+47 67 53 74 03..... **Fax N° / Telefaks...+47 67 53 65**
57.....

**B. LA HAUTE PARTIE CONTRACTANTE
THE HIGH CONTRACTING PARTY
DEN HØYE KONTRAHERENDE PART**

(Indiquer ci-après le nom de l'Etat / des Etats contre le(s) quel(s) la requête est dirigée)
(Fill in the name of the State(s) against which the application is directed)
(Angi den eller de stater klagen er rettet mot)

13..
....Norway.....

* Si le / la requérant(e) est représenté(e), joindre une procuration signée par le / la requérant(e) en faveur du / de la représentant(e).
A form of authority signed by the applicant should be submitted if a representative is appointed. Hvis klageren er representert, skal det vedlegges en fullmakt til representanten, signert av klageren.

II. EXPOSÉ DES FAITS
STATEMENT OF THE FACTS
REDEGJØRELSE FOR FAKTA I SAKEN

(Voir chapitre II de la note explicative)
(See Part II of the Explanatory Note)
(Se punkt II i klageveiledningen)

Dette er å anse som en foreløpig klage mot Norge i forbindelse med senere anførte krenkelser av EMK i sak nr 2004/466 for Norges Høyesterett.

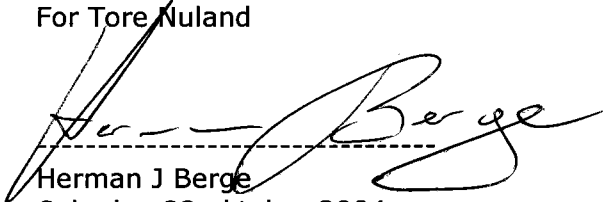
I herværende sak vil det anføres at staten har krenket følgende konvensjonsbestemmelser: Art 6, art 8, art 13, samt syvende tilleggsprotokoll art 4, nr 1.

Høyesterett – som sisteinstans – kom med sin avgjørelse den 22 april 2004, og saken kan derved prøves, jf art 35 (1). Kjennelsen ble forkynt for klager 14 dager senere. Klagen er således sendt inn til EMD i tide, jf art 35 (1).

Fullstendig klage (utfylt klageskjema) vil være retten i hende innen mandag den 25 oktober 2004.

Vedlagt finner De også en fullmakt for undertegnede til å opptre på Tore Nulands vegne.

For Tore Nuland

Herman J Berge
Oslo den 22 oktober 2004

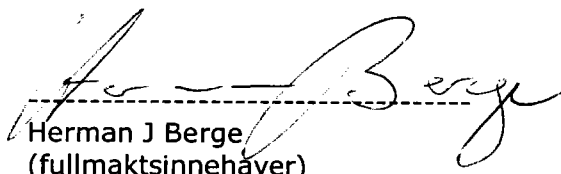
BILAG XXVI

Prosessfullmakt

Tore Nuland (Middeltuns gt 25, 0368 Oslo) gir herved Herman J. Berge (Doktor Holms vei 17 D, 0787 Oslo) fullmakt til å forfølge mine interesser for domstolen i Strasbourg, mht klage mot den norske stat.

Tore Nuland
(fullmaktsgiver)

Herman J Berge
(fullmaktsinnehaver)

Oslo den 16 oktober 2004